

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLE

ÅRSKRIFT 2008

Sjuttiosjunde årgången

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ARNE KÄRVLING	
Arne Andersson.....	3
GUNNAR EKMAN	
Nils J.H. Englund och hans kamp mot farsoter.....	11
PETER JOHANSSON	
Lars Hollberg - naturforskare och kallblodig kirurg.....	19
BENGT O. T SJÖGREN	
Sven Blomgren.....	29
KARL BERNLING	
Utdrag ur utställningen ”Nästan vuxen 1975-1980”.....	35
SVEN RYDING	
Ett målarliv.....	49
BENGT CARLÉN	
Några körsolor i Vänersborg.....	55
JOAKIM BERNLING	
Roskildefreden 350 år - dess betydelse för Vänersborg som befäst gränsstad	63
LARS SALONEN	
Årskrönikan.....	69
BENGT CARLÉN	
Minnesrunor.....	75
Medlemsförteckning	81
Styrelseberättelse	104
Årsbokslut.....	106
Gillet styrelse och funktionärer	107
Medlemsinformation.....	108
Annonser.....	110
Gillemästerskap i golf.....	119

Arne Andersson - världsstjärnan som Vänersborg inte får glömma

av Arne Kärvling

Arne Andersson – 5 världsrekord, 6 segrar i landskamper, massor av segrar på kolstybb och i terräng, en av världens främsta medeldistanslöpare, en av de största publikmagneter som svensk idrott någonsin haft – se där en vänersborgare som för alltid skrivit in sig i svensk idrottshistoria!

När han och Gunder Hägg under 1940-talet utkämpade sina dueller på kolstybbsbanorna runt om i landet, då stod Sverige stilla. De många tusen svenskar som inte hade förmånen att vara åsyna vittnen, de satt hemma vid radioapparaterna och lyssnade på Sven Jerrings engagerade radioreferat!

Arne Valdemar Andersson lever i dag i sin kära hemstad och fick vid 90-årsdagen förra året bevis på att han inte är bortglömd. Från Örgryte IS, den förening han anser vara den bästa av alla, kom gratulanter, flera Stora Grabbar var med, och representanter för Vänersborgs kommun framförde sin stora uppskattning. Bland idrottsälskande svenskar kommer hans namn alltid att nämnas med aktning och respekt.

Det är naturligtvis omöjligt att mera ingående teckna historien om Arne i en artikel i Årsskriften, men vi skall försöka ge en översikt av den. Han föddes i grannstaden Trollhättan den 27 oktober 1917, men, som han kommenterat förhållandet, kom hem till Vänersborg redan efter 3 veckor. Fadern hette Albert och var yngste son till en legendarisk kraftkarl

i Bohuslän vid namn Johan Andersson, ”Långe-Johan” kallad. Albert var en duktig idrottsman som bland annat spelade fotboll och sysslade med friidrott, sprang bland annat 100 meter på goda 11,2. Arnes mamma dog innan han fyllt 1 år, pappan gifte om sig och flyttade till Vargön, där han öppnade frisersalong. Det blev faster Hilda och hennes man Ludvig Magnusson i Vänersborg som tog hand om pojken, och gav honom en fin och trygg uppväxt.

Familjen bodde på Vallgatan 25 inte långt från biografen Stjärnan. På somrarna var det simning, kanot, cykling och annat som gällde för Arne, och på vintern skidor.

Det där med simning var en sport som passade Arne väl. Han gjorde utmärkta 1.13 på 100 meter fritt – utan speciell träning. Kanske var det pojkårens vattenvana som senare skulle göra honom till populär simlärare vid Ursand. Många generationer barn har där lärt sig simma under hans ledning. Visst knorrades det i de unga leden ibland när kalla Vätern bjöd på låga vattentemperaturer, men säkerligen inte så att Arne hörde det. Det hade förresten inte spelat någon roll, det var bara att hoppa i när han gav order.

FARBRODERN INSPIRERADE

En farbror till Arne var Oskar Andersson i Uddevalla, ”Oskar på teatern” som han kallades. Han var knuten till Uddevalla teater och far till skådespelerskan Ester Roeck-Hansen – firad stjärna inom teater och film. Oskar var idrottsintresserad och engagerad i IFK Uddevalla, som också spelade i allsvenskan i fotboll ett par säsonger på 1920-talet. Han satt också i Svenska Fotbollsförbundets styrelse i tiotalet år.

Arne hade goda fysiska förutsättningar för idrott och var, skulle det snart visa sig, också utrustad med vad man i dag kallar vinnarskalle. När Oskar ordnade så att han fick träffa och bekanta sig med löpare från Uddevalla, så var valet inför fortsättningen klart – det skulle bli en rejäl satsning – och så blev det! Karriären skulle innehålla bland annat: 5 världsrekord, 10 starter i landskamper varav 6 segrar, 4 stora SM, 10 små SM, 2 SM i kort terräng. Följande bästa tider nådde han: 400-50,8, 800-1.50,8, 1.000-2.21,8, 1.500-3.44,0, Engelska milen-4.01,6, 3.000-8.11,4, 5.000-14.18,2. Han vann 11 möten av 26 mot Hägg.

En av de första framgångarna kom då han representerade Vänersborgs läroverk i den årliga kampen mot läroverket i Uddevalla år 1934. Han vann 1.500 på tiden 4.42,6, vilket han senare förbättrade till 4.36,0. På den här tiden stod skolidrotten högt i kurs och i skolungdomens svenska

mästerskap på Stadion i Stockholm nådde han fina framgångar – två mästerskap på 1.500 meter 1935-36. Han tävlade också för Orient i Uddevalla och blev mer eller mindre oslagbar i både JM- och senior-DM. Detta sporrade förstås till den avgörande satsningen på löpningen.

ÖVER ELFSBORG TILL ÖRGRYTE

Framgångarna fortsatte, intresset ökade, och han blev etablerade som skolstjärna med framgångar både i terräng och på bana. Sommaren 1935 noterade han 4.20,6 på 1.500 och två år senare blev det 4.07,2 i en skollandskamp mot Finland i Åbo. Efter detta blev det militärtjänst i Borås och klubbbyte till Elfsborg. Nu blev det träning tillsammans med bra löparkamrater och redan 1938 sätter han nytt personligt rekord med 3.58,8 på 1.500 – tvåa efter klubbkamraten Ingvar Haglund.

Arne Anderssons framgångar noterades med stort intresse i Göteborg, och 1938 värvades han över till Örgryte IS. Det var en av de stora klubbarna som hade både framstående ledare och aktiva – den bästa klubb som fanns, enligt Arne. Här fanns Sven Strömberg, Lennart Nilsson med flera och i staden bodde Martin Jansson, förbundstränaren. Nu blev det inte bara hårdträning utan också finslipning av tekniken. En kortare anställning på GP:s redaktion i avvaktan på att få börja studier för att bli folkskollärare, hann han också med.

Flera svenska löpare hade börjat notera tider under 4 minuter på 1.500 och svenska rekordet var sedan 1934 3.50,8, satt av Erik Ny. Det var i ett kvalificerat sällskap som Arne nu skulle slå sig in och visa vad han kunde – ingen lätt uppgift. I mitten av juni 1939 möter han på Stadion bland andra Åke ”Spånga” Jansson, och efter en tapper insats blev han tvåa efter denne. Tiderna 3.56,2 resp.3.56,4 talar om en stenhård uppgörelse. Några veckor senare noterar han 3.53,8 före finnen Sarkama med 3.55,8.

SVENSKT REKORD!

I slutet på juli var det landskamp mot Finland på Stadion, där Arne och ”Spånga” skulle möta Sarkama och Hartikka. Finnarna överraskade med att gå fram och hårdköra direkt från start i ett försök att knäcka svenskarna. Dessa hängde emellertid inte bara med, de ökade på slutet och vann dubbelt. Tiderna var en sensation: Arne Andersson 3.48,8, svenskt rekord, Åke ”Spånga” Jansson 3.49,2, Hartikka 3.50,0, finskt rekord, Sarkama 3.59,0. Arnes tid var en världssensation – endast en sekund från världsrekordet!

Arne Andersson – studerar en teckning av sig själv och en bild där han hissas efter ett segerlopp. I sulkyn sitter traventusiasten Arne bakom favorithesten Ess.

Nu blev 1939 inte bara året då Arne Andersson klev in i världseliten och började sina studier till lärare, det blev också året då en ny löpare av världsklass anmälde sin ankomst - Gunder Hägg. Denne mötte Spånga på 3.000 och blev tvåa på samma tid 8.32,4. Grunden var lagd för en arrangörernas guldålder – duellerna mellan Arne och Gunder blev hela Sveriges angelägenhet! Tyvärr blev det också året då Hitlers trupper i september invaderade Polen. Och Finland blev i november angripet av Sovjetunionen.

I juli 1940 visade Gunder vad som komma skulle. Han mötte eliten på 2.000, drog stenhårt, men fick ge sig i spurten mot bl. a. ”Spånga” och Arne. Det var inte så lätt att vinna, som han kanske trott. Några veckor där efter på Slottsskogsvallen i Göteborg löpte han avvaktande och hade krafter kvar till slutet. Nu blev han tvåa efter Henry ”Kälarne” på samma tid 3.48,8, tangerande Arnes rekord. Den senare, som gjorde militärtjänst, var inte i bästa slag, stel och kantig; lade mer eller mindre av och nådde 3.51,0.

I Finland, där striderna upphört, ville ledningen uppmuntra sitt tappra och utarmade folk, och arrangerade därför en trelandskamp mot Sverige och

Tyskland på Olympiastadion. Arne och ”Spånga” togs ut på 1.500 och de blev etta och tvåa. Säsongen avslutades med 1.500 på Slottsskogsvallen, där Gunder vann på 3.52,6 mot Arnes 3.52,8.

VÄRLDSREKORD AV HÄGG...

1941 startade Arne Andersson som vanligt synnerligen starkt och vann alla terränglöpningar han ställde upp i. Första loppet på 1.500 gick bra, och i landskamp mot Ungern blev han tvåa efter Gunder, som också visade mycket god form. Experterna började på allvar tala om att det nu fanns goda möjligheter för en svensk att slå världsrekordet – och det kom. Vid SM på Stadion i augusti blev det full fart från början och trots härliga insatser av många löpare så stod det när 300 meter var kvar klart att endera Gunder eller Arne skulle vinna. Gunder ökade ytterligare och vann på nytt världsrekord 3.47,6 med Arne på 3.48,6 och Kälarne på 3.49,2.

Intresset för Arne, Gunder och de andra löparna växte nu orkanartat och de drog tiotusentals människor till de olika arenorna och arrangörerna tjänade stora pengar. Rykten började göra gällande att vissa löpare fick betalt och en utredning gjordes. Gunder erkände att han tagit emot 350 kronor och diskades den 1 september 1941 i tio månader till 1 juli 1942. Han utnyttjade den tiden väl, tränade som aldrig förr och tog en gruvlig revansch – satte 10 världsrekord under slutet av säsongen 1942! Arne fick se sig slagen, men sällan med mer än några meter. - Som mest med 10 meter, förklarade han i en intervju

Under detta år fick Arne anställning som lärare vid skyddshemmet Skrubba och flyttade till Stockholm. Han lämnade också ÖIS för Hellas och nu utvecklades han ytterligare, främst genom samarbete med Pekka Edfeldt. Denne lärde bland annat ut hur löpsteget skulle kortas, vilket gjorde att Arne nu fick en rejäl spurt – den han delvis saknat i uppgörelserna med Hägg.

- OCH AV ARNE!

Mitt under brinnande krig 1943 var Hägg inbjuden till USA, där han blev väldigt populär genom ett flertal utmärkta framträdanden. Redan några dagar efter det att han kommit i land i New York, efter en lång och tröttsam båtresa och en besvärlig tidsomställning, slog han USA-eliten efter en kanoninsats. Kanske var det dock en del amerikanare som började undra om de inte inbjudit fel svensk, när de fick höra att

Arne Andersson i Sverige satte världsrekord både på engelska milen och 1.500!

Vid tävlingar på Slottsskogsvallen den 1 juli gällde det engelska milen, där Arne visade storform och noterade 4.02,6 inför en stor och entusiastisk publik. Vid Augustispelen på samma arena arrangerades ett s k handicaplopp, vilket innebar att ett antal löpare fick starta 75 meter före Arne och hans klubbkamrater Lennart Nilsson och Roland Kristiansson. Ingen lyckades hänga med Arne efter 1.000 meter utan han fortsatte ensam mot mål och tiden blev 3.45,0 – nytt rekord igen!

Ja, det här året var bra för Vänersborgs stolthet, och även 1944 inledde han i god form. På Stadion i ruskväder besegrade han på en söndag Hägg på Stadion, på onsdagen slog han världsrekord på trekvarts engelsk mil, och på fredagen mötte han rivalen igen i Göteborg i en för publiken andlöst spännande uppgörelse. Här hände något som kom att diskuteras mycket mellan såväl experter som idrottsintresserade i gemen. Arne valde nämligen att avvakta och låta Gunder hårdköra. När Arne sedan arbetade sig fram till kontakt strax före sista varvet hade han förbrukat allt för mycket kraft och klarade inte att vinna. Båda löparna passerade mållinjen väldigt trötta och med Gunder knappt före. Tiderna blev 3.43,0 – världsrekord – och Arne 3.44,0!

LÄXAN LÄRDES SNABBT

Ja, det var en taktisk miss – det ansåg experterna. Men Arne Andersson skulle snart visa att denna läxa, den lärde han sig fort. En kort tid därefter skulle de två mötas på engelska milen i Malmö, Gunders nya hemmabana. I loppet deltog Lennart Strand, ett nytt stjärnskott och klubbkamrat med Gunder. Han hade order att köra stenhårt från början för att knäcka Arne, men det gick inte. Arne valde i stället att följa Gunder i hämlarna. När Strand efter halva loppet lämnade över till sin nye klubbkamrat, låg Arne i rygg på denne. Farten hade varit mycket hård och allt pekade på nytt världsrekord. Ända in i sista kurvan höll rivalerna ihop, men sedan ökade Arne och löpte i mål med ungefär tre meter till godo. Nytt världsrekord 4.01,6, Gunder 4.02,0!

Alla var överens, experter och åskådare, och de själva (!), att hade de gjort upp om att slå rekordet i stället för att kämpa om segern, så hade båda gått under drömgränsen 4 minuter.

Det skulle dröja tio år innan den gränsen passerades – av engelsmannen Roger Bannister!

Ja, många lopp återstod och många fler dueller utkämpades, men det

tragiska slutet närmade sig. Arrangörernas stora vinster väckte rykten om att löparna i trots mot reglerna tog emot ekonomisk ersättning. En anmälan till förbundet gjordes, i april 1945 tillsattes en utredning, Arne och Gunder erkände direkt och båda diskvalificerades i mars 1946.

Arne Andersson och Gunder Hägg, nationens idrottshjältar, var naturligtvis värda varenda krona de erbjudits och tagit emot! De hade engagerat hela nationen med sina insatser, och de hade givit Sverige en topplats inom världsidrotten! Och som de hade arbetat och försakat för att nå sina positioner och resultat!

För den som hade nöjet att följa de flesta radiosändningarna är saken klar: Arne Valdemar Andersson är den störste alla kategorier!

Källor:

Reine Jonsson, Idrottsarvet 2007, Årets Bok, Idrottsmuseet i Göteborg.

Stenåke O Walltin, Vänersborgaren, Sparbankens i Vänersborg Jubileumsskrift 1982.

Arne Kärvling, född 1926 i Trollhättan, uppväxt i Säffle. Journalist sedan 1949; verksam som sådan i Vänersborg sedan 1954.

Nils J. H. Englund

och hans kamp mot farsoter

av Gunnar Ekman

”Så långt tillbaka, som saga och sång gå i vårt gamla Sverige, nämnes bruket af bad, och ända långt in på 1700-talet voro badstugor vid bondgårdarna vanliga. I 1734 års lag, Byggnadsbalken, omnämnes badstuga såsom en byggnad, som skall å gård finnas.

Den goda vanan att hvarje lögedag (lördag) bada är försvunnen i vårt land. Man kan svårligen säga, att folket ej har råd att anordna och njuta bad. Hade det råd därtill under forna bistra tider, så har det ovedersägligen bättre råd nu. Det är blott viljan samt kunskapen om badens njutning och nytta, som saknas.”

Citatet är hämtat ur ”Årsberättelse från Förste Provinsiälläkaren i Älfsborgs län 1914.” Läkaren hette Nils Englund och 1899 hade han tillträtt tjänsten som provinsiälläkare i Vänersborg och även fått ansvaret för hälso- och sjukvården i hela länet i egenskap av förste provinsiälläkare.

Han föddes i Gällstads socken i södra Älvsborg. Efter utbildning till småskollärare och lärartjänstgöring 1872-74 började han på högre allmänna läroverket i Göteborg där han avlade studentexamen 1880. Sedan följde universitetsstudier i Uppsala, och 1888 blev han med.lic. och legitimerad läkare. Under 1889-90 utbildades han i hygien hos Max Gruber i Wien och under 1890 studerade han också tuberkulin hos Robert Koch i Berlin. Som stadsläkare i Ulricehamn 1889-93 och överläkare vid sanatoriet i staden grundlades hans intresse för vården av tuberkulospatienter, och som provinsiälläkare i Fjällsjö i Västernorrlands län 1893-99 utvecklade han sina idéer om förebyggande hälsovård och om epidemisjukvård. I artiklar och broschyrer spred han samtidigt sina erfarenheter, inte bara där han själv verkade utan över hela landet. Han hade 1893 vid Karolinska institutet fått kompetens som förste provinsiälläkare, och 1897 studerade han badstubadfrågan i Finland. Med denna mångsidiga kompetens kom Nils Englund alltså

Nils J. H. Englund

till Älvsborgs län och Vänersborg år 1899. Här skulle han verka till sin pensionering 1921.

På riksnivå hade han redan fått ett uppdrag. För att hedra Oscar II på 25-årsdagen av hans trontillträde insamlade svenska folket 1897 den aktningvärda summan av 2,2 milj. kronor. Konungen anslog beloppet till tuberkulosens bekämpande och tillsatte en kommitté under drottning Sophias ordförandeskap. Bland de åtta ledamöterna återfinns vi Nils Englund. Hans erfarenheter från Ulricehamns sanatorium kom väl till pass. Han ansåg, att sjukhusen inte skulle byggas som stora kaser- ner utan utformas med ett kolonisystem med små enheter, där patienterna kunde aktiveras i miljön. Den englundska synen på sjukvård gällde inte bara rehabilitering utan också bildning. Sjukhuset skulle vara en praktisk hygienisk folkhögskola.

Lokaliseringen av jubileumskommitténs sanatorier ledde bl.a. till att Österåsen – några mil från Fjällsjö – valdes som lämplig plats. Anläggningen utformades med ett modifierat kolonisystem. Och när Nils Englund kom till Älvsborgs län, engagerade han sig starkt för till- komsten av Kroppefjälls sanatorium, som stod klart 1911 och var helt kolonibaserat. Men han hade också i ett tidigt skede förordat ett för- eningsbildande som ett medel mot tuberkulosens härjningar, Svenska Nationalföreningen mot Tuberkulos bildades 1904 och samma år på Nils Englunds initiativ Älvsborgs Läns Förening mot Tuberkulos. Vid ingången av 1911 fanns 38 institutioner för tuberkulosvård i Sverige, de flesta med landstingen som huvudmän.

I årsberättelsen för 1899 skriver förste provinsialläkaren i Älvsborgs län Nils Englund: ”Något slutgiltigt omdöme öfver hälsovårdsförhål- landena inom länet anser jag mig ej böra fälla, efter den korta tid af ej fullt 8 månader, som min vistelse här omfattat”. Men längre fram säger han: ”Jag kan likväl icke underlåta, att, om ock blott i allmänna drag, här framhålla de väsentligaste behof, som omtanken om befolk- ningens hälsa och förvärfsförmåga kräfver att få afhjelpa.” På fem tättryckta sidor sammanfattar han därefter all sin kunskap och all sin erfarenhet från de gångna tio åren om hälso- och sjukvård, framförallt om de epidemiska sjukdomarnas bekämpande. Folkhygienens förbät- tning intar en central plats i hans redogörelse.

I sju punkter redovisar han sitt budskap: 1. Bättre ordnad tillsyn och vård åt de epidemiskt sjuka skall skapas, och vården måste också ske så att sjukdomars spridning förebyggs. Särskilt skolade sjuksköterskor och särskilda epidemilokaler måste finnas. Befolkningen måste upp- lysas, och kommunstyrelserna skall ha ansvaret för att så sker. Kom-

munerna bör också vara ansvariga för smittreningen av bostäderna. - 2. Rent och gott vatten är av stor betydelse för hälsovården. - 3. Behandling och förvaring av livsmedel bör ske på ett säkert och ändamålsenligt sätt. De uppväxande flickorna måste beredas tillfälle att i praktiska hushållsskolor få inhämta kunskaper och färdigheter i hithörande ämnen. - 4. Slakterier och charkuterier liksom mejerier måste få föreskrifter för hantering av livsmedel. (Förslag till sådana föreskrifter bifogades denna årsrapport). - 5. Nya samhällen som uppstår vid järnvägar och fabriker måste från början få ordnad vattenförsörjning och väl fungerande avloppssystem. - 6. Stora arbetarkaserner bör inte byggas. Risken för spridning av epidemiska sjukdomar ökar, och skiftesarbetare kan inte få nattro under dagtid. Ett småhussystem vore att föredraga. - 7. Bruket av varmbad varje vecka hela året måste återinföras i vårt land efter hundra år av brister. Vården av huden är nödvändig för att hålla människans hälsa och arbetsduglighet vid makt. I skolor och fabriker försöker man genom luftväxlingsanordningar tillföra ren luft. Men man når inte syftemålet, eftersom den förorenande härden är den på huden och i underkläderna under månader samlade orenligheten, som värst förpestar luften. Detta bör beaktas av skolråd, fabriksägare och enskilda husfäder. – Så långt Nils Englund år 1899.

Hans intensiva engagemang för folkhälsofrågor uppmärksammades 1902, då han av Svenska läkaresällskapet tilldelades deras halvsekelpris för den 1898 publicerade skriften Om hudens vård samt om folkbad.

Under de år som följde reste förste provinsialläkaren varje år till länets fem städer och till ett urval av de 170 landsbygdskommunerna. Kampen togs upp, inte bara mot tuberkulosen utan även mot andra farsoter som difteri, scharlakansfeber, mässling, influensa och tyfoidfeber, d.v.s tyfus – salmonella idag. De små farsotssjukstugorna kompletterades med epidemisjukhus. Sjuksköterskor utbildades och anställdes av landstinget. Utbildning av smittrenare i kommunerna organiserades av Nils Englund. Varje år upprepar han i sina årsrapporter behovet av bättre hygien på alla frontavsnitt i kampen mot farsoter. Fr.o.m. 1906 dyker kaffet upp, och i fortsättningen upprepar han ständigt att det är en ohälsosam dryck, som kostar för mycket, och framförallt barnen måste skyddas för den förfärliga drycken. Samtidigt förbättras till hans glädje nykterhetsläget i länet. Han nämner dock ingenting om frikyrkornas och nykterhetsrörelsens framväxt.

I tioårsöversikten 1920 har länet 342 vårdplatser inom tuberkulosjukvården, bl.a. 80 på Kroppefjäll, 28 på Dalbobergen i Vänersborg

och 12 på Trollhättans sjukhem. Men hälsovården i hemmen måste förbättras. Hemsjuksköterskor med särskild utbildning för att ge råd och hjälp skall utbildas och här kräver barnvården särskild uppmärksamhet. Anslag till kustsanatorierna för skrufulösa barn har beviljats av landstinget. Kommunernas ansvar tar sig olika uttryck som t.ex i Vänersborg där stadens barnhem under dagtid ger vård och tillsyn åt ett ganska stort antal barn, som inte kan få detta i hemmet. Här kommer jag osökt över till förste provinsialläkarens dubbla roller.

Nils Englund utnämndes ju 1899 till både provinsialläkare i Vänersborg och till förste provinsialläkare i länet. År 1911 fick han en heltidstjänst i länet, och i Vänersborg tillsattes en ny kollega. Men Nils Englund hade varit ledamot av stadsfullmäktige sedan 1901 och mellan 1912 och 1914 var han fullmäktiges ordförande. Det var för övrigt under samma period som Elisabeth Anrep-Nordin var ledamot av fullmäktige. I sin roll som kommunalpolitiker hade nog länets förste provinsialläkare inte bara jaröster för sina dyra förslag. Hur beskriver han själv tillståndet i staden i sin årsrapport år 1900?

Vattnet i Vänersborg är gott och tillgången är god. Avloppen däremot är dåliga och slaskbrunnarna sköts inte. De inre gårdarna präglas av att stallarna, särskilt färdstallarna för lantbefolkningen, är svåra att hålla rena. Det handlar egentligen bara om jordgolv, och särskilda urinoarer saknas. – Livsmedelshanteringen lämnar mycket övrigt att önska. Slakterier och mjölkaffärer måste byggas om och skötas bättre. Från Fredriksbergs mejeri går ett öppet, stinkande avloppsdike ner till sjön. – Tändsticksfabriken med 280 arbetare saknar effektiv ventilation, medan margarinfabriken och skofabriken har godkända arbetsmiljöer. Garveriet behöver en varmbadsinrättning. Och så till sist: I hamnkanalen ligger en sköljflotte mitt emellan två kloakutsläpp – den måste flyttas!

År 1903 har Vänersborg fått både kall- och varmbadhus. Det senare är utrustat med 12 badkar i särskilda avdelningar samt två bastur med duschar och bassänger. Under en mätperiod på två månader räknas 4600 badande in, varav 3000 utnyttjar bastu. Hälsovårdsprofeten har lyckats få fram sitt evangelium i hemstaden. En sundhetspolis har också anställts.

År 1906 görs en bostadsundersökning varav framgår att av 1077 lägenheter är 400 dåliga. I dessa bor 2000 personer. Ungefär lika många bor i nöjaktiga eller goda. Provinsialläkaren förordar att staden skall ställa billiga småhustomter till förfogande. – Slaktbodarna är fortfarande undermåliga, och köthanteringen vid de öppna torgstånden är

mycket diskutabel. Överblivna partier förvaras i slaktbodarna eller i hemmen till följande dag. Enda lösningen är en ändamålsenlig saluhall. En sådan skall utredas, men något resultat redovisas aldrig.

År 1912 läggs avloppsledningarna längs Kungs- och Drottninggatorna om. De gamla stensatta, läckande kloakerna ersätts med grova cementrör. Men dessa mynnar som tidigare ut i hamnkanalen, och där ligger sköljflotten som förut. Inte förrän 1917 tas den bort, och ett sköljhus byggs längre ut mot sjön bredvid varmbadhuset. – Avfallshandlingen är ett genomgående problem under hela perioden. En viss differentiering av avfallet införs successivt och slutna kärl ställs till förfogande. De boende på Fattiggården ombesörjer transporter, och en svingård intill kan ta till vara det bästa av köksavfallet.

I länet hade farsotssjukhusen byggts ut i landstingets regi mellan 1900 och 1920. Alla städer och större kommuner hade fått epidemi-sjukhus, och Vänersborg fick sitt 1919. Det stora huset vid Torpavägen hade två flygelbyggnader, d.v.s. paviljonger för isolering av extrema fall. Efter som Vänersborg var en sjöfartsstad fanns det risk för att kolerapatienter och kanske även någon som drabbats av smittkoppor kunde föras i land. Här som i så mycket annat kan man spåra Nils Englunds omtanke om Vänersborg.

Han utnämndes till medicine hedersdoktor i Uppsala 1917, och författaren till hans biografi i Sveriges läkarehistoria sammanfattar hans gärning: med följande ord: ”Utan tvivel var Nils Englund som hygieniker en av landets mest nitiske och entusiastiske på sin tid. Han var outtröttligt verksam genom föredrag, genom skrifter, såväl populära som i fackpressen, och genom personlig agitation i och utom sin tjänst. Hans stränga krav på hygieniska anordningar, särskilt i landsortssamhällen och industrier, satte honom naturligtvis ofta i stark motsats till det privata och allmänna sparsamhetsintresset. Men han var aldrig rädd för motstånd och strid, som ju höra till en reformerande verksamhet, och alltid viss om en slutlig seger för sina strävanden. Hans av varm hänförelse uppburna agitation för förebyggande åtgärder i syfte att hindra smitta, vare sig det gällde de egentliga akuta infektionssjukdomarna eller tuberkulosen, hade helt visst betydelse för hela landet. Likaså hans varma intresse för bastubadet, den badform, som bäst lämpade sig som folkbad genom de billiga anläggningskostnaderna. Personligen var han en kraftmänniska, viljestark och utan fruktan, som, aldrig bunden av partiband, gick sin egen väg. Hans rättframma sätt, hans ståtliga yttre och den gemytlighet och skämtsamhet, han kunde lägga i dagen, vunno åt honom de personliga sympatier, utan vilka hans strävanden aldrig skulle ha fått den framgång de fingo.”

Personalia:

Nils Jacob Hugo Englund föddes den 28/8 1856 på Saxared, Gällstads socken, och avled den 13/1 1924 i Vänersborg av hjärnblödning.

Familjen bodde i den röda tegelvillan, Hamngatan 22, som i folkmun kallades "Hop-pet".

– Familjegraven ligger på Strandkyrkogården till höger, längst nere vid vattnet.

- Sonen Nils Klas, född den 11/1 1909, blev läkare i Vänersborg liksom sonsonen Nils Ture, född 1939

Källor:

Svenskt biografiskt lexikon (1950)

Sveriges läkarehistoria 4:1 (1930)

Årsberättelser från förste provinsialläkaren i Älvsborgs län 1899-1921

Nils Englunds skrifter (22 stycken) i sonsonen Nils T. Englunds ägo

Stefan Hellman, Kroppefjälls sanatorium, D-uppsats vid Högsolan i Karlstad (1996)

Gunnar Ekman, född i Hedemora 1928. Fil.mag. i Uppsala 1955. Läroverksadjunkt. Efter rektorstjänster i Arboga och Fagersta rektor vid Gymnasieskolan i Vänersborg 1978-1984, skolinspektör vid Länskolnämnden i Älvsborgs län 1985-1991 och därefter länsexpert i utbildningsfrågor vid Länsstyrelsen i Älvsborgs län till sin pensionering 1993.

Lars Hollberg – naturforskare och kallblodig kirurg

av Peter Johansson

För 200 år sedan fanns ett märkligt naturaraliekabinett på landeriet Beateberg, strax söder om centrala Vänersborg. I ett av manbyggnadens rum kunde man finna de mest säregna snäckor, växter insekter, fiskar och mineral från när men även från så fjärran som de Västindiska öarna och Sydostasien. Samlaren bakom detta första ”museum” i Vänersborg var läkaren Lars Hollberg vars stora intresse, förutom läkarvetenskapen, var botanik, geologi, entomologi och marinzoologi.

Lars Hollberg föddes i en prästfamilj i Sandhems socken, Västergötland, den 30 mars 1768. Fadern, Sven Hollberg (1728-1805), var vid tillfället komminister i församlingen. Modern, Ulrika Kymell, var dotter till den tidigare församlingsprästen. Tre år före Lars födelse hade hela det Hollbergska hemmet blivit lågornas rov och familjen hade förlorat allt de ägde. Att kyrkans män kom att vara allestädes närvarande under Lars Hollbergs liv framgår av att han inte endast på fädernet och mödernet stammade från prästfamiljer utan att också en av hans bröder valde prästyrket och att två av hans systrar blev prästfruar. Lars Hollberg kom också, varom mera nedan, att själv välja en prästdotter till hustru.

Efter studier vid gymnasiet i Skara flyttades Lars Hollberg, på faderns begäran, till Göteborg där han år 1783 gick i tjänst som lärling hos apotekaren von Aken. Efter sex lärlingår tog Hollberg tjänst som extra kompanifältskär vid Kungliga Svea Livgarde som vid tillfället hade en bataljon förlagd till Göteborg. I tjänsten som fältskär kom Hollberg snart att få tjänstgöra i Svensk-Ryska kriget där han deltog i det andra sjöslaget vid Svensksund i juli år 1790.

Efter freden samma år återgick Hollbergs bataljon till Stockholm där han nu tog tillfället att studera kirurgi. Med stort intresse skall han under ett

Läkaren och naturforskaren Lars Hollberg (1768-1823). Under åren 1796-1815 verkade Hollberg vid Vänersborgs lasarett samtidigt som han på sitt landeri Beateberg byggde upp en imponerande naturaliesamling – stadens första "museum". Porträttet, i privat ägo, är troligen en 1900-talskopia av ett original från omkring år 1800. (Regionarkivet Vänersborg)

par års tid ha deltagit i föreläsningar och praktiserat på stadens lasarett. År 1792 lämnade Hollberg Svea Livgarde för tjänsten som kompanifältskär vid Västgöta-Dals regemente, förlagt till Vänersborg. Parallellt med denna tjänst utnämndes han till stads- och lasarettkirurg i Borås. Trots en ganska kort och splittrad utbildning utan egentlig examen kom Lars Hollberg att göra sig namn som en ovanligt duglig läkare. Han hade rykte om att ”vid medicinens utöfning” utmärka sig ”genom en säker läkareblick och moget omdöme”. Det var dock framförallt som kirurg han vann rykte och det sades att han ”var såsom operatör kallblodig, rådig och erfaren, samt förde sitt instrument med en lätt och öfvad hand”. Ett av hans mer omtalade kirurgiska ingrepp gjordes på lasarettet i Borås i januari 1795 då han tog bort en större ansiktssvulst på drängen Jon Jönsson från Seglora. Drängen hade ”öfver och omkring högra ögat, en medfödd växt, bestående af en otalig mängd aflångt rundade sammanpackade köttväxter, lik en gyttring af vårtor”. Vad värre var så utsöndrade svulsten en illaluktande vätska. Orsaken till att Jon nu behövde akut hjälp var att han förälskat sig i en flicka och att hans känslor näppeligen kunde besvaras så länge han bar den svåra svulsten. Hollberg åtog sig det utmanande uppdraget och lyckades, svåra blödningar till trots, få svulsten avlägsnad. Historien slutade inte bara medicinskt väl. Med sitt förbättrade utseende lyckades Jon Jönsson väcka flickans kärlek och inom några månader var de man och hustru. Rapporten om operationen kom att sändas till Kungliga Vetenskapsakademien som publicerade densamma i sina handlingar.

Samma år, 1795, gifte sin även Lars Hollberg. Genom äktenskapet med Helena Beata Edbeck (1778-1853) knöts Hollberg till ännu en prästfamilj då Beata var dotter till prosten i Bredared, Anders Edbeck (1731-1793) och dennes hustru Johanna Kristina Kolmodin (?-1792). Anders Edbeck vilken sades vara ”enögd, hade goda predikogåvor, men var mindre ordentlig i sitt leverne” hade under en tid tjänstgjort i Gärdhem och Vänersborg.

Året därpå, i mars 1796, befordrades Lars Hollberg till regementsläkare. Då Västgöta-Dals regemente var förlagt till Vänersborg kom Hollberg att samma år byta förrättningsort till residensstaden. Samtidigt utnämndes han till Vänersborgs lasarettsläkare där han bosatte sig vid Residensgatan som granne till lasarettet. Efter några år flyttade familjen till ett landeri omedelbart söder om centrala staden, ett landeri som efter Hollbergs hustru gavs namnet Beateberg.

Helena Beata Edbeck (1778 – 1853), prästdotter från Bredared och hustru till lasarettsläkaren Lars Hollberg. Hon kom att ge namn åt landeriet Beateberg där hon och maken bodde under åren i Vänersborg. Porträttet, i privat ägo, är troligen en 1900-talskopia av ett original från omkring år 1800. (Regionarkivet Vänersborg)

Under sina år i Vänersborg kom Hollbergs roll som regementsläkare att föra honom i fält ett flertal gånger under de krig som, åtminstone på ett par århundraden, skulle bli landets sista. Åren 1806 – 1807 vistades han med de svenska trupperna i Pommern. Hemkommen ansvarade han för upprättande av ett provisoriskt militärsjukhus vid Brinkebergsskulle i Vänersborg år 1808. Kommande år deltog han i truppsammandragningar mot norska gränsen och 1813 förestod han ett fältsjukhus på Wagge, nära Eda skans. Sommaren 1814 följde han så slutligen trupperna som fältläkare i Norge under det krig där det norska folket tvingades i union med Sverige.

Även från tiden i Vänersborg kunde Hollberg rapportera ett flertal lyckade behandlingar av svårt skadade eller sjuka patienter. Bland fallen kan nämnas en piga från Ör i Dalsland vilken inkommit med ett svårt benbrott på underarmen där benpipor stack ut. Det svåra benbrottet vilket följts av stelkramp och röta behandlades med stora doser opium. Resultatet blev så lyckat att pigan därefter kunde väva, spinna och sticka ”med samma färdighet som innan hon fick skadan”. Bland de svåraste fallen var annars de kräftsjuka vilka sällan kunde botas. Förutom kirurgiska ingrepp nyttjade då Hollberg arsenik. Behandlingen var synnerligen plågsam och han skriver: ”Att nyttja arsenik solutio i öppna kräftsår är att steka patienten vid öppen eld” och att nyttja arsenik invärtes var att likna vid ”att utdriva Fanden med Belzebub”.

Efter att i januari 1815 befordrats till överfältläkare sade han i maj samma år upp sin tjänst på såväl regementet som lasarettet i Vänersborg. Hollberg hade, som nämnts, trots avsaknad av egentlig examen vunnit rykte om sig som en skicklig läkare. Hans praktik i Vänersborg var välbesökt, inte bara av stadsborna själva utan också av ett stort antal tillresta vilka sökte sig till Hollberg för hjälp. Det goda ryktet gjorde att stadsläkaren Kristofer Carlander (1759-1848) i Göteborg övertalade Hollberg att lämna Vänersborg med löfte om god årsinkomst i Göteborg. Carlander, vilken för övrigt också var en intresserad naturhistoriker, lämnade sin tjänst 1814 och sökte därför en duglig efterträdare i Hollberg.

Lars Hollberg, som nu bar titeln assessor, flyttade därför i oktober 1815 från Vänersborg till Göteborg där han, fram till sin död 30 april 1823, försörjde sig som privatpraktiserande läkare. Året efter Lars Hollbergs död återvände änkan till Vänersborg där sönerna Sven August och Gustaf Wilhelm tjänstgjorde som officerare på Västgöta-Dals regemente.

Äldsta lasarettbyggnaden i Vänersborg, belägen på den s.k. Riksbankstomten i sydvästra hörnet av Sunds- och Residensgatan. Här öppnades länslasarett redan 1783 i vad som tidigare varit källarmästare Anders Hafwenströms (ca 1719-1796) fastighet. Detta var således det lasarett där Lars Hollberg utförde sin läkargärning under nära 20 år i Vänersborg. Stora delar av lasarettbyggnaden eldhärjades vid stadsbranden 1834 men kunde återöppnas efter omfattande ombyggnation. Hösten 1879 flyttade verksamheten till det nya lasarettområdet strax söder om staden. Gamla lasarettet revs omkring år 1900. Teckning från 1950-talet, ur minnet, av bryggeriförman Oscar West (1868-1959). (Vänersborgs museum)

Beata kom att, med åtnjutande av årlig pension, bosätta sig strax väster om staden på fastigheten Mossen eller Hollbergs mosse (nuvarande Kristinelund), där hon under återstoden av sitt liv levde med sonen Gustaf Wilhelm. Ett par generationer senare skulle familjen dock återuppta läkargärningen vid Vänersborgs lasarett genom Hollbergs dottersonson Olof Lundblad (1867-1948), legendarisk kirurg och lasarettchef.

Vid sidan av sina medicinska studier och arbeten var Lars Hollberg en hängiven naturforskare där ämnena botanik, geologi, entomologi och marinzoologi stod främst. På egendomen Beateberg hade han den förmodligen största privata naturaliesamling som funnits i området. Någon förteckning över samlingen är inte bevarad men man vet att i samband med flytten till Göteborg skänkte han ett välordnat herbarium med 8 000 in- och utländska växter, fördelat på ”45 packor”, till

Vetenskaps- och Vitterhetssamhället i Göteborg. Efter Hollbergs död såldes stora delar av hans återstående samlingar på auktion i Göteborg hösten 1823 där bland annat en insektssamling bestående av 5 000 species och en större samling snäckor auktionerades ut. Utöver växter, insekter och snäckor innehöll Hollbergs naturaliesamling fiskar och geologiskt material. Huvudnumret vid nämnda auktion var det Hollbergska biblioteket vars innehåll man kan studera i en bevarad auktionskatalog. Bland de dryga 600 posterna dominerar naturligt medicinen men där finns även böcker vilka belyser Hollbergs övriga intresseområden; veterinärmedicin, botanik, zoologi, geologi, entomologi, skogs- och lantbrukslära, geografi, reseskildringar, historia, statskunskap med mera. Litteraturen är främst på latin, tyska och svenska men även verk på franska och engelska förekommer.

Även om vi inte känner den Hollbergiska naturaliesamlingen i detalj kan man till delar spåra var och hur Hollberg kommit över det omfattande materialet. Det förefaller högst troligt att delar av de utländska naturalierna insamlats av Lars bror Bengt Hollberg, vilken även han var läkare och som sådan gjorde resor med Ostindiska Kompaniets fartyg. Han skall ha hemfört insekter och andra naturalier från bland annat S:t Helena och Java.

Lars Hollbergs kollega Adolf Fredrik Alfort (1780-1854), stadsläkare i Eskilstuna, hade gjort resor till Brasilien och Ostindien där han samlade växter, fossil och insekter. Delar av sina samlingar lämnade han till olika institutioner och privatpersoner, däribland Hollberg. När det gällde komplement till den Hollbergiska samlingen rörde det sig i Alforts fall främst om insekter.

Lars Hollbergs insektssamling utökades även med material från regementsläkaren vid Närkes och Värmlands regemente Carl Johan Pentz (1774-1808) som skall ha haft en både vacker och talrik samling.

Hollberg gynnades även av att Vänersborg, sedan Trollhätte kanals öppnande, hade sjöfart på främmande länder. För att utöka sina samlingar från fjärran orter gav han sjökaptenerna nödvändiga instruktioner för insamling av bland annat insekter och växter. Sedan var det bara att vänta hemma i Vänersborg på skeppens återkomst med förhoppningsvis välfyllda insektslådor och herbarier. Därtill gjorde Hollberg givetvis exkursioner och insamlingar i Vänersborgs närområde där trakterna av

Halle- och Hunneberg skall ha varit särskilt flitigt besökta.

Lars Hollberg publicerade sig rikligt med ett flertal artiklar i Vetenskapsakademiens handlingar, i Göteborgs Vetenskaps- och Vitterhetssamhälles handlingar, i Läkaren och Naturforskaren samt i Svenska Landbruksakademiens annaler. Hans artiklar rörde såväl läkarvetenskapen som naturvetenskapliga rön. Något särskiljande är kanske artikeln för Landbruksakademien där han beskriver ”Försök att odla Vallmo och prägga olja af dess frön”. Odlingsförsöken med vallmo utfördes i Vänersborg 1812 och vallmooljan visade sig användbar för såväl matlagning som lampränsle.

Lars Hollbergs ojämförligt största enskilda arbete var ändå ”Beskrifning öfver bohuslänske fiskarne” vilket kallats ”ett av våra vackraste planschverk”. Arbetet var uppdelat på ett antal fristående beskrivningar och ett av de få svenska ichthyologiska (läran om fiskarna) verken vid denna tid. Hollbergs arbete prisades särskilt för den grundlighet och den sakkännedom författaren visade samt att han även lyckats dokumentera de mer sällsynta fiskarterna. Göteborgs Vetenskaps- och Vitterhetssamhälle såg det som ”en gård åt Samhällets anseende” att bistå med tryckning av materialet – ett uppdrag som skulle visa sig vara ett stort ekonomiskt vågspel. Den kostbara delen var illustrationsmaterialet bestående av 20 koppargravyrer, cirka 15 x 24 centimeter, vilka efter tryckning handkolorerades. För själva gravyren svarade August Pfeiffer och Johan August Beyer. År 1819 låg första häftet färdigt och man kunde redan då notera ett betydande ekonomiskt underskott då försäljningen hos bokhandlare runt om i landet gick mycket trögt. Detta framgår bland annat i ett brev år 1820 till den gamle Linnélärjungen professor Carl Peter Thunberg (1743-1828) i Uppsala där Hollberg beklagade sig över hur få häften som sålts. Sammanlagt utkom tre delar av arbetet men man hade av allt att döma närt en förhoppning om ett komplett verk vilket skulle kunna ha lockat en vidare kundkrets. Denna tanke skulle dock aldrig komma att realiseras då Hollberg avled redan 1823.

Hollberg valdes 1811 till ledamot i Kungliga Vetenskaps- och Vitterhetssamhället i Göteborg och blev dess ordförande 1818. Han var tillika ledamot av Svenska läkaresällskapet, Älvsborgs läns Hushållningssällskap, Göteborgs- och Bohusläns Hushållningssällskap samt korresponderande medlem av Svenska Landbruksakademien. År 1814 utnämndes han till Riddare av Vasaorden. Som kuriosum kan nämnas att Hollberg 1813 även invaldes i Simsocieteten i Uppsala,

detta trots att hans egen simförmåga inte skulle ha varit den bästa. Däremot insåg han vikten av att lära, i synnerhet ungdomen, den nyttiga simkonsten och umgicks med planer på att starta simundervisning i Vänersborg. Om han satte dessa planer i verket är emellertid obekant.

Även om Lars Hollberg främst ihågkommit för sina insatser som läkare förtjänar hans pionjärgärning som naturaliesamlare och naturvetenskapsman att framhållas. På landeriet Beateberg hade han redan för 200 år sedan ordnat en samling i form av ett naturalieliekabinett, eller mindre museum om man så vill. Det skulle dock dröja ännu närmare 70 år innan den slumrande museitanken i Vänersborg skulle få liv då staden kunde öppna de första för allmänheten tillgängliga naturaliesamlingarna i ett museum på läroverket.

Källor

Beckman, N, *Göteborgs Vetenskaps- och Vitterhetssamhälle 1778-1928*.

Ur: Göteborgs Kungl. Vetenskaps- och Vitterhets-samhälles handlingar, Fjärde följen, Band 32, No 1. Göteborg 1928.

Bihang till Svensk Literatur-Tidning, No 14 November 1815.

Ekström, C U, *Kritiska anmärkningar öfver Assessor Hollbergs Beskrifning öfver Bohuslänska Fiskarne*. Ur: Göteborgs Vetenskaps- och Vitterhets-samhälles handlingar, Ny tidsföljd Del I. Göteborg 1850.

Jonsell, Ragnar, *Om verksamheten vid Lazarettet i Wenersborg under dess första tid 1783-1840*, Ur: Vänersborgs Söners Gilles Årsskrift 1989. Vänersborg 1989.

Katalog på Framlidne ÖfverFältLäkaren L. Hollbergs Boksamling hvilken kommer att i Götheborg den nästl. Sept å öppen Auction försäljas. Vänersborg 1823.

Löwegren, Yngve, *Naturalieliekabinett i Sverige under 1700-talet. Ett bidrag till zoologiens Historia*, Ur: Lychnos-Bibliotek 13. Studier och källskrifter utgivna av Lärdomshistoriska Samfundet. Lund 1952.

Rydberg, Gudrun, *Vänerparkenområdet som kulturellt, politiskt och medicinskt centrum*. Stencil, Vänersborg 1999.

Sacklén, Johan Fredrik *Sveriges Läkare-Historia, ifrån konung Gustaf I:s tid till närvarande tid*, Nyköping 1822-24.

Stolt, Carl-Magnus, *Borås och Sjuhäradsbygdens medicinhistoria – de bortglömdas historia*, Ur: *Medicinhistoria i Västergötland – Västergötlands Fornminnesförenings Tidskrift 2003-2004*, Skara 2004.

*Peter Johansson, född i Vänersborg 1963.
Chef för Kulturlagret-Vänersborgs museum.*

Sven Blomgren

av Bengt O.T.Sjögren

Sommaren 2008 har jämnt etthundra år förflutit sedan Sven Blomgren föddes.

Han var inte infödd vänersborgare men hade lika gärna kunnat vara det. Hans far, sist lektorn vid Kalmar högre allmänna läroverk, fil.dr Åke Blomgren, var född i Väne-Åsaka prästgård och själv både lärjunge och sedan lärare vid Vänersborgs läroverk. Där lärde han känna sin blivande hustru Lydia Vikström, och med henne grundade han deras hem i Kalmar, där äldste sonen Sven Åke Blomgren föddes den 14 juli 1908.

Sven bevarade hela livet en stark känsla för sin kalmaritiska hembygd, men allra mest kände han sig genom börd och boende som västgöte. Ännu inte fyllda 18 år blev han student vid sin fars skola i Kalmar med mycket goda betyg och kunde samma höst 1926 påbörja sina akademiska studier i Uppsala. Hans inriktning var redan från början inställd på de klassiska språken, främst då latinet. Han tillhörde Kalmar nation i Uppsala, där han omsider skulle bli dess hedersledamot och fann många vänner. Detsamma gällde dem som samtidigt med honom studerade latin och dessa vänskapsband varade oftast livet ut. Professor Gösta Thörnell var en uppskattad handledare och redan 1933 skedde disputationen om den senlatinska diktaren Venantius Fortunatus, ännu företrädd i vår nuvarande psalmbok. Avhandlingen medförde docentur i latinet vilket innebar en tioårsperiod som universitetslärare, vid flera tillfällen utökad med professorsförordnanden under lärarens frånvaro.

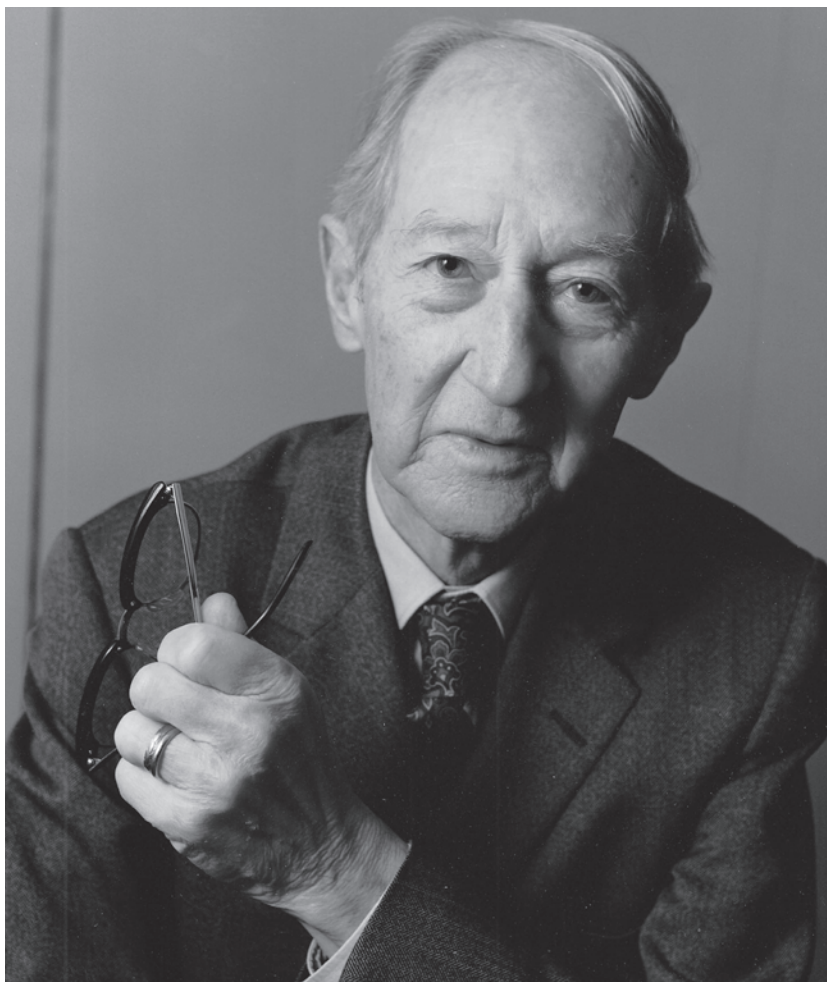
Redan under sina tidigare uppsalaår hade Sven lärt känna den unga studentskan från Köping, Rut Helander, som blev hans älskade maka disputationsåret och sedan stod vid hans sida fram till sin bortgång 1998. Deras två äldsta barn, Gunnar, kontraktsprost och kyrkoherde i Bottnaryd i Skara stift, samt Karin, bibliotekarie i Linköping, föddes under uppsalaåren. Yngsta dottern Ingeborg, idag bibliotekschef i

Östhammar, föddes efter flyttningen till Vänersborg. I slutet av sin docentperiod var Sven Blomgren även lärare vid Sigtunastiftelsens humanistiska läroverk. Men starkt självkritisk sökte han under alla år aldrig professur i sitt ämne. En av vårt lands mest kända klassiker har försäkrat mig att Sven under alla år var självklart professorskompetent. Först 1977 tilldelades han av den dåvarande regeringen professors namn, vilket upplevdes som en ovanligt välförtjänt hedersbevisning. Det blev istället det svenska läroverket som fick njuta av hans höga kompetens. Från 1943 var alltså Sven Blomgren vänersborgare som lektor i latin och grekiska och kunde på det sättet fungera som en synnerligen skicklig lärare i dessa ämnen, inte i kraft av sin dominans utan genom en övertygande och intresseväckande lärarinsats, där hans omtanke och ömsinhet om tre decenniers elever i Vänersborgs läroverk lever kvar i minne och hjärta.

För Sven Blomgren var sambandet mellan kyrka och skola, i Vänersborg bestyrkt av ett nära grannskap, en självklarhet; han var en verkligt kristen humanist. Det vikande underlaget för klassiska språk var kännbart för honom även om han i det nytillkomna ämnet allmän språkkunskap, som han långt tidigare praktiserat under sina lektioner, samtidigt fick nya möjligheter att föra ut sina stora kunskaper. Gradvis blev det nu kyrkan som tog hans tid och krafter i anspråk. Från söndaglig kyrkobesökare skulle han avancera till kyrkovärd, kyrkorådets ordförande, kyrkofullmäktiges ordförande och sist även veniat i Skara stift sedan han fått biskopens förordnande att förrätta gudstjänst i kyrkorna, vilket skedde särskilt sommartiden. Hans omsorgsfullt utarbetade predikningar finns ännu i behåll.

Som den stora arbetsmänniska han var, begagnade Sven all tänkbar fritid till intellektuellt arbete. Det betydde både fördjupningar i gamla ämnen som avsatte uppsatser och andra skrifter, men även översättningsarbete av alla de topografiska avhandlingar, som under 1700-talet avhandlade flera västgötska platser. Här var biblioteksrådet Nils Sandberg och prosten Johnny Hagberg självklara inspiratorer. Kyrkorna i det egna pastoratet fick historiska beskrivningar. I fråga om Vänersborgs kyrka var han därtill med dåvarande kyrkoherden Sven Söderlind starkt engagerad i den stora restaureringen av kyrkan som skedde 1972. Vassända-Naglums och Väne-Ryrs kyrkor fick likaså goda beskrivningar.

Sven Blomgren hade stor känsla för den stad som kom att bli hans under

Vid 85 års ålder ledde Sven Blomgren studiegruppen i nytestamentlig grekiska i Mellerud, då denna bild togs.

mera än sextio år. Genom sin fars gamla kontakter kunde han berätta minnen från 1800-talets Vänersborg och var en god kännare av stadens innevånare och bebyggelse. Säreget nog var han under alla år bosatt inom samma kvarter vid Edsgatan och Norra gatan. Ännu när han ensamställd måste flytta till ett äldreboende, ville han bevara hemmet för att de tre barnen skulle ha tillgång till det under sina besök. Naturen omkring Vänersborg gav möjligheter till strövtåg, utmed Vänern eller på Halle-

Den 30 maj 1984 promoverades Sven Blomgren til fil. jubeldoktor i Uppsala. Med slottet som bakgrund är han här fotograferad med sin maka Rut.

och Hunneberg. Sommartiden bodde familjen oftast i Bohuslän, där han njöt av både bad och natur. Redan på 1930-talet hade han gjort sin första italienresa med sin unga maka. Den kom att särskilt efter pensioneringen efterföljas av flera. Liksom kung Gustaf VI Adolf valde de ofta höst eller vår för sina sydliga resor, som gav klassikern rika tillfällen att njuta av den kultur, vars språk han så starkt engagerat sig i.

Om Sven Blomgrens person har många vittnat. Den var präglad av stor ödmjukhet och självkritik. I sitt umgänge med vänner och lärjungar

var han mild och stilla och sådan var även hans humor. I goda vänners lag kunde han trivas, bli livlig och var en god berättare. Det var en stor förmån att först få vara hans lärjunge under hans första decennium i Vänersborg och att sedan få bevara och fördjupa samvaron under mera än ett halvsekels vänskap.

Denne sällsynt mångsidigt bildade professor utövade även i sitt personliga umgänge en stor bildningsverksamhet. Ännu i sin höga ålder ledde han i Dalsland en studiecirkel i grekiska, där Nya testamentet tolkades för en vetgirig krets. Under sin grekundervisning lät han oss läsa Johannesevangeliet. Det var något av förklaringsstunder när han tolkade grundtexten med sin vackra, melodiska stämma.

Med sin härstamning från flera av de gamla prästsläkterna i Skara stift hade Sven en stark känsla för det förflutna och de minnen och traditioner som detta bars upp av. Under hans sista, ensamma år kom kyrkoherden Carl Olof Hasselberg att med sin maka Siv betyda mycket för honom. Liksom med undertecknad bands detta ihop av gemensamma rötter i stiftet. Den 30 mars 2004 var Sven Blomgrens ovanligt långa liv till ända. Enligt hans önskan fördes hans stoft till Flistads kyrka, där hans farfar varit kyrkoherde. Vännen Carl Olof Hasselberg gjorde honom där den sista tjänsten, och manliga anhöriga bar honom ut till den närbelägna föräldragraven, där maken Rut tidigare fått sin vila.

Det är närmast oundvikligt att citera Gunnar Mascoll Silfverstolpes innerliga dikt ”Professorn”, där han skildrar en gammal uppsalaprofessor:

Han skärpte sin blick mot förbrunna
kulturer och folk i exil
och skrev med sin spindelvävstunna,
gossaktigt rundade stil.

Ett guldkantat höstmoln i skymningen flyr.
Vad är det som slutat? Ett äventyr.
Ett vågspel med spänning och jubel och kval.
Nu mörknar mot natten en prästgård på Dal.

Vid boutredningen efter Sven Blomgren visade det sig att han efterlämnat ett stort och delvis sorterat släktarkiv, speglande tre generationer eller

mer inom släkten. Givetvis önskade han att detta skulle bli bevarat och efter samråd med hans tre barn överenskoms att det skulle placeras i Landsarkivet i Göteborg, där det fått registreringsnummer A 688 och i färdigt skick kom att omfatta 108 volymer, till vilka fogats ett enkelt brevskrivarregister. För den som skriver dessa rader har det varit ett hedersuppdrag och en kär sysselsättning att få fullgöra detta ordnings- och förteckningsarbete. För många fick Sven Blomgren betyda så mycket under deras skoltid i Vänersborg. Han lever i våra minnen.

Bengt.O.T. Sjögren f. 1932, student i Vänersborg 1952, arkivarie emeritus v Landsarkivet i Göteborg.

Utdrag ur utställningen ”NÄSTAN VUXEN 1975-1980”

av Karl Bernling

Billigt boende.

I 1970-talets Vänersborg var det möjligt för ungdomar att få tag på billiga lägenheter. Omoderna ettor kunde hyras ut för endast 125:- i månaden. Gårdshuset på Kyrkogatan 21 var ett sådant ställe. Huset (numera rivet) var ett tvåvånings s.k. landshövdingehus med delvis inredd vind. Här bodde under åren 1975-1980 flera av mina vänner. Erling Hellenäs gick på Gymnasieskolan (numera Birger Sjöberggymnasiet) och bodde i en etta fram till sommaren 1976. Ingrid Lundin, Karina Carlsson och Marie Andersson gick också på Gymnasieskolan och de hyrde tillsammans ett vindskrypin för 60:- i månaden. Flickorna bodde egentligen aldrig tillsammans utan man turades om att bo där allt efter behov. Tomas Carvonen hade gått ur gymnasiet och jobbade på posten. Han bodde i en etta och flyttade under 1977 ihop med Marie Andersson. De flyttade in i en nyrenoverad trea som man betalade 350:- för. Jan Blomgren flyttade in i huset i november 1976, i en etta. Lägenhets-standarden var även för sjuttioalet mycket låg. I trean fanns varmvattenberedare, annars var det kallvatten som gällde. Som toalett fungerade en i trapphuset placerad frystoalett; en i varje uppgång. Det fanns inga bad eller duschmöjligheter i huset. Någon tvättstuga fanns heller inte. För ungdomarna i huset gällde alltså att kunna åka hem till mamma och pappa och tvätta och duscha eller att tvätta sig på jobbet. I en etta i huset bodde också meditationsläraren Arne Gren fram till sommaren 1976. Under 70-talet var Transcendental meditation en populär meditationsform. Från det nationella meditationscentret (SIMS) skickades föredragshållare och lärare land och rike runt. Arne Gren var en av dessa. Flera av dessa ambulering meditationslärare fick under sejourerna i Vänersborg bo hos paret Lars och Eva Alm i deras lägenhet på Kronogatan 4D. Under våren 1975 planerades det för en mer fast verksamhet i Vänersborg.

Föreningen Vänersborgs meditationscenter startades i april 1975 på initiativ av Arne Gren och lokala meditatörer. På hösten 1975 fick föreningen kontrakt på en etta i huset. Hit förlades meditationscentret och det var också Arnes lägenhet. Flera av ungdomarna som bodde i huset var också initierade i TM-tekniken och ofta var det gruppmeditation i centret hos Arne. Meditationscentrets saga blev kort; det lades ner efter några år och Arne Gren reste vidare. I oktober 1975 startade några av ungdomarna i huset ett vegetariskt matlag. Man turades om att laga mat efter ett rullande schema. För det mesta serverades riktigt god mat, men ibland kunde vidbränt råris ställas fram; ingen särskilt trevlig kulinarisk upplevelse. I någon form och med olika deltagare hölls detta matlag vid liv under större delen av perioden.

Vy söderut från kyrktornet. Gårdshuset Kyrkogatan 21 vid pilen. Maj 1977.

Idag är gårdshuset rivet och på dess plats finns ett garage. Juni 2008

Marie Andersson, Ingrid Lundin och Karina Carlsson. Huvudnäs-gatan, Vänersborg – augusti 1975.

Karina Carlsson och Tomas Sandström i vindskrypinnet. Maj 1976

Tomas Carvonen i köket i sin etta. Februari 1977

Tomas Carvonen och Marie Andersson i deras trea. Juli 1978

Tomas Carvonen hjälper Jan Blomgren att flytta. Kyrkoplantaget, Vänersborg – november 1976

Hemma hos Lars och Eva Alm. Eva och Lars upp till vänster. Arne Gren i v-ringad t-shirt och runda glasögon. Kronogatan, Vänersborg – december 1975

Matlaget hos Erling Hellenäs. Från vänster: Kerstin Ullström, Karina Carlsson, Ingrid Lundin samt Erling Hellenäs. November 1975

Fest med ärtsoppa och punsch i matlaget. Från vänster: Karina Carlsson, Kerstin Magnusson och Ingrid Lundin. Mars 1976

Matlaget äter på gården. Från vänster: Karina Carlsson, Tomas Carvonen, Marie Andersson samt Erling Hellenäs. Maj 1976

Studentfirande

Studentfirandet på sjuttioalet skiljde sig en del från dagens firande. Sjuttioalets studentbal var förlagd till numera rivna restaurang Strömsborg, och ägde rum lördagen efter avslutningen. I jämförelse med dagens mer formella historia som närmast liknar ett prinsessbröllop och vanligtvis utspelas på tisdagen före avslutningen, var sjuttioalets studentbal helt i rådande tidsanda en relativt enkel tillställning. Inga smokingar och balklänningar utan vanliga kostymer, kjolar och klänningar. Det hände till och med att "balklänningen" var sydd av gardintyg! Champagnefrukosten förekom redan då och bålundan var obligatorisk, fast endast på själva avslutningsdagens kväll och inte i dess nuvarande form där bålundorna är utspridda över i stort sett hela vårterminen. Marschen från Gymnasieskolan till Plantaget var sig lik förutom att en mer traditionell blåsorkester under sent åttioal ersattes av en sambaorkester. På sjuttioalet låg "Sjungom studentens lyckliga dagar..." fortfarande högst upp på studentvisornas tioitopp. Redan tio år senare, i slutet av åttioalet, hade den ännu i dag så populära "Fy fan va vi e bra" petat ner långliggaren. Att åka runt klassvis på lövade skrinkor eller lastbilsflak var tillfälligt ur mode under det sena sjuttioalet, så vår tids morgonrunda runt kulturaxeln är ett senare påfund. Och att som idag, på eftermiddagen, åka runt kulturaxeln i cabrioletter, på flakmopeder och andra öppna fordon fanns knappast på dagordningen. Även bärandet av studentmössa var ifrågasatt under perioden. En högst personlig gissning är att kanske högst 10-15% av studenterna valde bort mössan, men det var ändå något som noterades och diskuterades. Fram till den egentliga studentexamens avskaffande vid sextioalets slut och från mitten av åttioalet och framåt var och är förmodligen mössanvändandet i det närmaste hundra procentigt. Efter marschen till Plantaget vidtog firandet i hemmet med släkt och familj, precis som idag. Dagens ungdomar har på avslutningskvällen fest på någon av stadens uteställen och det hela avslutas i allmänt uppbrott på torget. På sjuttioalet avslutades avslutningskvällen på Jakobben på Skräcklan i en blandning av naturromantik och viss ungdomlig berusning inför det kommande vuxenlivet...

Samling inför marschen till Plantaget. Gymnasieskolan, Vänersborg – juni 1977

Studentkillar. Gymnasieskolan, Vänersborg – juni 1976

Studentkillar. Gymnasieskolan, Vänersborg – juni 1977

Från avslutningen i Plantaget. Kjell Vänerbo (till hö) uppvaktar Kenneth Berrio (tillvä) som tagit studenten, med blommor. Juni 1980

Från avslutningen 1977. Sofia Rhedin och Tomas Norén utanför Gymnasieskolan. (Innan huset fick sadeltak, ny entré och matsal och innan namnbytet till Birger Sjöberggymnasiet)

Ulf Johansson, Göran Wintzell och Bengt Säterskog har rast. Gymnasieskolan, Vänersborg – april 1976

Tidstypisk interiör från annat "billigt" boende. Tomas Sandström i sin ateljé och bostad där han bodde tillsammans med Karina Carlsson (se bild 4) Östergatan 17 – februari 1977

Domusrestaurangen. Mycket populärt bland ungdomar under perioden. Annika Karlsson och Kenneth Berrio äter söndagsmiddag. September 1977

Ungt nyförlovat par sommaren 1980. Eric Lundborg och Lena Waxne.

Om bilderna.

Bilderna 3-20 ingår i bildsviten "Nästan Vuxen 1975-1980" som består av drygt 100 bilder. "Nästan Vuxen 1975-1980" handlar om att vara 18-23 år gammal under 70-talets andra hälft, ur ett småstads-perspektiv. Karl Bernling tog samtliga bilder under åren 1975-80, då han själv var just 18-23 år. "Nästan Vuxen..." är också en fotoutställning som till dags dato har visats på Vänersborgs konsthall, och Arbetets museum i Norrköping. Delar av utställningen har visats på fotomässan i Jönköping och på NK i Stockholm.

*Karl Bernling, född 1957.
Brevbärare och fritidsfotograf.
Medlem i gillet sedan 1997.*

ETT MÅLARLIV

av **Sven Ryding**

Den 1 december 2005 pensionerades jag efter 52 år i måleriyrket, och som sådan kan man nu se tillbaka på dessa år. Alla arbetsplatser man varit på och alla människor man träffat under årens lopp. Man tänker även på de arbetskamrater man har haft.

Namnet Ryding har under många år förknippats med målaryrket och det började redan 1927.

Enligt uppgift startade då min farfar Mauritz Ryding, gift med Valborg född Lindberg, målerifirma i Vänersborg. Paret fick sju barn, varav fem pojkar, Gunnar, Åke, Ragnar, Bengt och Lars. Alla fem blev målare. De två yngsta slutade dock i ett tidigt skede. Firman drevs av farfar till 1947, då de tre äldsta bröderna övertog rörelsen. De fortsatte fram tills 1959, då ett aktiebolag bildades, och Ragnar Ryding bildade egen firma. Samma år inköptes en verkstadslokal på Kronogatan 5. I köpet ingick tre fastigheter, ett trähus på Residensgatan, gamla häradskrivarkontoret, samt själva verkstaden med gavel mot Kronogatan. Säljare var möbelsnickaren Berggren. En del av verkstaden gjordes till kontor och enligt Berggren hade den delen tidigare varit en enrumslägenhet. 1990 upphörde Rydings Måleri AB då ingen kunde överta verksamheten och en mångårig epok gick i graven. Min son, Håkan Ryding, är också inom måleriyrket, så målare med namnet Ryding finns och har funnits länge och spänner över fyra generationer.

Som sagt, 52 år som målare, men låt oss ta det ifrån början:

Efter avslutad skolgång 1954, tog jag de första stapplande stegen in i porten till fastigheten Residensgatan 33 och över gården.

Där låg den dåvarande verkstaden. Det gick ej att köra in med bil, så hur många ton jag transporterat in och ut, vågar jag inte ens gissa. Linolja, terpentin kom i 200-liters fat, 50-kgs säckar med zinkvitt, krita mm-mm. För övrigt var verkstaden ganska primitiv med pump på gården samt med små utrymmen inomhus.

På den tiden var lärlingstiden fyra år, varav första året alternerades med verkstadsarbete (materialkännedom) och målarlära. Att gå som lärling med far och två farbröder var sannerligen ingen sinekur. Om inte direkt slagen så blev man i vart fall hunsad och allt som ofta fick man höra att namnet förpliktar. Lönerna för lärlingar var urusla, 22 kr per vecka (42,5 tim) det första året.

Som sagt, den dåvarande verkstaden var i många fall undermålig, och det gjorde ju inte arbetet lättare. Detta var före plastburkarnas slit och släng era, vilket betydde att alla färgburkar, som kom tillbaka skulle tvättas rena för att återanvändas. För detta ändamål fanns 3 st stora tunnor fyllda med kaustiksoda, vilket gjorde arbetet riskabelt, då inga skydd fanns typ gummiförkläde eller skyddsglasögon. På sin höjd fanns det ett par läckande gummihandskar. Man fick sköta detta jobb helt själv, för den stående orden löd: Det skall alltid finnas 10-15 färgkoppar tillhands för återanvändning. Ett vidrigare arbete fick man nog leta efter, men så var det vid den tiden.

De fyra åren gick med mot-och medgångar och efter fullgjord värnplikt 1960, gick jag ut som fullärd målare. Då fick jag arbeta med de målare, som jag naturligtvis kände sedan förut. Det var målarnamn som Per Skoog, Alf Berggren, Olof Cederholm, Tore Andersson, Stig Åberg, Bengt Ericsson, Sven "Målarn" Andersson mm. Senare tillkom Elving Molin, Bo Fagerström, Börje Westerlund, Bertil Eriksson, alla kända idrottsprofiler inom sitt gebit. Från mitten av 50-talet tills 1970, var den permanenta styrkan i firman ca 15 anställda. Det kan tyckas vara många, men arbete fanns och konkurrenstrycket från våra grannstäder var inte så stort som i dagsläget. Dessutom kom det minst en nybakad gesäll varje år, som utbildades i firman. Min far, Gunnar Ryding, lärde ut 13 st, varav en del blev kvar i företaget till "the bitter end". Själv blev jag kvar i 37 år. Därefter började en hoppjerkadans mellan ByggLars, BPA, Sandå samt Tvåstads Måleri, för att sedan avslutas de sista fem arbetsåren hos målarfirman Tomas Carlssons AB.

Att utmåla de olika arbetsplatser jag varit på, är väl inte av större intresse, men jag vill gärna nämna ett objekt, nämligen kyrkan i Vänersborg. Den renoverades årsskiftet 1970/71 och utan att yvas för mycket vill jag påstå, att det är ett av det mest lyckade arbeten, som firman utfört. Jag tänker på alla de avancerade marmoreringarna, läggning av bladguld samt all dekorationsmålning. Det var tre målare som utförde merparten

Sven Ryding i arbete med kyrkorenovering

av arbetet, Stig-Åke Öberg, Jarl Fransson och Bertil Eriksson. Som dirigenter för arbetet fungerade Åke Ryding och Per Molnit. När det gäller kyrkor var firman involverade i 13 st i våra grannkommuner. Det gällde såväl in-som utvändigt arbete.

Material, tapeter, färg och verktyg har utvecklats enormt under min verksamma tid.

Den plastbehandlade tapeten, som kom i början på 60-talet, var inget annat än en lisa för byggnadsmålaren, som då slapp den besvärliga limfärgstapeten, som orsakat stor irritation bland oss målare. Nu för tiden är färgerna till 90 % vattenburna inom byggnadsmåleriet. När jag började fanns egentligen bara limfärgen (till tak) och kalken som hade en vattenbas.

När det gäller verktyg gjorde rollern en mindre revolution, när den gjorde entré. En annan pryl som underlättade målarjobbet var den ledbara slipklossen, kombinerad med ett förlängningsskaft. Tapetmaskinen är också ett bra hjälpmedel. Den gör praktiskt taget allt utom att hänga

upp tapeterna. Dessa förbättringar på färger, tapeter, verktyg mm, gör målaryrket betydligare enklare idag.

Under mina första 20 år i yrket var skyddsarbetet något som helt enkelt inte existerade. Målarna är ett skrå som blir och har blivit utsatta för olika typer av arbetsskador. Mest är väl förslitningsskador på nacke, axlar och knän. Även luftvägar och andra inre organ har fått ta stryk. En undersökning visade att endast 0,3 % av målarkåren arbetade tills fyllda 65 år.

Den siffran säger väl allt. Under senare tid har skyddsombud utbildats, användning av masker och andningsskydd ökat, samt regelbundna läkarundersökningar genomförts. Att stå på höga stegar tillhör en förliden tid. Själv har jag arbetat från stege både 10 och 12 meter över marken. Sådana cirkusnummer är ju otänkbart nu, men så var det då. Byggfliftar fanns inte och att lyfta en rullställning förbi cykelställ, entrétak, källar- och garage nedfarter, rabatter och dylikt, var ganska arbetsamma moment. Fasta ställningar för enbart måleriarbete hörde till undantagen. Det var ett bekvämt sätt för arbetsgivaren att undgå dyra räkningar från ställningsbyggarna.

De tidigare åren träffade jag även de målare som var smått legendariska. Man kunde se och framför allt höra dem på vår fackexpedition, då belägen hörnet Gasverksgatan-Kyrkogatan.

Där residerade mätaren Josef Tengelin, en stridbar kämpe för målarna. Gustaf Duell var kassör. Ett jobb som han skötte med den äran. Expeditionen var öppen kvällstid på tisdagar och torsdagar, och där kunde man bekanta sig med många äldre målare, Axel Branting, Algot "Skåningen" Svensson, Bertil "Småland" Johnsson, Axel Gillberg, Jens "Målarn" Andersson och många andra i olika åldrar.

Man har mött många människor under ett långt målarliv och förhoppningsvis har man väl glatt några med att måla upp ett snyggt kök eller att hänga upp den tapet som var i ropet just då. Det fanns även de som kanske inte förstod att det var ett hantverk man utförde och inte en robot som producerade millimetersprodukter, men ser man tillbaka får man nog vara ganska nöjd med det man har presterat.

Man fick höra de mest otroliga historier om händelser ur de gamla målarnas liv, även om inte alla lämpar sig för tryck. Jag kan inte undanhålla er en händelse jag fick höra om där.

En målare i Vänersborg (kommer ej ihåg hans namn) hade utfört ett

arbete där tydligen allt hade gått snett. Feltryck på tapeterna, kulörer som ej stämde med prover osv. Som grädde på moset, lyckades han välta ut en burk färg på ett nyslipat parkettgolv, och det blev droppen som kom bågaren att rinna över. Styrkt av viss dryck, gick målaren ut, ställde sig mitt på torget, hoppade jämfota och skrek för full hals ”Alla målare bör komma till himlen, för de har sitt helvete på jorden”
Om den vädjan slår in, vet jag inte. Men man kan ju alltid hoppas!

Sven Ryding, född i Vänersborg 1940. Målare.

NÅGRA KÖRSKOLOR I VÄNERSBORG

Körkort och körskolor är naturligtvis intimt förknippade med bilismens genombrott. Det är ju ett bra tag sedan de allra äldsta bilarna fyllde 100 år men det skulle dröja till några år in på 1900-talet innan man kunde börja ta automobilen riktigt på allvar. 1907 utdelades de första registreringsnumren och beträffande vårt län, Älvsborgs län och idag Västra Götalands län, tilldelades en bil numret P1 i januari 1907 men inte förrän i april hade man kommit upp i nummer P4 vilket mycket tydligt illustrerar den tidens biltäthet. Så exklusivt var det nya begreppet automobil att själva registreringsbeslutet skrevs under av självaste landshövdingen.

Ordet körkort förekom inte men den som skulle framföra en automobil skulle ändå kunna uppvisa ett intyg som visade att den som skulle köra bilen, den skulle också vara kunnig i ”automobilens konstruktion, skötsel och manövrering”.

Begreppet körskolor existerade inte förrän några år in på 1920-talet och beträffande Vänersborg inrättades den första körskolan 1924 hos A.Johan Larssons Maskinaffär med David Larsson som föreståndare varpå brodern Hjalmar två år senare tog över ansvaret. En föregångare var släktingen Gustaf Karlsson som redan 1919 började lära en och annan vänersborgare att köra bil, dock utan att inneha en regelrätt körskola.

Förresten, körskola, det talar ju om vad skolan handlar om. Men i många år benämndes de bilskolor även om allmänheten kallade verksamheten för just körskolor. Ordet bilskola har med största sannolikhet sin förklaring i att i bilens barndom ansågs det som mycket viktigt att bilisten framför allt var kunnig i bilens konstruktion och handhavande. Numer är den korrekta benämningen trafikskola.

Arvid Göthered med sin övningsbil, en liten Opel. Kortet är från krigsåren vilket gengasutrustningen och Arvids uniform visar.

Tidiga med att bedriva körundervisning var också Gustaf Friberg, Ragnar Sjöstad och Karl Svensson. I Vargön startade Torkel Hallqvist bilskola 1936, tidig var även Anders Hillengard i Grunnebo som utlovade körkort för 25 kronor oavsett tidsåtgång. Arvid Göthered, en av Götered-pojkarna från Götered i Öxnared, startade bilskola 1937 men under kriget, då inte många efterfrågade hans körundervisning, jobbade han också hos Stålheims för att kunna försörja sig. Det var också under kriget, 1943, som Lennart Ahlin övertog Gustaf Fribergs körskola.

Oscar Göthered, den yngste av Götered-pojkarna, började tidigt sin bana med bilar och bilreparationer. En dag år 1946 träffade han av en tillfällighet Ragnar Sjöstad och blev erbjuden att överta dennes bilskola som han drev parallellt med sin elaffär. Oscar var mer intresserad av Sjöstads nästan nya Plymouth men efter en stunds dividerande hade Oscar köpt bilen och mer eller mindre fått körskolan på köpet med undervisningslokal på Blåsut. 1948 flyttade emellertid Oscar ner till Vänersborg och hyrde sedan i många år lokaler på Sundsgatan 7, dvs i föregångaren till det hus som idag kallas för Nevator-huset.

- I början kostade en halvtimmes körundervisning 7 kronor och för en hel timma betalade eleverna 14 kronor, minns Oscar. För teorin togs en avgift på 30 kronor ut.

Från de första åren då Oscar fortfarande hette Johansson. Fr.v. Volvo PV 60 samt den Plymouth som var orsaken till att Oscar kom att syssla med bilskoleverksamhet.

Lokalerna på Sundsgatan 7.

De första åren var arbetsamma för Oscar. Folk hade svårt att komma ifrån sina arbeten på vardagarna varför även lördagar och söndagar fick bli arbetsdagar; söndagar givetvis med ett två timmar långt uppehåll under högmässan. Det här pågick fram till 1952-1953. 4-500 elever undervisades årligen av Oscar och hans personal och det märke som eleverna fick träna på var Volvo. Bröderna Göthered samarbetade med gemensam teorilokal och även Arvid undervisade i Volvo. Så stor kund var Oscar hos Volvo att han fick bra rabatter och kunde därför sälja en hel del av bilarna till eleverna när de väl fått körkort. Vissa bilar såldes fabriksnya, andra lätt begagnade. Volvo PV var en populär övningsbil men passade inte för trafik kortunderservisning eftersom axelavståndet var kortare än det avstånd som myndigheterna bedömt som lämpligt varför en Opel Kapitän fanns för dessa elever.

Göthereds Bilskola i slutet av 50-talet. Fr.v. Sven-Bertil Jansson, Sven Olsson, kontoristen Birgitta Karlsson, Anton Björemark, Rune Lindgren, Oscar samt en glad men okänd elev som med blommor gratulerats till det nytagna körkortet.

I Vänersborgs fanns också Älvsborgs Bilskola, en kooperativ bilskola som drevs av ABF; först på Adolf Andersohngatan, sedan på Kronogatan och sist i hörnet av Kronogatan och Vallgatan men då hade bilskolan bytt namn till OK Bilskola.

Hos Oscar Göthered arbetade bl.a. Sven Olsson, känd även som biografföreståndare på Saga. Ett tackkort från en tacksam och godkänd elev till honom kunde lyda så här:

”En av alla de gånger jag körde så snurrt tänkte jag så här: Jag tyckte det började så bra. Nu tar vi vänster nästa, du sa. Men varför svängde jag höger då, kan du säga mig Olsson varför gjorde jag så? Jag körde tätt efter en ”Duett”. Den tvärstoppade och jag med, men du tyckte ej det var rätt. När på Edsgatan jag körde och växlade ner sa Olsson: ”Du ska inte” och tjtade mer och mer. ”Du ska bara tänka på de och de, sen går det så bra ska du se”. Ja, jag visste hur jag skulle göra, men gjorde det ej. Säg, vad manne det vara för fel på mig?”

Sundsgatan 28, dvs mitt emot nuvarande Lindgården, där övningsbilarna stod uppställda.

1961 tyckte Oscar att det var dags att slå av något på det stundtals höga tempot och sålde därför Vänersborgs Bilskola till Lennart Ahlin. Två år senare övertog Ahlin även Arvid Göthereds bilskola. Detta skedde i en expansiv tid och Ahlins övertog både personal och elevstock. Högertrafikomläggningen 1967 innebar dock en nedgång i elevtillströmningen men sysselsättningen kunde hållas uppe ändå.

- Ingen ville ju börja öva i vänstertrafik och sedan fortsätta till höger så de allra flesta såg ju till att få sitt körkort i god tid innan omläggningen, minns Göran Ahlin. Men vi anlätades flitigt av kommuner och organisationer inför högertrafikomläggningen med trafiksäkerhets- och informationsfrågor.

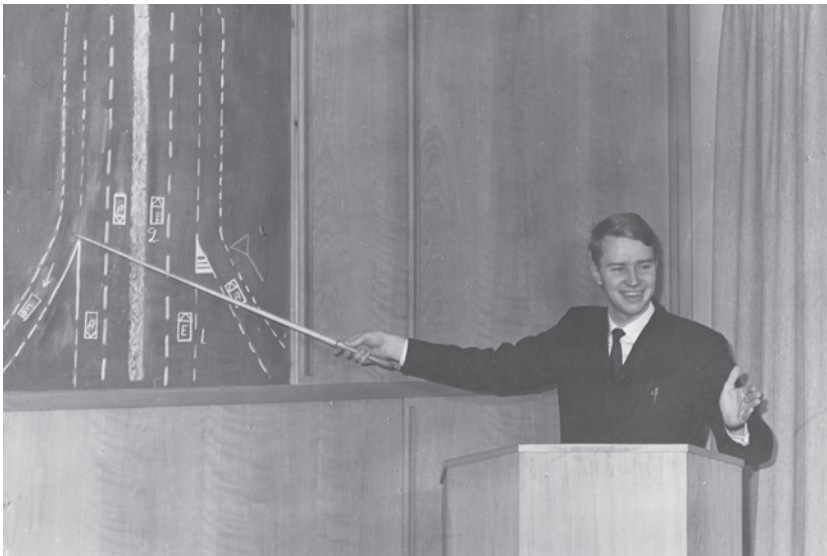
I samband med övertagandet av Oscar Göthereds bilskola ändrades namnet Ahlins Bilskola till Vänersborgs Bilskola, senare Vänersborgs Trafikskola.

- Men när jag tog över 1972 bytte jag tillbaka till Ahlins Trafikskola eftersom alla ändå kallade skolan för Ahlins, berättar Göran Ahlin som sedan drev trafikskolan fram till 1986.

Göran, t.v., och Lennart Ahlin kom med tiden att ta över såväl Oscar som Arvid Göthereds bilskolor.

På Stora Biografen informerade Göran Ahlin både humoristiskt och pedagogiskt om hur principerna för högertrafiken skulle komma att fungera.

Litt. P. Nr 172.048

KÖRKORT

för bil, utfärdat för *RGG*
Carlén. 13.11.75
Bengt Henning. A
 född den 14 september 1947

VÄNERSBORG i landskansliet den 14/1 1966

På länsstyrelsens vägnar:
John Bügler
John Bügler

Stämpel 20:- kronor.

Riksb. Sedeltr.

Bengt Carlén är född 1947 och arbetar som frilansjournalist med inriktning på transporter och logistik. Älvsborgs körskola gav honom kunskaper tillräckliga för att godkännas av bilinspektören Inge Franzén och sitt körkort kunde han hämta ut på körkortsregistret i Riksbankshuset i Vänersborg någon dag efter den 14 januari 1966 då det skrevs under av landskanslisten John Bügler; självfallet efter att han först kontrollerat att det försetts med Älvsborgs läns sigill. Stämpelavgiften 20 kronor erlades kontant i kassan.

Roskildefreden 350 år – dess betydelse för Vänersborg som befäst gränsstad

av Joakim Bernling

För 350 år sedan, den 26 februari 1658, undertecknades fredstraktatet mellan Sverige och Danmark i Roskilde. Freden föregicks av kung Karl X Gustav armés spektakulära marsch över Stora Bälts isar i början av februari 1658. Fredens bestående verkningar blev att Danmark avträdde Skåne, Blekinge, Halland och Bohuslän till Sverige. Vilken betydelse kom då Roskildefreden få för Vänersborg?

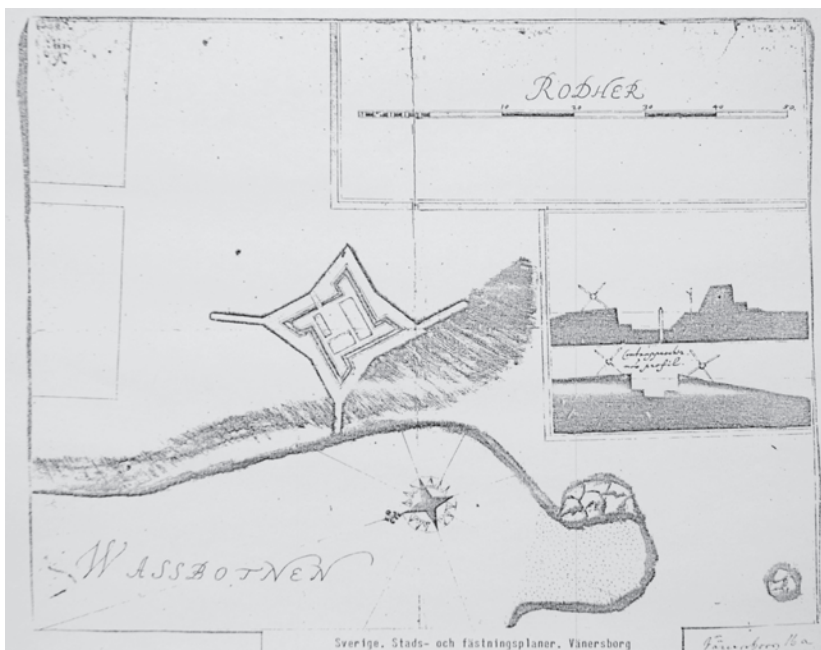
När man idag promenerar runt i de centrala delarna av Vänersborg kan det vara svårt att föreställa sig att Vänersborg för 350 års sedan var en befäst gränsstad inringad av en träpalissad uppe på en jordvall med utanpåliggande vallgrav mot landsidan och försvarsskans med kanoner vid nuvarande bostadsrättsföreningen Borgen (gamla fängelset).

Den 1 februari 1644 fick Vänersborg sina stadsrättigheter. Under ledning av generalkvartermästare Örnehufvud hade anläggandet av staden påbörjats i början av 1640-talet. Riksgränsen mellan Sverige och Danmark/Norge gick lite bortanför Väne-Ryr cirka en mil väster om nuvarande Vänersborgs centrum. En av tankarna med den nya staden Vänersborg på Huvudnäset var att anlägga en stark befäst stad mot Sveriges dåvarande fiende Danmark/Norge (Genom personalunion var Norge förenat med Danmark sedan slutet av 1300-talet). Vid Vänersborgs planering och tomternas fördelning påpekades att inget fick komma i vägen för de blivande befästningsverken. Sedan 1643 var Sverige på nytt i krig med Danmark/Norge. Detta medförde för Vänersborgs vidkommande att en träpalissad (Palissad, pålverk, befästning som består av stockar tätt nedstuckna i marken) färdigställdes runt Vänersborg i mars 1644 syftande till att *“Norrbaggarna icke måge kunna, förmedelst någon hastig förraskningh bemächtiga sig Bärgerskapetz i Wänersborgh Skuter*

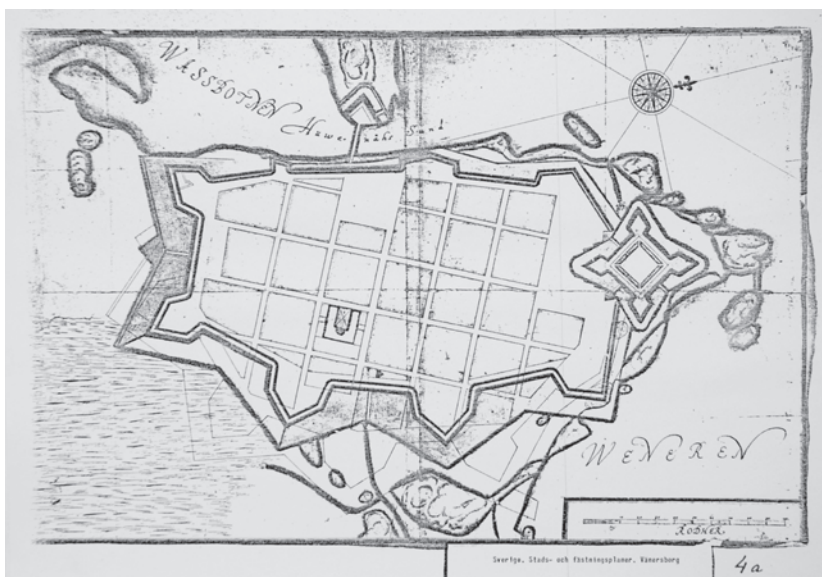
och Fahrkåster; och medh dem sådan löpa i Wänern, och där våre Städer och Undersåter någon skada tilfoga". Träpalissaden lyckades dock inte förhindra att en norsk armé under ledning av Hannibal Sehested redan den 19 juni 1644 anföll och intog Vänersborg. Kort därefter brände norrmännen staden med tillhörande försvarsverk.

Sedan norrmännen lämnat staden kunde återuppbyggnaden påbörjas i slutet av sommaren. I september 1644 färdigställdes en skans, på platsen där bostadsrättsföreningen Borgen är belägen idag (gamla fängelset) och innan vintern 1644/1645 restes en ny träpalissad runt staden. Då norrmännen på nytt försökte inta Vänersborg från dalslandssidan i början av februari 1645 kunde svenskarna framgångsrikt avvisa tre stormningsförsök.

I början av 1655 besöktes Vänersborg av kung Karl X Gustav. Samma år utfärdade regeringen föreskrifter om att en ny plan för Vänersborgs befästning skulle upprättas. Generalkvartermästare Wärnschiöld upprättade plan för Vänersborgs "*fortifierande-och befästandhe*",

Skiss över skansen från 1645

som slutligen skickades till kungen för godkännande i juli 1656, Planen innehöll förutom själva stadsbefästningen med fem utskjutande bastioner (framskjuten del av fästningsvallen) ett självständigt kastell (mindre fästningsverk, borg) norr om staden på Skräckleudd (ungefär där vattenverket är beläget idag) med så stort inre utrymme *“at widh fjämptonhundrade man till foot kunna i behörig distans opå borggården ställas i parade“*. Kastellet skulle för övrigt omges av en torr grav *“sampt med tvenne insnedh och en förtandadh täckt wägh förfärdigas“*. Av Wärnschiölds plan kan man även se att det ingick anläggande av en ravelin (ett triangulärt befästningsverk med syfte att splittra en anfallande styrka.) vid västra brofästet av Sundsbron över *“Huvudnässund“*.

I juni 1657 förklarade Danmark på nytt Sverige krig. I slutet av maj 1657 hade genralkvartermästare Wärnschiöld kommit till Vänersborg för att påbörja genomförandet av sin plan från föregående år. Krigskollegium gav dock instruktioner om att endast provisoriska verk skulle uppföras. Till följd härav lät Wärnschiöld minska befästningens omkrets till 4060 alnar (cirka 2 400 meter). Den 28 juli 1657 lät Wärnschiöld inrapportera att palissad (9 600 träpålar om 14 verksfot, cirka 4,5 meter), bröstvärn samt vallgrav runt i stort sett hela staden var färdigställda. Av den första kartan över Vänersborg ritad 1661, kan man se befästningsverkens

sträckning med tillhörande skans samt utläsa att vallgraven sträckte sig från skansen i syd (bostadsrättsföreningen Borgen) till Vänern i norr (platsen där Skräcklestugan är belägen idag) samt från Vänern mot väster fram till Kronogatan ungefär där Vänersborgs tingsrätt är belägen idag.. Vid sjösidan från Kronogatan tillbaka till skansen anlades dock vare sig bröstvärn eller vallgrav beroende på tidsvinst och *"berg och andra hinder"*. Även ravelinen vid Sundsbron kom att sakna både bröstvärn och vallgrav. Av de i planen från 1656 utskjutna fem bastionerna åt landsidan blev det i verkligheten fyra indragna bastioner och i den femtes ställe hade man behållit skansen. Kastellet vid Skräckleudd blev aldrig uppfört. Vid Rånnum lät Wärnschiöld t uppföra en bro över Göta älv med två halvbastioner vid västra brofästet. Krigskollegium uttryckte belåtenhet med Wärnschiölds arbete i Vänersborg 1657. År 1658 försågs befästningen i Vänersborg även med batterier, portar, fallbryggor samt proviantshus. Vänersborgs garnisonsstyrka i fredstid uppgick till 100 man 1658 och i krigstid till 600 man. Göteborgs garnisonsstyrka i fredstid uppgick vid samma tid till 400 man.

Sedan Bohuslän blev svenskt genom Roskildefreden i februari 1658 förlorade Vänersborg sin betydelse som gränsfästning. Regeringen

bestämde visserligen att befästningsverken kring Vänersborg skulle underhållas intill dess *"fästningsverken i de nedre provincierne blifva färdige"*. Det framgår emellertid av åtskilliga brev från Vänersborgs kommandant Stöltenhielm till Krigskollegium att befästningsverken i Vänersborg förföll under 1660-talet, bland annat murknade virket i träpalissaden med följd att stolparna rasade omkull.

Sommaren 1673 företog den nyligen myndige kung Karl XI en resa genom södra och västra Sverige för att bilda sig en uppfattning om det fasta försvaret. En av slutsatserna efter resan var att det fanns för många fästningar och om det av besparingsskäl krävdes föreslogs att Laholm och Vänersborg kunde avvecklas. Vid Vänersborg befanns försvarsverken *"icke kunna anses för stort annat än provisionale verk och äre på många sidor alldeles inga verk anlagda eller ock demolerade"*. Det överlades därför om befästningarna skulle bibehållas och förstärkas eller lämnas åt sitt öde och resultatet blev att eftersom denna stad icke kunde *"utan stora omkostnader befästas, i anseende till den stora svårighet, som der förekommer att göra en graf då denna måste till stor del sprängas i hårda berget, vilket der snart och överallt påträffas och då numera ingen åskådlig intention och nytta uppdragas af stadens befästande, beslut fattades att ytterligare befästningar ej här skulle utföras"*.

Visserligen innebar Gyldenlövefejden 1675-1679 att Vänersborgs befästande åter kom i fokus för regeringen. Efter att den norska hären under Gyldenlöves ledning intagit Vänersborg i juni 1676 genomfördes emellertid en grundlig demolering av försvarsverken som slutade med att staden brändes ner vid Gyldenlöves återtåg den 10 september 1676. *"Även om Vänersborg trots sitt läge är av någon betydelse, har jag nu satt staden och dess befästningar i ett sådant tillstånd att vi fortfarande, när så oss lyster, kan bemästra den igen"*, framhöll Gyldenlöve i en rapport. I en annan utsaga från dansk sida nämndes att man *"knappast kunde tro att en stad och en fästning stått på denna plats"*. En svensk fortifikationsofficer, Per Telningh, rapporterade till Stockholm i december 1676 att Vänersborg skans var helt och hållet lagd i ruiner. Den var *"så slät snart sacht, som stugugolfwet"*. När staden skulle återuppbyggas hade man avskrivit planerna på att behålla Vänersborg som en fästning. Några nya försvarsanläggningar kom ej till stånd. Vänersborg hade genom Roskildefreden för alltid förlorat sin betydelse som gränsfästning.

Joakim Bernling, född 1960, advokat och medlem i Gillet sedan 1999, ersättare i styrelsen.

ÅRSKRÖNIKA 2007

Rosenkindad och högblank sken Gillebroder Linds nuna i lokaltidningens stora färgbild när han delade ut Elis Ullmans musikstipendium till Ludmila Komisinskaya. Ludmila fick tio tusen kronor för sitt virtuosa orgelspel och bjöd den månghövudade publiken på en makalös konsert i kyrkan. Traditionsenligt slösade också Vänersborgs musikungdomar välljud från sin rika repertoar. Dagen innan hade Gillet firat sin 101-års dag med sedvanlig pompa och uppsluppenhet, vilket säkert bidrog till att Gillebröderna tillät sig att under stundom sluta ögonen en smula vid avnjutandet av de sköna tonerna i Herrens hus.

År 2007 kom att bli det dåliga samvetets år. Ja, inte för att man var uppe sent och rumlade om på högtidsstämman. Nej, nu är tiden inne då varje Gillebroder ska rannsaka sitt leverne och inför den förre vicepresidenten Al Gore låta bikta sin personliga del i den globala uppvärmningen. Den Gillebroder som inte tar bussen till jobbet eller inte har tillräckligt med luft i bildäcken eller, ve och fasa, inte ännu bytt till lågenergilampor måste fullt ut ta sitt ansvar för den issmältning vid polerna som snart lagt kuststäder som exempelvis Göteborg under vatten. Al Gore har som väckelsepredikant rest runt vår jord och fått alla att skämmas lite. Lokaltidningen följde upp med en lång artikelserie med den hotfulla rubriken ”När vattnet kommer!”. Där beskrivs hur Vänern kommer att stiga tre meter och Vänersborg får byta namn från Lilla Paris till Lilla Venedig.

Gillebroder Östen Larsson som byggt ett hus nere vid Blåsutvarvet intervjuades för att tidningen skulle få någon som kunde ge detta drunkningsscenario ett ansikte. Östens trygga kommentar var ”Man får ta det som det kommer”. TTELA ville nog hellre att Östen skulle kräva att vi bygger den där vattentunneln ut i havet, som skulle kunna rädda oss när vattnet kommer. Tidningen har nämligen reserverat en artikelserie om detta under rubriken: ”När vattnet går!” Till råga på allt blev sommaren den regnigaste sedan mätningarna startade år 1860, så det är nog säkrast att vi går hem och skruvar ner värmen, tar en åkarbrasa och kryper närmare kärestan och skyller på den globala uppvärmningen.

Om vi vetat detta med vattnet tidigare så hade vi inte behövt ödsla så mycket energi och trycksvårta på Strömmarn, när den gamla krogen ändå skulle komma att hamna på sjöbotten. Nu har i alla fall denna unika byggnads mest karaktäristiska del, tornet, säkrats på nivå långt från Vänervattnet.

Den mörka septemberrätt då detta elva ton tunga och nio meter höga torn anträdde sin sista färd från vassbotten med färja över hamnkanalen och med specialtransport uppför Blåsutbacken, eskorterad av polis med blinkande blå och orange juiceblandare, ja den natten sågs ingen av de som sagt sig vilja kämpa för sitt Strömmarn. Inte ens tidningen som outtröttligt publicerat insändare och beskrivit dragkampen om Strömmarns framtid, var på plats för att föreviga dessa dramatiska ögonblick då ödet skulle beseglas. In i det sista var det oklart om man skulle nå ända fram till Karin och Jan Hygren på Lockereds gård, men efter att i två timmar stångats mot de höga lindarna i Låckereds park kunde tornet placeras till en sista vila intill den vackra mangårdsbyggnaden. Krönikören som kan njuta av tornet från sitt köksfönster är den förste att tacka Karin och Jan som utan åthävor, men med ett genuint intresse för kultur och Vänersborgs historia och ett djupt tag i plånboken räddat en viktig del av vårt kulturarv för framtiden. Gillet bockar imponerat och ser fram emot det glas punsch som utlovats i tornet när det invigs som lusthus.

En annan invigningsskål som de flesta vänersborgare nu äntligen anar doften av är den bandyglögg som serveras när vår arena invigs om något år. Från våra folkvalda är allt tillstyrkt och Länsförsäkringar blir huvudsponsor. Som vanligt har herr Lanestrand tagit ansvar för smolket i denna glädjebägare och utlovar en match om vårt efterlängtade idrottstempel. Av allt att döma är han ute i ogjort väder, men den som lever får se. Grusa planerna för en ny beachvolleyplan på sanden kan han ändå inte, den där Lanestrand, den planen är nämligen redan grusad med 240 ton specialsand. Tänk att det snart är tio år sedan Vänersborgs segelsällskap byggde den första beachvolleyplanen till sitt JSM 1998. Sedan dess har det varit fullt med spänstiga ungdomar där somrarna igenom.

Året som gått har våra idrottande ungdomar knappast skämt bort oss med några mer häpnadsväckande resultat men när vi fick höra att VSK-grabben Peter Westerberg kom på 92:a plats i vasaloppet var vi ändå

några som lyfte avundsjukt på ögonbrynen, eftersom vi själva vid det laget knappt kommit förbi Evertsberg.

Gillebrodern Mikael Larssons dotter Hanna har genom sitt JSM-guld i linjelopp på cykel glidit upp som en av Sveriges mest lovande cykeltalanger. Nästa år tävlar hon i ett riktigt proffsstall och gillebröderna passar på att skicka med en varning för de fula dopningsmetoder som denna krävande sport besudlats med genom tråkiga avslöjanden i årets Tour De France.

Garanterat drogfritt pedaltrampande var det dock i årets Vänersborgstour som lockade 250 tvåhjulsentusiaster att svettas runt i våra vackra omgivningar kring Lilla Paris. Årets cykelturistvecka var förlagd hit. Roy Johansson & Co skötte sig som vanligt så bra, att gästerna öste lovord över arrangemanget.

Viktor Eriksson, golfjuniorerna som fick Swärds golfstipendium i samband med Gillets 100-årsjubileum, har slagit banrekord på Onsjö med 64 slag. Kanske modellflygklubben kan vara mål för gilletts framtida stipendieintresse. Där tog nämligen Johan Larsson SM-guld i F2D Combat och i RN-klassen semistunt junior, kom Tobias Gustavsson på silverplats. Vid världscuptävlingar i Tyskland tog Ingemar Larsson den första svenska segern någonsin i F2C. Räkner man till detta att Vargöns Tim Hansson tangerade världsrekordet i bangolf på filtbanda med 22 slag och att Vänersborgsflickan Susanne Johansson knep en silvermedalj i kock-VM, så blev vi inte helt utan framgångar även om det blev ett lamt mellanår på bandybanan och fotbollsplanen. Som spektakulärt tävlingsresultat måste också framhållas vår omhuldade kör Björnligans guldmedalj från den internationella sångturneringen vid Gardasjön, en arena där en vänersborgstandläkare för några år sedan utkämpade en hård men ojämn kamp mot några italienska carabinieri i den udda grenen, trampbåt. Annars kan man göra som TTELA när dagens idrottsresultat inte fyller ut spalterna, nämligen vila på gamla lagrar. Gillebrodern Arne Ljungström fick i ett sådant nostalgibrott en halvsida i tidningen där han hyllades som skyttekung när han förde upp Sundals-Ryrs IF till spel i div V 1978!!

Årets händelse i idrottssammanhang, alla kategorier, inträffade för Vänersborgs del den 27:e oktober. Det var den dag då vår egen idrottsgigant, bragdmedaljör, flerfaldige världsrekordhållare, simlärare och nu äntligen Gillemedaljör Arne 'Löparn' Andersson firade sin 90:e födelsedag. Ingen kan på ett bättre sätt än Arne personifiera den äkta

idrottsmannens utstrålning av spänst och sisu. Gillebröderna applåderar stolta denne supervänersborgare. Grattis Arne!

Idrottsanknytning har också årets företagare Alf Fredriksson, pappa till den världsberömda Vänersborgsklubban, ett självklart redskap i händerna på årets ryska bandyvärldsmästare. Här är väl plats för innovationer. Visst måste man med dagens mikrochips kunna programmera en Vänersborgsklubba, så att den inte kan göra mål mot Sverige i en VM-final, eller? Unga framgångsrika Vänersborgare finns det gott om, Per Ejerhed från Blåsut har just flyttat sin Internetshop, Parfym.se, till Stockholm och är utsedd av modetidningen King till "1 av 27 shoppingsajter man inte kan leva utan". Från Ronnum via Alberts har 26-årige Johan Florén fått jobb som kökschef på Stockholms största hotell, nybyggda Clarion med 532 rum. Våra etablerade mediastjärnor Bo Knutsson och Emma Hamberg stramar upp konturen på sina varumärken. Antikrundan har snart flest tittare i alla åldrar och Bo är inte bara tv-idol och president i antikhandels världsorganisation. Nu har han t o m fått erbjudandet att hålla föreläsning vid årets högtidsstämma. Emmas bok, Linas kvällsbok, har blivit film och givetvis spelats in här i vår stad. Kritikerrosad och beundrad av en stor publik för sitt frejdiga budskap till ungdomarna att älska med äkta kärlek och att vara trovärdiga kompisar.

Filmens vackra vyer från Vänersborg etsade sig också fast i minnet liksom scenen då en av huvudpersonerna spydde i krönikörens säng, något som föranleder en varning till alla som tillfrågas om att låna ut sitt hus till Svensk Filmindustri: Be att få läsa manus först!!

Olle Wirehed kan bli nästa Vänersborgare att göra sig känd genom spelfilm. Denna gång som regissör för "Ciao Bella" också det en ungdomsfilm om kärlek som utspelas i fotbollsmiljö.

Vår flygplats är unik i Sverige genom att öka passagerarantalet. X-2000 till Stockholm har fått ännu bättre avgångstider och motorvägen till Uddevalla är invigd. Sveriges längsta dubbelspåriga järnvägstunnel, 3,5 km, till Trollhättan är äntligen i bruk. Riksväg 45 som bytt namn till Europaväg 45, går från Sicilien ända upp till Karesuando och lär vara den längsta europavägen av alla. Ja, infrastrukturen som gör Vänersborg, länshuvudstaden i Västra Götaland, till ett tydligt centrum i regionens transportnät, har verkligen kommit i blickfånget. Allra störst uppmärksamhet tilldrog sig det stora vägraset i Munkedal. 300 meter av den nybyggda E6: an gled iväg och ett tiotal bilar drogs med. Som genom

ett under blev inga människor allvarligt skadade och genom blixtsatser stod vägen åter farbar inför sommarens turistbelastning.

Jonas Torrestad, Vänersborgspojke, som gjort succé runt hela landet med sin entertainertalang, är på väg att snöa in i Trollhättans kommunkorridorer. Evenemangsansvarig är titeln och det är bara att hoppas att denna gudabenådade sång- och dansman fortsätter att slösa scenglädje i sin nya roll som bl a chef för fallens dagar. En händelse som ser ut som en tanke i sammanhanget är att Jonas gamla innehak Roccad samtidigt övertas av kyrkan. Där som förr var ett herrans liv bereds nu för Herrens liv, så nu får Allan Thuveesson hjälp att hålla tyst i PB:s trappuppgång.

Alla har väl någon gång funderat på hur ens eftermäle ska bli. Det vore spännande att skendö någon gång så man fick se vad som flyter upp till ytan eller faller ut ur garderoben. Ingemar Bergman gick ur tiden och svenska folket fick äntligen klart för sig vilken gigantisk filmikon han är. Cineaster i hela världen begrät och hyllade. En annan kulturens fixstjärna, Luciano Pavarotti, har också gått ur tiden och efterlämnade skulder på nästan 200 miljoner. En bouppteckning i moll kan man ana. Alexander Litvinenko, avhoppad rysk spion, fick också en uppmärksammas hädanfärd då han förgiftats med polonium 210 ett ämne som pudrat på en tårbit leder till en säker död. Princesstårtorna i Uppsala som förgiftade ett hundratal personer innehöll ett så potent ämne att en äldre man som åt av tårtan i samband med en minnesstund fick slå följe med den hädangångne.

Princesstårtorna som bjöds på kommunhuset vid 363 årsdagen tycktes dock vara av prima marsipan och det fick en så strykande åtgång att extrabeställning fick göras. Men vad gör väl det när gillebroder Ljunggren kunde räkna in ett rekordöverskott på 61 miljoner för det gångna räkenskapsåret.

Årets mest uppmärksammas fågelsång kom från rymden, det var Sveriges förste astronaut, Christer, med detta efternamn som fick oss att sitta uppe framför teven mitt i natten. Visst är det härligt med sådana masspsykotiska barnsligheter ibland

Vänervattnet hotar att göra livet surt för Vänersborgarna. Det har vi berört. Nu har det också upptäckts ett hot under ytan. Krabbor som följer

med fartygens ballasttankar lär kunna föra med sig allsköns sjukdomar och påstås kunna gräva sig ner och underminera sandbankarna kring Vänerens stränder. Skulle förre gillekrönikören Lind, där han ligger i allsköns ro på stranden i Gaddesanna, plötsligt kunna falla ner i ett krabbo? Nja, allt vår lokalblaska sprider är inte evidensbaserat, något som i högsta grad även gäller deras onyanserade påhopp på de lokala privattandläkarna.

Småstadsdyllen Lilla Paris var under många år känt för sina tre hospital. Nu har dessa patienter lotsats ut i samhället och vi håller på att profilera oss som kriminalvårdscentrum. Resten av den gamla högskolan fylls med utbildning i ämnet och vår supermoderna fängvårdsanstalt Brinkeberg växer. Denna humana inrättning har gott rykte bland kunderna och marknadsfördes i pressen bl.a. med att sångaren i Sven-Ingvars firade jul där, man kan ana det blir lite extra bjällerklang på det viset. Andra presumtiva gäster kan möjligen tänkas vara kanonmannen från residenset eller de huliganer som sprayade Fridastatyn röd. Att ställa ut de populära rondellhundarna, som med sina fantasifulla former är glädjespridare i trafiken, har man klokt beslutat ska gå fritt från åtal, så länge de inte skymmer sikten. Men att blotta sig är fortfarande straffbart, det erfor Nältjänstemannen som efter avtjänat straff nu fått en ny tjänst där han ska utreda personer med psykiska funktionshinder. Kommunen har uppmärksammat detta problemområde och fullmäktige har i år godkänt den första planen mot sexuella trakasserier.

När det begreppet, sexuella trakasserier, lanserades för några år sedan blev vaktmästare Pettersson på Vänersborgs lasarett uppsökt av den nya, ambitiösa, kvinnliga kuratorn. Hon var modern och hade läst sig till att även herrar som arbetade i en miljö med mycket kvinnor kunde utsättas för sexuella anspelningar. Sjukhustvätten där Pettersson hade flera ärenden dagligen var definitivt en sådan arbetsplats, så kuratorn gick till Pettersson och frågade om han utsatts för några sexuella trakasserier. Varpå Pettersson svarade:”Nej, det är alldeles för lite sånt här”.

Vänersborg, Allhelgonaafon 2007,

Lars Salonen

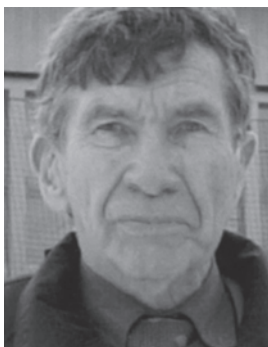

Under tiden juli 2007 – juni 2008 har 15 Gillebröder fullbordat sin vandring på jorden och för alltid lämnat oss. Vi lyser frid över våra bortgångna Gillebröders minne.

Telearbetaren Nils Andersson var född den 29 augusti 1912 och avled den 20 oktober 2005.

Hans inträde i förvärvslivet påbörjades efter avslutad skolgång med att han arbetade som springpojke åt fiskhandlare Friedländer på Fisktorget samtidigt som han bar ut tidningar. Vid 17 års ålder fick han anställning vid Nabbensbergs Tegelbruk där han kom att stanna fram till 1942 då han fick arbete på SAAB, en anställning som innebar att han monterade flygplan; biltillverkningen hade då inte påbörjats. Fem år senare vände han åter till Vänersborg och Televerkstaden där han bl.a. monterade telefonväxlar; en anställning som kom att vara fram till pensioneringen. Inträdde i gillet år 1982.

Expeditionsvakten Åke Gillberg var född den 27 november 1920 och avled den 13 juli 2007.

För många vänersborgare framstår Åke Gillberg som en av stadens idrottslegendarer och det var inom VIF som han engagerade sig, först som målvakt inom både fotboll och bandy men senare även som ideellt arbetande eldsjäl. Utan Åke Gillbergs insatser hade VIF inte funnits idag; detta hedrande eftermäle står att läsa i boken som skrevs till klubbens 100-årsjubileum.

Han var även politiskt engagerad och deltog energiskt i samhällsbyggnadsdebatten med synpunkter på hur vår stad borde utvecklas.

Civilt var Åke Gillberg i många år anställd vid länsstyrelsen som expeditivsvakt.

Inträdde i Gillet år 1955.

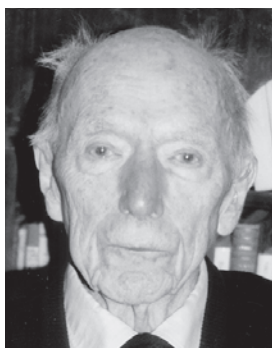

Säljaren Sven-Axel Larsson var född den 12 februari 1932 och avled den 7 september 2007.

Sven-Axel Larsson prövade på ett antal olika yrken i Vänersborg; bl.a. var han en tid anställd hos Fredrik Larssons Snickerifabrik, som mönsterritare hos AB Textilförädling och som bilförsäljare hos Bertil Johanssons Bilfirma. Under ett års tid mönstrade han på en Dalslandsskuta som gick med kvarts från Fröskog till Vargön innan han anställdes som säljare hos Pååls i Göteborg, en anställning som kom att vara i 36 år. Han hade också flera fackliga uppdrag under sin tid på detta företag.

Fritiden ägnades åt ett flertal intressen som fiske, fåglar, foto samt måla och rita.

Inträde i Gillet år 1987.

Överläkaren Bengt Jennische var född den 6 maj 1913 och avled den 20 september 2007.

I mångt och mycket följde han sin far i såväl val av yrkesbana som politiskt engagemang. Bengt Jennische blev läkare med speciell inriktning mot röntgen och deltog aktivt i det kommunala livet i födelsestaden. Därtill var han en fullfjädrad föreningsmänniska och organisatör och startade eller var aktiv i en rad lokala föreningar. Utan att själv sjunga var han också hedersledamot i Orphei Drängar för de förtjänster han utfört för sällskapet.

Avkoppling från arbete och de övriga aktiviteterna fick han vid sommarstugan vid Väner-kusten.

Redan som 17-åring inträdde han på egen begäran i gillet och hade vid sin bortgång varit medlem i 77 år, ett svarslaget rekord.

Försäljningschefen Ronnie Pernklev var född den 7 augusti 1937 och avled den 20 oktober 2007.

Ett stort bilintresse fick honom att först arbeta som bilmekaniker men snart kom han in på bilförsäljningssidan. Större delen av sin yrkesverksamma tid kom han att arbeta för Volvo och fick flera gånger motta utmärkelser för toppresultat inom Volvo-försäljningen i Sverige. Parallellt med arbetet inom Volvo var han även sektionschef för Motorbranschföreningen.

Ronnie Pernklev var en utpräglad föreningsmänniska och var aktiv på ledande poster i ett flertal föreningar och sammanslutningar men hans absolut största intresse var den egna segelbåten som han för övrigt hade byggt själv.

Inträde i Gillet år 2002.

Mentalsjukvårdaren Torsten Larsson var född den 28 januari 1931 och avled den 23 november 2007.

Torsten Larsson kom att arbeta hela 33 år inom mentalvården och var vid sin pensionering anställd vid Norra Klinikerna. Ett stort intresse var tennis som han utövade i Vänersborgs Tennisklubb. Ett annat starkt intresse var jordbruksfastigheten i Frändefors där han vårdade hus och mark. Inträdde i Gillet år 1995.

Ingenjören Göran Orehult var född den 3 juli 1937 och avled den 14 januari 2008.

Från tidigt 60-tal och fram till sin pensionering var han anställd som avdelningschef vid Tele-verkstaden i Vänersborg.

Göran Orehult var en i högsta grad praktiskt lagd människa vilket de från grund till tak egenhändigt byggda husen i Vänersborg resp. Fjällbacka vittnar om. Hans stora idrottsintresse gav honom en plats i Telia IF:s styrelse och han var en hängiven bowlare. Par Bricole tog också del av hans engagemang och därutöver var båtliv och resor andra stora intressen.

Inträdde i Gillet år 1988.

Disponenten Per Högberg var född den 8 april 1922 och avled den 10 januari 2008.

Vid 17 års ålder fick han sin första anställning hos Grosshandelsfirman August Andersson i Vänersborg, ett grossistföretag inom dagligvaruhandeln. Det var också inom detta område han därefter kom att vara verksam; först hos Axel Jakobssons grosshandel, därefter hos Clarholm & Bergman som köptes upp av Dagab och som blev hans sista arbetsgivare. På 50-talet var han en av föregångsmännen när det gällde att introducera djupfrysta varor för hushållen.

I unga år spelade han både fotboll och bandy i VIF och kom senare att engagera sig som ledare. Men det var inom bordtennisen som han skördade de största framgångarna med spel på elitnivå.

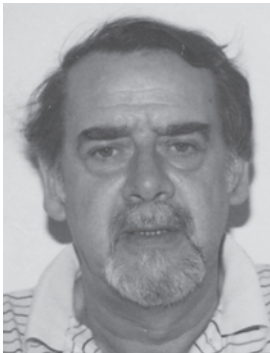
Inträdde i Gillet år 1964.

Snickaren Ivan Gustavsson var född den 30 juli 1918 och avled den 23 januari 2008.

I unga år gick han till sjöss men gick sedan i land för att bli snickare, ett yrke som han kom att vara verksam i fram till pensioneringen. Många är också de som han hjälpt med snickerier långt upp i åren. Intresset för båtar behöll han livet ut och med sin Vänersborgs-byggda snipa drog han gärna ut på fisketur. Till stugan på Öland återkom han år efter år och naturligtvis upptogs en stor del av tiden där också med fiske.

Inträdde i Gillet år 2004.

Köpmannen Leif Hansson var född den 12 december 1929 och avled den 5 februari 2008.

Leif Hansson var en framgångsrik försäljare inom bil- och fastighetsbranschen. För äldre vänersborgare kommer han dock i första hand att ihågkommas för sina idrottsinsatser. I Lira vaktade han framgångsrikt bandymålet och därutöver kom hans bollsinne till sin rätt både i fotboll, där han spelade för Vikenborg, och biljard.

Inträdde i Gillet år 1979.

Ingenjören Bror-Gunnar Laurell var född den 10 maj 1920 och avled den 16 februari 2008.

Efter ingenjörsexamen inom Väg och Vatten arbetade han som mättnings-, projekterings- och kommunalingenjör på olika håll i landet innan han 1959 tillträdde en tjänst i Vänersborg som arbetsingenjör på dåvarande byggnadskontoret. Efter pensioneringen arbetade han för kommunen med att ta fram en beredskapsplan, en insats som har bedömts som ett pionjärarbete.

Han var också engagerad inom försvarsmakten och hade styckjunkares grad vid A9. Allt sedan 1945 var han engagerad inom den frivilliga befälsutbildningen och militär femkamp med skytte var hans paradgren.

Inträdde i Gillet år 1985.

Direktören Nils Gyrulf var född den 26 februari 1919 och avled den 19 februari 2008.

Efter genomgången värnplikt under andra världskriget tog han värving som stamanställd officer vid T3 i Sollefteå. Snart bytte han dock bana och kom in i försäkringsbranschen. 1959 tillträdde han tjänsten som vd för Älvsborgs Läns Brandstodsbolag, dvs nuvarande Länsförsäkringar.

Lokalt var han engagerad i ett flertal organisationer, bl.a. var han ordförande i handelsbankens regionalstyrelse i Vänersborg.

Nils Gyrulf var en mycket engagerad friluftsmänniska med så skilda aktiviteter som fiske, svampplockning och golf på programmet. Han hade som mål att besöka 100 länder, en målsättning som han i det närmaste uppnådde.

Inträdde i Gillet år 1982.

Överläkaren Urban Selstam var född den 6 april 1939 och avled den 1 mars 2008.

Urban Selstam var barnläkare och docent; först vid Sahlgrenska i Göteborg, därefter vid Uddevalla sjukhus och vid sin pensionering var han medicinsk rådgivare i Västra Götalandsregionen.

Han var en utpräglad förenings- och sällskapsmänniska och en efterfrågad föredragshållare, konferencier och spexförfattare. Till detta kan även läggas hans intresse för målning, musik och sång samt ett politiskt engagemang.

Inträdde i Gillet år 1998.

Avdelningsdirektören Arne Dahlgren var född den 1 augusti 1918 och avled den 23 april 2008.

Han anställdes i unga år vid Trollhätte Kraftverk där han kom att tjänstgöra som personalchef i inte mindre än 41 år. Parallellt med denna anställning utförde han administrativa uppgifter i familjeföretaget Dahlgren & Johansson, ett bussföretag vars välkända gröna bussar utförde linjetrafik på framför allt linjen Vänersborg-Trollhättan fram till 1973 då företaget las ner.

Inträdde i Gillet år 1955.

Köpmannen Håkon Rapp var född den 12 september 1933 och avled den 4 juni 2008.

Efter avslutad skolgång fick han anställning vid Axel Larssons Skeppshandel och i början av 50-talet öppnade han sin första affär, Specerihörnan, som låg i hörnet av Östergatan och Kungsgatan. Parallellt med den sålde han även vitvaror i en lokal på Östra Vägen. Via en lokal på Petersbergsvägen kom han sedan att etablera sig på Skyttegatan där Lottas Sparköp fortfarande finns.

Hans stora intresse var gamla bilar och traktorer samt ett mindre jordbruk. Han engagerade sig även i flera föreningar och var särskilt aktiv i Odd Fellow.

Inträdde i Gillet år 1960.

Sida vid sida falla de,
samlas allt fler och fler,
somliga tidigt kallade,
andra då solen gått ned.

Skuggorna breda sig över dem,
vilan är djup och lång.
Nattliga vinden söver dem,
susar sin vaggande sång.

(Anita Halldén)

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLES MEDLEMMAR

Hedersledamöter: Wahlin, Carl-Viking,
Larsson, Stig

	Födelse- år	Inträdes- år
AARSRUD, CHRISTIAN, Brålanda	1938	06
AARSRUD, WILHELM, Dir. Vänersborg.....	1942	06
ABOASALEH, TONY, Vänersborg	1969	06
ABRAHAMSSON, GUNNAR, Vänersborg.....	1942	05
* ADOR, HANS, Personaldirektör, Växjö.....	1935	75
AHLBERG, ANDERS, Servicetekniker, Vänersborg.....	1966	80
AHLBERG, MORGAN, Skara	1971	05
AHLBERG, SVEN-ARNE, Örebro.....	1942	07
AHLIN, ANDERS, V. Frölunda, ständig medlem.....	1965	78
* AHLIN, GÖRAN, Ingenjör, Vänersborg ständig medlem, 1:e Älderman.....	1944	58
AHLIN, ULF, Kungälv, ständig medlem.....	1968	78
AHNSTEDT, LENNART, Vänersborg.....	1945	01
ALBINSSON, ANDERS, Servicetekniker	1968	99
ALDÉN, BENNY, Vänersborg	1942	06
ALEXANDERSSON, HANS, Biolog, Vänersborg.....	1948	75
ALFREDSSON HÅKAN, Bovallstrand	1951	95
* ALFREDSSON, LARS, Adm. chef, Vänersborg, Ledamot beredningsnämnden, ...	1956	76
ALMHAGE, EJE, Köpman, Vänersborg	1945	94
ALMQVIST, DICK, Polisinspektör, Hunnebostrand.....	1947	88
ALMQVIST, PETER, Hälsooskyddschef, Vänersborg	1950	00
* AMGÅRD, KARL-ERIC, Kommunalarbetare, Vänersborg.....	1940	74
ANDERSEN, HASSE, Speciallärare, Vänersborg	1940	92
ANDERSSON, ANTON, Tapetsör, Vänersborg	1971	04
** ANDERSSON, ARNE, Yrkesvalslärare, Vänersborg	1917	43
* ANDERSSON, ARNE, Verkstadschef, Vänersborg	1923	80
ANDERSSON, BENGT, Vänersborg	1944	04
ANDERSSON, BERNE, Vänersborg	1944	97
* ANDERSSON, BO, Ingenjör, Varnhem.....	1940	74
ANDERSSON, BO, Vaktmästare, Vänersborg	1957	88
ANDERSSON, BO, Vänersborg.....	1946	08
ANDERSSON, CARL-OTTO, Vänersborg	1923	83
ANDERSSON, CENNY, Ingenjör, Frändefors.....	1963	83
* ANDERSSON, CHRISTER, Fil.mag. Vänersborg.....	1945	55
ANDERSSON, CLAES GÖRAN, Tapetsör	1937	99
ANDERSSON, CONNY, Sjukhuschef, Vargön	1947	05
ANDERSSON, DICK, Vänersborg.....	1944	05

www.vanersborgssonersgille.se

ANDERSSON, GLENN, Elektriker, Trollhättan	1946	84
ANDERSSON, HANS, Vänersborg	1965	04
ANDERSSON, HÅKAN, Sjukvårdare, Trollhättan.....	1949	85
ANDERSSON, HÅKAN, Mellerud.....	1950	98
ANDERSSON, JAN, Leg. veterinär, Vänersborg	1951	89
ANDERSSON, JENS, Vänersborg	1912	83
* ANDERSSON, JOHN, Maskinchef, Vänersborg	1953	74
ANDERSSON, KARL-ERIK, Bankdirektör, Vänersborg.....	1925	82
* ANDERSSON, KENT, Bilförsäljare, Vänersborg.....	1944	81
ANDERSSON, KENT, Verkstadsmontör, Vänersborg	1942	90
ANDERSSON, KRISTIAN, Vänersborg.....	1972	97
* ANDERSSON, KURT, Typograf, Vänersborg.....	1940	80
ANDERSSON, LARS-OLOF, Överläkare, Bjästa.....	1945	01
ANDERSSON, LENNART, Vänersborg	1926	80
ANDERSSON, OVE, Vänersborg	1945	04
* ANDERSSON, RAGNAR, Köpman, Vänersborg.....	1928	76
ANDERSSON, RICARD, Ingenjör, Vänersborg	1926	94
ANDERSSON, ROLF, Apotekare, Upplands Väsby	1936	94
ANDERSSON, STIG, Vänersborg	1938	94
** ANDERSSON, STIG, Socialvårdsschef, Vänersborg	1918	45
ANDERSSON, STIG, Sjukvårdare, Vänersborg.....	1936	87
ANDERSSON, STIG LENNART, Vänersborg.....	1932	88
ANDERSSON, SVEN, Målare, Vänersborg.....	1949	00
ANDERSSON, SVEN, Målare, Vänersborg.....	1931	05
ANDERSSON, SVEN GUNNAR, Redaktör, Åkersberga	1928	83
ANDERSSON, TOMMY, Köpman, Vänersborg	1950	75
ANDERSSON, TOMMY, Ingenjör, Vänersborg	1950	83
ANDERSSON, ÅKE, Arvika	1941	07
ANDREASSON, JÖRGEN, Musiklärare, Vänersborg.....	1957	05
ANDRÉEN, FREDRIK, Vänersborg	1971	99
* ANDRÉEN, HÅKAN, Frändefors.....	1942	82
ANDRÉEN, ROBERT, Lysekil	1976	99
ANKARTOFT, BENGT, Verktygstekniker, Vargön	1942	90
ANKARTOFT, JAN, Maskinmätare, Uddevalla	1942	90
ANKARTOFT, PATRIK, Ingenjör, Vargön	1964	90
ANKARTOFT, STURE, Överingenjör, Vänersborg.....	1936	90
APPEL, ERNST, Vänersborg.....	1937	04
ARFWIDSSON, SUNE, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1942	98
ARVEBLAD, SVEN OLOF, Vargön.....	1946	08
ARVEKLEV, LAGE, Vänersborg	1950	98
ARVEKLEV, LEIF, Vänersborg	1952	96
ARVIDSON, BENGT, Skötare, Vänersborg.....	1949	75
* ARWIDSSON, UNO, Expeditionsassistent, Vänersborg.....	1927	60
ASP, PETER, Informations chef, Vänersborg.....	1968	05
* BACK, INGVAR, Rörmontör, Vänersborg.....	1932	73
* BACK, JAN, Vänersborg	1934	63
BACK, KURT, Pensionär, Vänersborg.....	1931	93
BACK, ROGER, Fotograf, Vänersborg	1956	83

BARTHOLMES, MICHAEL, Ingenjör, Vänersborg.....	1957	89
* BENGTTSSON, ROLF, Faktor, Vänersborg	1934	76
BENGTTSSON, ROLF, Överläkare, Vänersborg.....	1939	03
BENTON, GUNNAR, Marknadsanalytiker, Hisings backa	1936	97
BERG, CHRISTIAN, Uddevalla	1968	68
BERG, LARS, Vänersborg	1945	00
BERG, LARS, Administrativchef, Vargön.....	1967	02
BERG, LENNART, Vänersborg.....	1950	94
BERGENFELDT, HANS, Vänersborg	1935	05
BERGENHEIM, KLAS, Billdal	1970	96
BERGER, ANDRÉAS, Malmö, ständig medlem	1974	76
* BERGER, GUNNAR, Ingenjör, Vänersborg, ständig medlem.....	1943	55
BERGER, MAGNUS, Lund ständig medlem.....	1967	76
BERGER, MAX, Vänersborg ständig medlem.....	1970	76
BERGER, NIKLAS, Vänersborg ständig medlem	1973	98
* BERGER, ORVAR, Tandläkare, Vänersborg.....	1937	72
BERGSTEN, TOM, Vänersborg, ...	1952	08
** BERGMAN, KARL-ERIK, Ingenjör, Nol.....	1930	48
BERGSTRÖM, ERLING, Vänersborg	1933	96
* BERGSTRÖM, JOHAN, Vänersborg.....	1950	80
* BERGSTRÖM, RAGNAR, Vänersborg	1942	80
BERNER, CARL, Vänersborg.....	1970	05
BERNLING, JOACHIM, Advokat, Vänersborg, Ledamot beredningsnämnden	1960	99
BERNLING, KARL, Postiljon, Vänersborg.....	1957	97
BERNLING, OLLE, Advokat, Vänersborg	1922	89
BERNTSON, STURE, Värnamo	1944	08
BILLENGREN, LARS, Köpman, Mellerud.....	1938	75
BJARNELL, KARL ERIK, Lantbrukare, Vänersborg.....	1918	83
BJARNELL, YAN-ERIK, Vänersborg.....	1955	07
BJELKHOLM, SEFAN, Vänersborg	1954	05
* BJÄRUDD, MATS, Halmstad.....	1945	80
BJÖRK, JAN, Direktör, Vänersborg	1949	04
* BJÖRKENSTOCK, JAN-OLOF, Munsökänk, Västervik.....	1948	82
BJÖRENDAHL, ANDERS, Upplands väsby	1943	08
BJÖRENDAHL, LARS, Revisionsdirektör, Vänersborg.....	1945	88
BJÖRKLUND, JAN ÅKE, Stockholm	1938	00
BJÖRNBERG, BERTIL, Vänersborg	1924	05
BJÖRNBERG,CHRISTER, Göteborg.....	1952	05
BJÖRNBERG, KENT, Lidingö	1946	05
BJÖRNBERG, MARTIN, Pol.Mag. Mölndal.....	1968	94
** BJÖRNBERG, MAURITZ, Kamr., Vänersborg		
Innehavare av gilletts medalj (2002)	1927	54
** BJÖRNBERG, SVEN, Polisman, Vänersborg.....	1929	54
* BJÖRNBERG, THOMAS, Civilingenjör, Vargön	1953	77
BJÖRNDAHL, GUNNAR, Vara.....	1939	97
* BJÖRNDAHL, KARL-ERIK, Bokbinderimästare, Vänersborg.....	1926	60
BJÖRNSSON, BJÖRN, Adjunkt, Vänersborg.....	1952	05
* BLIXT, BENGT, Maskinmästare, Uddevalla.....	1929	80

BLIXT, PETER, Begravningsentreprenör, Vänersborg	1965	95
BLOM, TOMAS, Vänersborg	1964	98
BLOMBERG, LENNRT, Vänersborg	1942	08
BLOMGREN, BENGT, Vänersborg	1946	04
BLOMGREN, ERIK, Oslo, Norge	1973	83
* BLOMGREN, LARS, Kommunalråd, Vänersborg	1941	77
* BLOMGREN, MATS, Vänersborg	1960	77
BLOMQVIST, STEN, Vargön	1939	94
BOBERG, GUSTAV, Vänersborg	1982	87
BOBERG, LARS, Advokat, Vänersborg	1946	92
BOBERG, MARKUS, Enskede	1972	87
** BODÉN, SIGVARD, Ingenjör, Norsborg, ständig medlem	1923	55
BOHLIN PONTUS, Civ. ing., Sollentuna	1968	95
BOSLÉN, ANDERS, Tapetsör, Vänerborg	1936	06
BOMAN, FREDRIK, Civilingenjör, Torslanda	1973	00
BOMAN, GÖRAN, Försäljningschef, Vänersborg, Ledamot beredningsnämnden	1948	94
BOMAN, MERRIL, PR Manager, Göteborg	1953	90
BODÉN, HÅKAN, Vänersborg	1948	08
BONDESON, CHRISTER, Hovås	1941	02
BORG, LARS, Vänersborg	1941	08
BORGEMYR, JAN, Vänersborg	1946	04
BORGLIDEN, INGE, Vänersborg	1936	94
BORNSTRÖM, STIG, Vänersborg	1940	04
BRATTWALL, JAN, Landstingsdirektör, Vänersborg	1942	91
BRUUN, STEN, Skogsmästare, Frändefors	1930	05
BRYNGELSSON, STIG, Verkstadsmontör, Vänersborg	1927	91
BRÄNNLUND, FRANK, Vänersborg	1953	02
BÜGLER ULF, Vänersborg	1957	04
BYSTRÖM URBAN, Kriminalvårdare, Vargön	1962	97
* BÄCKSTRÖM, BERTH, Åkeriägare, Vänersborg	1946	67
BÄCKSTRÖM, EMIL, Vargön	1976	85
* BÄCKSTRÖM, GUNNAR, Åkeriägare, Vänersborg	1932	67
BÖRRETZEN, JENS, Överläkare, Vänersborg	1938	06
BÖTTIGER, KARL-IVAR, Vänersborg	1932	05
CARLÉN, BENGT, Vänersborg	1947	83
CARLSTRÖM, ROLAND, Vänersborg	1942	96
CEDER, BENGT-GÖRAN, Frändefors	1945	05
CEDER, BERNT, Telearbetare, Vänersborg	1933	90
CEDERQUIST, PÅR, Kommunjurist, Vänersborg	1944	99
CERBEUS, THOM, Produktionstekniker, Vänersborg	1945	04
CHRISTENSEN, EGON, Konditor, Vänersborg	1923	05
CRANTZ, CURT GÖRAN, Pol.mag, Vänersborg	1958	90
CRONQUIST, TORD, Körsnär, Vänersborg	1927	94
* DAFGÅRD, BENGT, Arbetsl. Vänersborg ständig medlem	1939	50
DAHLBOM, ERIK, Frändefors	1971	99
DAHLBOM, MATS, Kommunjurist, Vänersborg	1964	01
DAHLBOM, STIG, F.d. Lagman, Vänersborg	1928	05

DAHLGREN, EBER, Vänersborg	1926	89
DAHLGREN, LEIF, Banktjänsteman, Vänersborg	1945	85
DAHLGREN, INGVAR, Vargön.....	1945	08
DAHLLÖF, MATS, Uppsala	1965	67
DANIELSSON, ALLAN, Skolvaktmästare, Vänersborg.....	1937	07
DANIELSSON, THOMAS, Frändefors	1948	97
DANIELSSON, WOLLMAR, Vänersborg	1933	05
DAREFELT, GÖSTA, Vänersborg.....	1928	00
DAUNIUS, CARL, Överläkare, Vänersborg	1935	01
* DAVIDSSON, BENGT, Verkstadsmontör, Vänersborg	1957	71
* DAVIDSSON, BILT, Bankkamrer, Vänersborg	1938	64
DEHRÉN, JONAS, Frändefors	1971	05
DENNISSON, STIG, GÖRAN, Vänersborg.....	1956	05
DRUFVA, ULF, Vänersborg	1950	97
DUELL, GÖSTA, Försäljare, Vänersborg	1928	01
ECKERWALL, ÅKE, Filipinerna	1934	99
EDBERG, PEO, Göteborg	1948	01
* EDVARDSSON, GUNNAR, Vänersborg	1916	71
EDVARDSSON, GÖRAN, Vänersborg	1950	07
EILERTSSON, NILS, Åklagare, Vänersborg	1934	02
EK, CARL-GUSTAF, Teknologie doktor, V Frölunda.....	1958	83
** EK, HARALD, Överstelöjtnant, Varberg	1919	44
EK, LARS-ANDERS, Församlingspedagog, Lidköping.....	1954	83
EKDAHL, PER OLOF, Vänersborg.....	1946	97
* EKHOLM, GÖRAN, Försäljningschef, Vänersborg	1935	73
EKHOLM, HÅKAN, Frändefors.....	1951	98
EKHOLM, JOHAN, Vänersborg	1963	87
* EKLIND, LARS, Överstelöjtnant, Linköping	1957	74
* EKLUND, BO, Lagerchef, Vänersborg	1937	80
EKMAN, GUNNAR, F.d. Rektor, Vänersborg	1928	01
* EKMAN, LARS, Tekniker, Vänersborg.....	1949	74
EKSTEDT, GÖRAN, Vänersborg.....	1949	05
* EKSTEDT, THOMAS, Utvecklingsledare, Råå	1951	65
* EKSTRÖM, JOHAN, Vänersborg	1943	80
EKVALL, TONY, Vänersborg.....	1971	07
ELENSTIG, ELOF, Köpman, Vänersborg.....	1930	75
ELGH, LARS-ERIK, Vänersborg.....	1947	98
ELIASSON, NILS, Vänersborg	1931	08
ELMQUIST, JOHN-EVERT, Sjukhusdirektör, Vänersborg	1922	89
ELMQVIST, SÖREN, Museitekniker, Vänersborg	1940	75
EMANUELSSON, GÖTE, Vänersborg.....	1956	06
ENGDAHL, KENT, Posttjänsteman, Vargön.....	1953	04
ENGHOLM, CARL, Uppsala.....	1941	04
* ENGLUND, CLAES, Agronom, Lidköping.....	1943	47
ENGLUND, JAKOB, Uddevalla, ständig medlem	1981	82
* ENGLUND, MAGNUS, Tandläkare, Uddevalla, ständig medlem	1949	49
ENGLUND, NILS-ERIK MAGNUS, Vänersborg, ständig medlem.....	1966	66
* ENGLUND, NILSTURE, Leg. läkare, Vänersborg.....	1939	47

ENGLUND, OSKAR, Lidköping, ständig medlem.....	1983	83
ENGLUND, SAMUEL, Civ.ing. Lidköping, ständig medlem.....	1977	82
ENGLUND, TEODOR, Lidköping, ständig medlem	1985	85
ENGSTRÖM, PER-ARNE, Försäljare, Vänersborg.....	1935	85
ENORSON, LARS, Elinstallatör, Vargön.....	1939	90
* ERICSSON, ANDERS, Tandläkare, Vänersborg, ständig medlem	1944	54
* ERICSSON, ANDERS, Ingenjör, Vargön.....	1941	80
ERICSSON, BENGT, Målaremästare, Hamburgsund.....	1930	99
ERICSSON, BOO, Fritidspedagog, Skövde	1939	01
ERIKSSON, BJÖRN, Vänersborg	1973	04
ERICSSON, KLEIN, CARL, Vänersborg, ständig medlem.....	2000	05
ERIKSSON, EDDIE, Civ.ing, Träslövsläge.....	1935	05
ERICSON, ERIK, Vänersborg.....	1920	04
ERIKSSON, EVERT, Vänersborg.....	1930	04
ERIKSSON, HENRIK, Järfälla	1964	97
ERIKSSON, HÅKAN, Trollhättan	1956	07
ERIKSSON, INGE, Vänersborg	1946	96
ERIKSSON, JOHN, Kaptan, Vänersborg	1929	98
ERIKSSON, JONNY, Vargön	1964	07
ERICSSON, JOHAN F., M.B.A., USA.....	1966	66
* ERICSSON, JOHN-OLOF, Tandläkare, Vänersborg.....		
ständig medlem, Gillevård. Innehavare av gillet medalj (2000).....	1939	54
ERIKSSON, KARL-ERIK, Fd Järnvägsexpeditör, Vänersborg	1928	94
ERICSON, LEIF, Viken	1939	01
ERICSON, LENNART, Adjunkt.....	1940	85
ERIKSSON, MATS, Kammaråklagare, Sävedalen.....	1967	99
ERICSSON, MICAEL, Vänersborg.....	1969	02
ERICSON, PER-OLOF, Vänersborg.....	1945	06
ERIKSSON, RONNY, Vänersborg	1938	88
ERIKSSON, RUNE, Uddevalla	1936	01
ERIKSSON SVEN-INGVAR, Vänersborg, f.d. kommunalråd	1940	92
ERICSON, TOMMY, Urmakare, Vänersborg.....	1946	04
ERIKSSON, ÅKE, Tekniker, Vänersborg.....	1925	98
ERIXON, DOUGLAS, Frändefors, ...	1941	97
ERIXON, LEIF, Frisörmästare, Vänersborg	1929	93
† ERLANDSSON BERTIL, Direktör, Vänersborg.....	1923	88
* ERLANDSSON, KURT, Ingenjör, Vänersborg	1925	70
FAGER, JAN, Direktör, Vänersborg	1940	90
FAGERSTRÖM, BO, Helsingborg	1942	04
FAGERSTRÖM, MAGNUS, Landvetter	1966	89
FAGERSTRÖM, ÅKE, Musiklärare, Vänersborg	1939	98
FALK, CLAS, Arbetsledare, Vänersborg.....	1970	97
FALK, LEIF, Montör, Vänersborg	1935	83
* FALK, ÅKE, Åkeriägare, Vänersborg	1942	66
FAST, GUNNAR, Överstelöjtnant, Skövde	1948	83
FASTH, KENTERIC, Vänersborg	1955	05
FASTH, CONNY, Lärare, Partille.....	1948	05
* FASTH, SIXTEN, Fotograf, Vänersborg	1926	74

FERM, ROLAND, Vänersborg	1959	05
FERM, RUNE, Kriminalassistent, Vänersborg.....	1929	84
FILIPSON, GÖRAN, Avdelningschef, Vänersborg.....	1947	94
FILIPSSON, PETER, Officer, Lund	1975	06
FLINK,BENGT, V Frölunda.....	1936	85
FLOBERG, TOMMY, Skyddsförare, Vänersborg	1961	94
* FOCK, KARL-GÖRAN, Lerum.....	1953	77
FRICK, JAN-OLOV, Leg. Läkare, Ullared	1939	08
FORSSANDER, LARS-ERIK, Bankdirektör, Billdal.....	1934	84
FORSHELL, LEIF, Spånga	1942	02
FORSELL, OLOF, Ingenjör, Västerås	1937	08
FRANZÉN, INGE, Vänersborg	1933	03
FREDÉN, HÅKAN, Vänersborg	1937	05
FREDMAN, EGON, Ingenjör, Vänersborg	1929	90
FREDMAN, MARTIN, Polisman, Göteborg.....	1970	83
FREDMAN, STEFAN, Produktionstekniker, Vargön	1964	04
* FREDMAN, SUNE, Verkmästare, Vänersborg.....	1940	68
* FREDRIKSSON, MATS, Köpman, Göteborg.....	1922	76
FRIBERG, HANS, Reklamman, Kolbäck	1956	94
* FRIBERG, CARL AXEL, Reservdelsman, Uddevalla.....	1923	69
FRIBERG, SAM, Säljledare, Västra Frölunda	1956	94
FRICK, LARS H, Kommunchef Borgholm.....	1945	98
* FRÄNDEGÅRD, BENGT-OLOF, Ingenjör, Vänersborg.....	1927	67
FRÄNDEGÅRD, MAGNUS, Civilekonom, Öjesjö, Partille.....	1962	06
* FRÄNDEGÅRD, SVEN AXEL, Byrådirektör, Huskvarna	1922	67
FURBO, MATTIAS, Göteborg	1972	94
FURBO, STURE, Adjunkt, Vänersborg	1944	87
FÅGER, KENTH, Ingenjör, Vänersborg	1952	60
* FÄLLING, HARRY, Televerksarbetare, Vänersborg	1939	71
GADD, ROLF, Uddevalla.....	1930	01
GELANG, PELLE, Civilingenjör, Vänersborg.....	1945	99
GILLBERG, HANS, Vänersborg.....	1960	05
GILLBERG, PETER, Askim	1965	05
* GILLBERG, ROLF, Köpman, Vänersborg	1939	77
GILLBERG, ROLF, Värmetekniker, Vänersborg	1936	90
GILLBERG, STEFAN, Vänersborg.....	1953	08
GRANLUND, KURT, Ekonomichef, Trollhättan	1938	94
GRANQVIST, KJELL, Vargön.....	1932	97
GRANQVIST, TORE, Verkstadsägare, Vargön.....	1948	91
GRANSTRÖM, LARS, Kylmontör, Vänersborg.....	1963	99
GRAUMANN, GUNNAR, Lund.....	1933	93
* GRÖNBERG, MATTIAS, Civilingenjör, Bromma	1932	60
GRÖNROS, BERNT, Vänersborg.....	1963	99
* GULZ, LENNART, Adjunkt, Vänersborg.....	1939	54
GUSTAFSSON, DAN, Socionom, Vänersborg	1947	02
GUSTAFSSON, DANIEL, Vänersborg	1976	06
* GUSTAFSSON, EVERT, Sjukvårdare, Vänersborg	1937	77
GUSTAVSSON, HÅKAN, Vänersborg	1945	04

GUSTAFSSON, JAN, Musiklärare, Vänersborg.....	1952	05
GUSTAFSSON, JAN-OLOF, Vänersborg.....	1947	94
GUSTAVSSON, JOHAN, Civ. ekonom, Vänersborg, Ledamot beredningsnämnden	1961	99
GUSTAVSSON, KJELL, Vänersborg.....	1942	04
GUSTAVSSON, LARS-ÅKE, Frändefors	1958	92
* GUSTAFSSON, KENT, Mättningsbiträde, Vänersborg	1944	71
GUSTAVSSON, LENNART, Vargön.....	1929	99
* GUSTAFSSON, PAUL, Frändefors	1935	66
GUSTAFSSON, ROLAND, Sjukvårdare, Vänersborg	1930	88
GUSTAFSSON, ROLAND, Leg. sjuksköterska, Vänersborg.....	1947	04
GUSTAVSSON, SONNY, Vargön.....	1946	03
** GUSTAFSSON, SUNE, Bagaremästare, Vänersborg.....	1918	55
GUSTAVSSON, YNGVE, Vänersborg	1936	92
GUSTAVSSON, YNGVE, Lindome	1936	05
GUSTAFSSON, ÅKE, Överläkare, Slöinge	1937	90
GÅRDEHALL, LARS, Polisinspektör, Vänersborg.....	1945	97
GÅRDEHALL, PER, Vänersborg	1978	99
GÖSE, CALLE, Vänersborg.....	1936	06
HAGBERG, GILLIS, Kommunalarbetare, Vänersborg.....	1932	96
HAGBERG, SVEN, Personaldirektör, Vänersborg.....	1958	07
* HAGBORG, GÖRAN, Redovisningskonsult, Vänersborg		
ständig medlem. Kassafogde. Innehavare av gilletts medalj (2000)	1941	53
HAGBORG-ASP, JESPER, Vänersborg.....	1996	05
HAGBORG-ASP, VIKTOR, Vänersborg.....	2000	05
HAGBORG-OLSSON, OSCAR, Mora	1993	05
HAGEMAN, ANDREAS, Vänersborg	1981	06
HAGEMAN, GERHARD, Vänersborg.....	1940	06
HAGEMAN, NICLAS, Vänersborg.....	1975	06
* HAGLIND, STURE, Gymnastikdirektör, Skövde	1946	68
HAGLUND, KENT, Direktör, Trollhättan	1944	87
HALL, SVEN-ERIK, Vänersborg	1944	94
HALLBERG, LEIF, Vänersborg.....	1948	96
HALLBERG, WILLARD, Typograf, Vänersborg.....	1931	86
HALLBLAD, BJÖRN, Vänersborg	1986	04
HALLBLAD, CARL, Vänersborg	1982	04
HALLBLAD, LARS, Bilplåtslagare, Vänersborg	1959	04
HALLQVIST, ANDERS, Lantmästare, Vänersborg.....	1954	94
* HALLQVIST, ANDERS, Veterinärassistent, Vänersborg	1945	76
* HALLQVIST, ARNE, Agronom, Vänersborg	1917	67
HALLQVIST, ERIK, Trollhättan.....	1973	07
HALLQVIST, GUNNAR, Vargön	1939	05
HALLQVIST, HANS, Vänersborg	1949	07
HALLQVIST, INGVAR, Vänersborg	1954	01
HALLQVIST, JOHAN, Vänersborg.....	1986	04
HALLQVIST, TOMAS, Lab.assistent, Vänersborg.....	1951	84
HAMMARSTEDT, JÖRGEN, Polisass, Sävedalen.....	1966	83
HAMMARSTRÖM, CLAES, Växjö	1935	05

HANSSON, H O, LENNART, Personalman, Vänersborg	1947	96
HANSSON, JAN ERIK, Vänersborg	1950	01
HANSSON, LARS, Vänersborg	1965	92
HANSSON, LENNART, Fastighetsmäklare, Vänersborg.....	1932	84
HANSSON, MIKAEL, Vänersborg.....	1962	06
HANSSON, TOMMY, Musikproducent, Vänersborg.....	1952	04
* HARLITZ, GUNNAR, Sjöing., Vänersborg, ständig medlem	1940	64
HARLITZ, HENRIK, Vänersborg.....	1973	05
* HARLITZ, LENNART, Ingenjör, Tösse	1943	64
HARRING, TORO, Hönö	1940	95
* HASSELHOLM, CURT, Typograf, Vänersborg	1929	82
HASSELLIND, INGEMAR, Tekniker, Vänersborg	1938	93
* HASSELIND, KAJ, Ingenjör, Vargön	1945	76
HASSLUNG, LENNART, Vänersborg	1938	85
HASSLÖF, J-O, RUNE, Kungälv	1929	83
HEDELIN, GUSTAV, Vänersborg	1981	05
HEDELIN, STEN, Arkitekt Vänersborg.....	1950	97
** HEDÉN LASSE, Borås	1934	57
HEDLUND, JOHAN, Ekonomie mag., Göteborg	1970	04
* HEDLUND, STIG, Tekniker, Vänersborg.....	1941	95
* HEDQUIST, PER, Byråassistent, Vänersborg, Innehavare av gilletts medalj (2005)	1943	76
HEIDENGÅRDH, KLEIFT, Förvaltare, Frändefors	1949	96
HELLBERG, INGVAR, Vänersborg	1957	92
HELLDÉN, LEIF, Docent, Vänersborg	1937	05
* HELLMAN, ANDERS, Vänersborg	1955	73
HELLÅKER, KARL-ERIK, Vänersborg.....	1927	04
HENRICSSON, THORE, Vargön	1938	05
HENRIKSSON, GUNNAR, Rektor, Vänersborg	1943	05
HENRIKSSON, CLAES, Vargön	1973	07
* HENRIKSSON, LARS ERIK, Vänersborg	1957	81
HERENTZ, CHRISTOFFER, Grundskollärare, Vänersborg	1968	94
HERMANSSON, JAN, Teol.dr., Universitetslektor, Lund	1949	91
* HERRMANN, GERHART, Folkskollärare, Lysekil.....	1931	82
* HERTZ, ARNE, Ingenjör, Trollhättan	1939	79
HESSELHOLDT, PÄR-ANDERS, Vänersborg, ständig medlem.....	1962	84
HJALMARSSON, GUNNAR, Aukt. Revisor Vänersborg	1957	97
HJELM, PER, Vänersborg	1932	04
* HJELM, STIG, Reprograf, Vänersborg.....	1927	76
HOFLING, OSCAR, Vänersborg, ständig medlem.....	1996	96
HOFLING, ERIK, Vänersborg, ständig medlem	2000	00
* HOLM, JAN OLOV, Vänersborg	1940	04
HOLM, LARS-ERIK, Vägtekniker, Vargön	1944	82
HOLMQVIST, EVERT, Vänersborg.....	1937	83
HOLMQVIST, MATS, Vänersborg	1960	06
HORSTER, KNUT, Verkmästare, Vänersborg	1920	75
HURTIG, BENGT MAGNUS, Katrineholm	1953	66
** HURTIG, ERNST-MAGNUS, Elektriker, Vänersborg.....	1923	53

HÅKANSSON, STEN, VD, Vänersborg	1945	92
HÅRD, ÅKE, Malmö.....	1923	01
HÅRD af SEGERSTAD, BJÖRN, Rektor, Vänersborg	1954	05
* HÅGNEFORS, ERNST, Överstelöjtnant, Uddevalla	1921	77
HÖGBERG, JERKER, Vänersborg	1951	02
HÖGBERG, LUDVIG, Vänersborg.....	1925	95
* HÖGBERG, STIG, Ingenjör, Kungsbacka	1944	77
HÖGSTRÖM, STIG, Plåtslagare, Vänersborg	1926	95
* HÖGZELL, LENNART, Företagsekonom, Bromma.....	1934	61
** IDEBERG, GUNNAR, Aukt. revisor, Karlstad	1932	53
IDEBERG, ROLF, Doktor, Göteborg.....	1936	94
INGVALD, BO, Brandman, Vänersborg.....	1955	01
INGVALD, JONATHAN, Malmö	1982	05
ISACSSON, HENNING, Ingenjör, Vänersborg.....	1932	97
ISACSSON, JÖRGEN, Banktjänsteman, Vänersborg.....	1964	97
IVARSSON, KARL INGVAR, Ingenjör, Vänersborg.....	1941	85
* JACOBSSON, ARNE, Personalkonsulent, Trollhättan	1920	70
* JACOBSSON, GERT, Mättningsförmän, Vänersborg	1939	70
JACOBSSON, MIKAEL, Göteborg.....	1966	76
* JACOBSSON, ROLF, Redovisningskonsult, Vänersborg	1936	59
JACOBSSON, SVEN, Agronom, Varberg	1933	94
JANSSON, ANDERS, Köpman, Vargön.....	1940	05
* JANSON, LARS, Gymnastikdirektör, Falkenberg.....	1938	66
JANSSON, GUNNAR, Managing direktor, Växjö	1935	01
JANSSON, STIG, Ingenjör, Frändefors	1946	99
* JARHED, GUNNAR, Banktjänsteman, Vänersborg.....	1947	78
JEGERFALK, BO, Studierektor, Vänersborg	1927	89
JENHALL, EVERT, Ingenjör, Vargön	1938	03
* JENNISCHE, MATS, Agronom, Runhällan, ständig medlem.....	1941	64
* JENNISCHE, PER, Fil.dr., Uppsala, ständig medlem.....	1943	64
* JENNISCHE, ÅKE, Socionom, Katrineholm, ständig medlem	1947	64
* JOACHIMSSON, ERLING, Civilingenjör, Torslanda	1950	77
* JOELSSON, LARS, Civilingenjör, Bromma, ständig medlem	1954	76
* JOELSSON, RUNE, Driftsverkm., Vänersborg, ständig medlem.....	1927	76
JOHANSSON, BENGT, Konstnär, Glommen	1941	98
JOHANSSON, BENGT, Vargön	1945	96
JOHANSSON, BENGT, K.Å, Ambassadör, Stockholm.....	1937	97
JOHANSSON, BENGT, Vänersborg	1937	03
JOHANSSON, BERNT, Vänersborg	1937	04
JOHANSSON, BJÖRN, Hisings kärra	1963	93
* JOHANSSON, BO, Vargön, ständig medlem	1959	76
JOHANSSON, BO, Förs. tjänsteman, Vänersborg	1939	96
JOHANSSON, CASPER, Vänersborg, ständig medlem	1976	76
JOHANSSON, CONNY, Distriktschef, Vänersborg.....	1950	94
* JOHANSSON, GUNNAR, Boktryckare, Vänersborg.....	1946	66
JOHANSSON, GUNNAR, Vänersborg	1933	98
JOHANSSON, GÖSTA, Ekonomichef, Vänersborg.....	1935	83
* JOHANSSON, HELMER, Kommunalarbetare, Vänersborg.....	1925	82

JOHANSSON, HÅKAN, Vänersborg.....	1947	92
* JOHANSSON, INGEMAR, Konditor, Vänersborg	1928	65
JOHANSSON, INGVAR, Kommundirektör, Vänersborg	1937	92
* JOHANSSON, JAN, Åkeriägare, Vänersborg	1937	76
JOHANSSON, JOEL, Vänersborg.....	2003	05
JOHANSSON, JOHAN, Ingenjör, Vänersborg.....	1962	06
JOHANSSON, CHRISTER, Direktör, Trollhättan	1947	03
** JOHANSSON, KARL-ERIK, Typograf, Vänersborg	1927	53
JOHANSSON, KARL-GUSTAF, Vänersborg	1937	86
JOHANSSON, KENNETH, Mättningsbiträde, Vänersborg.....	1939	95
JOHANSSON, KENNETH, Vänersborg	1951	07
JOHANSSON, KENT, Vänersborg.....	1955	95
JOHANSSON, KJELL, Vänersborg	1936	05
JOHANSSON, KURT, Köpman, Vänersborg	1944	96
JOHANSSON, KURT, Typograf, Vänersborg.....	1932	06
JOHANSSON, LARS, Byggnadsnickare, Vänersborg	1934	86
JOHANSSON, LARS ERIK, Vänersborg	1936	96
JOHANSSON, LARS-ERIK, Vänersborg	1930	99
JOHANSSON, LEIF, Vänersborg, ständig medlem.....	1962	76
* JOHANSSON, LENNART, Byrådirektör, Vargön	1942	82
* JOHANSSON, LENNART, Grävmaskinist, Trollhättan.....	1942	72
JOHANSSON, LENNART, Vargön	1931	05
JOHANSSON, PETER, 1:e Antikvarie, Vänersborg Ledamot beredningsnämnden	1963	89
JOHANSSON, PONTUS, Sjöing, Vänersborg, ständig medlem.....	1973	76
JOHANSSON, RICKARD, Vänersborg	1973	06
JOHANSSON, RALF, Marknadsansvarig, Vänersborg.....	1974	04
JOHANSSON, ROY, Projektledare, Vänersborg	1943	97
* JOHANSSON, RUNE, Reservdelsman, Vänersborg.....	1944	76
JOHANSSON, RUNE, Vänersborg	1938	07
JOHANSSON, STEN, Vänersborg	1939	04
JOHANSSON, STIG-ARNE, Vargön.....	1921	03
JOHANSSON, STURE, Vänersborg	1937	99
JOHANSSON, SUNE, Arkitekt, Brottbby.....	1943	02
* JOHANSSON, SVEN, Telearbetare, Vänersborg	1937	59
JOHANSSON, SVEN, Trafikförman, Vänersborg.....	1926	89
JOHANSSON, SVEN-OLOF, Vänersborg	1950	99
JOHANSSON, SÖREN, Snickare, Vänersborg.....	1940	98
JOHANSSON, TAGE INGVAR, Fotograf, Vänersborg	1932	01
* JOHANSSON, THOMAS, Reservdelsman, Vänersborg.....	1957	76
JOHANSSON, THOMAS, Vänersborg, ...	1969	05
JOHANSSON, TOMMY, Vänersborg.....	1952	99
JOHANSSON, ÅKE, Vänersborg.....	1930	03
JOHANSSON, ÅKE, Ingenjör, Vänersborg	1922	05
JOHNSON ARVID, Vargön	1938	98
JOHNSON, ULF, Vargön	1962	98
** JONSSON, BENGT, R., Professor, Solna	1930	54
JONSSON, BERTIL, Vänersborg	1934	88
JONSSON, BROR, Målare, Vargön.....	1920	91

JONSSON, LARS, Produktdesigner, Göteborg.....	1960	07
JONSSON, LEIF, Personalchef, Göteborg.....	1952	96
JOSEFSON, FREDRICK, Vargön	1973	85
JOSEFSSON, JOHN, Teletekniker, Vänersborg	1964	98
JOSEFSSON, KENT, Vänersborg	1945	01
JOSEFSSON, LARS OLOF, Vänersborg.....	1939	00
JOSEFSSON, LENNART, Ekonomisekr, Vänersborg.....	1948	75
JOSEFSSON, REIDAR, Vänersborg	1941	05
JOSEFSSON, STEFAN, Vänersborg	1971	04
JOSEFSSON, TOBIAS, Vänersborg.....	1972	94
* JÄTBY, RUNE, Skorstensfejaremästare, Vänersborg	1931	76
JÄRNEFORS, HANS, Sjuksköt. Vargön.....	1947	06
JÄRPLER, LENNART, Vänersborg	1947	83
JÄRPVIK, CURT, Enhetschef, Vänersborg.....	1946	95
JÄRPVIK, DANIEL, Vänersborg	1977	97
JÖNSSON, GUNNAR, Vänersborg.....	1968	88
KAAGE, BENGT, Överläkare, Vänersborg.....	1932	91
CARLSON, BENNY, Gymnasielärare, Vänersborg.....	1951	06
* KARLSSON, BERNY, Nödunge.....	1941	80
CARLSSON, BERNT, F.d. Driftschef, Vänersborg.....	1938	04
* CARLSSON, BERTIL, Annonskons, Vänersborg ständig medlem	1944	47
CARLSSON, DENNIS, Brålanda.....	1948	08
KARLSSON, EDUR, Stigtomtå	1932	97
CARLSSON, ENAR, Lärare, Vänersborg	1924	99
CARLSSON, ERIC, Förrådsarbetare, Vänersborg	1915	75
KARLSSON, ERIK, Sjökapten Vänersborg.....	1932	96
KARLSSON, GÖSTA, Vänersborg	1926	99
KARLSSON, HANS, Vänersborg	1946	05
KARLSSON, HERMAN, Fotograf, Vänersborg	1942	84
CARLSSON, HÅKAN, Vänersborg	1949	04
* CARLSSON, CARL-OTTO, Spedit, Göteborg ständig medlem.....	1939	47
KARLSSON, BERNDTSSON, KENT, Spanien	1940	97
KARLSSON, BO-GÖRAN	1953	08
KARLSSON, KENT, Kriminalkommissariei, Trollhättan	1944	01
CARLSSON, KENT-MORGAN, Vargön	1959	96
* CARLSSON, KJELL-ANDERS, Typograf, Vänersborg.....	1958	82
KARLSSON, LARS, ALBERT, Ingenjör, Trollhättan.....	1936	03
KARLSSON, LARS GUNNAR, Hisingsbacka.....	1949	08
KARLSSON, LEIF, Vänersborg	1952	98
CARLSSON, LENNART, Mölnald ständig medlem.....	1946	47
KARLSSON, LENNART, Grävmaskinist, Vargön	1955	93
KARLSSON, LENNART, Konditor, Vänersborg	1927	90
KARLSSON, MAGNUS, Vänersborg.....	1960	07
KARLSSON, MARTIN, Studerande, Vänersborg ständig medlem	1976	87
KARLSSON, PETER, Vänersborg	1963	00
KARLSSON, PER AXEL, Verkst.montör, Vänersborg.....	1925	85
CARLSSON, ROGER, Vargön	1943	96
* CARLSSON, STIG, Smögen.....	1936	77

KARLSSON, SVEN, 1:e postilj., Vänersborg	1926	85
KARLSSON, SÖREN, Direktör, Vänersborg	1959	98
CARLSSON, THOMAS, Målaremästare, Vänersborg	1957	96
KARLSSON, TAGE, Vänersborg	1926	99
* CARLSSON, UNO, Åkeriägare, Vänersborg	1926	67
KIHLSTEN, CLAES-GÖRAN, Banktjänsteman, Vänersborg	1947	93
* KIHLESTRÖM, LARS GÖRAN, Banktjänsteman, Frändefors	1936	65
* KJELLSSON, DAN, Vänersborg	1941	74
KJELLSSON, JOHAN, Vänersborg	1975	97
KJELLSSON, MICHAEL, Luleå	1962	95
KJELLSSON, PATRIK, Tekniker, Vänersborg	1971	07
* KJELLSSON, UNO, Direktör, Hälleviksstrand	1944	74
KNUTSSON, ANDERS, Vänersborg	1944	05
KNUTSSON, BO, Pol.mag. Vänersborg	1945	90
KNUTSSON, FREDRIK, Göteborg	1980	01
KNUTSSON, FREDRIK, Vänersborg	1971	08
* KNUTSSON, LEIF, Personaltjänsteman, Arvika	1934	64
KNUTSSON, OVE, Nacka	1934	06
KOPP, INGEMAR, BOHUS	1936	07
KORP, OVE, Färgelanda	1940	06
KORITZ PETER, Läkare, Vänersborg	1939	02
KORSE, KARL-GERHARD, Fil.lic., Vänersborg	1934	85
* KORSE, YNGVE, Ingenjör, Vänersborg	1913	74
KRISTENSSON, LENNART, Ingenjör, Vänersborg	1932	99
KYLÉN, SVEN, Vänersborg	1959	06
KÄCK, LENNART, Ekonom, Vargön	1952	04
KÄLLGÅRD, ÅKE, Vänersborg	1939	08
* KÄRVLING, ARNE, Redaktör, Vänersborg	1926	82
KÄRVLING, URBAN, Journalist, Herrljunga	1957	85
KÖKERITZ, HANS, Kungälv	1936	05
LANDGREN, HENRIK, Stud. Vänersborg	1987	95
* LARSSON, ALF, Göteborg	1939	77
LARSSON, ALVAR, Direktör, Vänersborg	1943	03
LARSSON, ANDERS, Spånga ständig medlem	1963	63
LARSSON, ANDERS, Vargön	1969	08
LARSSON, ARNE, Ingenjör	1943	95
* LARSSON, BERTIL, Sjöman, Vänersborg	1942	81
LARSSON, BÖRJE, Grafiker, Vänersborg	1948	95
LARSSON, BJÖRN, Vänersborg	1975	97
LARSSON, CHRISTER, Samhällsbyggnadsschef, Vänersborg	1944	05
LARSSON, DAVID, Vänersborg ständig medlem	1998	98
LARSSON, ERIK, Njurunda	1933	06
** LARSSON, GÖSTA, Civilingenjör, Stockholm ständig medlem	1936	55
* LARSSON, GÖTE, Posttjänsteman, Göteborg	1944	66
LARSSON, INGEMAR, Civ. ing., Vänersborg	1955	96
LARSSON, INGEMAR, Plåtslagare, Huskvarna	1939	89
LARSSON, JAN-OLOV, Åkeriägare, Vänersborg	1946	03
LARSSON, JOHAN, Vänersborg ständig medlem	1966	66

* LARSSON, LARS, Revisor, Hisings-Backa.....	1943	68
* LARSSON, LARS, Elektriker, Trollhättan	1914	74
LARSSON, LEIF, Vänersborg	1948	96
LARSSON, LEIF, AV-chef, Vänersborg	1947	01
LARSSON, LENNART, Mellerud.....	1962	07
LARSSON, MARTIN, Trafikinspektör, Vänersborg	1961	05
LARSSON, MATS, Vänersborg	1947	94
LARSSON, MIKAEL, Laboratoriechef, Vänersborg	1959	04
LARSSON, OLA, Verkstadschef, Frändefors.....	1965	03
LARSSON, PER ARNE, Vänersborg	1953	00
** LARSSON, ROLF, Underinspektör, Skärholmen ständig medlem	1924	56
LARSSON, S. ANDERS, Vargön	1951	94
* LARSSON, STIG, Direktör, Vänersborg, ständig medlem, Hedersledamot Innehavare av gilletts medalj (1990)	1935	57
* LARSSON, SVEN, A, Butiksbiträde, Vänersborg.....	1929	70
LARSSON, SVEN-ÅKE, Hamnchef, Vänersborg	1947	95
* LARSSON, YNGVE, Montör, Vänersborg.....	1927	77
* LARSSON, ÅKE, Vänersborg.....	1944	77
LARSSON, ÖSTEN, Vänersborg	1939	04
LAUDON, ANDERS, F.d. Skolläkare, Vänersborg	1932	01
LEVÁN, OLOF, Ingenjör, Trollhättan	1924	93
LIDÉN, JAN-GUNNAR, Vänersborg.....	1948	95
LIDHOLM, PETER, Vänersborg.....	1960	04
* LIND, HÅKAN, Jur.kand., Vänersborg Ersättare i styrelsen	1948	54
LIND, JESPER, Vänersborg	1975	83
* LIND, LARS, Civilingenjör, Lerum	1944	50
LINDAHL, HANS OLOF, Vänersborg.....	1953	00
* LINDBERG, ANDERS, Bankdirektör, Upplands Väsby	1938	66
* LINDBERG, BENGT ARNE, Verkstadsarbetare, Vargön.....	1949	66
* LINDBERG, CARL-AXEL, Ingenjör, Onsala	1944	65
LINDBERG, JAN, INGE, Ingenjör, Smedjebacken	1954	83
LINDBERG, JOAKIM, Vargön	1979	88
LINDBERG, TOMAS, Vänersborg	1949	07
LINDÉN, ARNE, Ingenjör, Halmstad	1939	86
LINDÉN, LARS, Civilingenjör, Vargön ständig medlem	1954	75
LINDÉN, ROLF, Skärholmen, ständig medlem	1927	62
LINDEROTH, LARS, Direktör, Vänersborg	1926	94
LINDGREN, ARVID, Vänersborg	1985	85
** LINDH, LENNART, Posttjänsteman, Vänersborg.....	1930	57
* LINDHÉ, RUNE, Representant, Vänersborg.....	1923	77
LINDQVIST, LARSERIK f.d. Kommunaldirektör, Partille.....	1925	01
LINDSKOG, HANS, Byråchef, Vänersborg	1940	94
LINDSTEDT, SVANTE, Vänersborg	1943	08
* LINDSTRÖM, LENNART, Rektor, Sandviken.....	1918	63
LINDVALL, PER, Vänersborg	1946	06
LINNARSSON, JÖRGEN, Ekonomiansvarig, Vänersborg.....	1948	97
LINNARSSON, LENNART, Vänersborg	1952	98
* LISS, PER ARNE, Brålanda.....	1940	67

LIVÉN, EJE, f.d förste länsassessor, Vänersborg	1931	96
LJUNG, INGEMAR, Vänersborg	1966	94
LJUNGGREN, LARS GÖRAN, Inspektör, Frändefors	1946	98
LJUNGSTRÖMER, ADAM, Vänersborg	1986	01
LJUNGSTRÖMER, ANTON, Vänersborg	1989	01
LJUNGSTRÖMER, ARNE, Glasmästare, Vänersborg	1951	95
LJUNGSTRÖMER, RUNE, Vänersborg	1948	95
LOHEDEN, KARL GUSTAV, Vänersborg	1925	95
LOHM, SÖREN, Kranmaskinist, Vänersborg	1942	93
LUNDBERG, ANDERS, Vänersborg	1977	05
LUNDBERG, GUNNAR, Vägmästare, Vänersborg	1955	02
LUNDBERG, ROGER, Vänersborg	1945	05
LUNDBORG, ANDERS, Studerande, Vänersborg	1994	00
* LUNDBORG, BO, Operasångare, Haninge	1932	66
* LUNDBORG, ERIC, Köpman, Vänersborg ständigt medlem, Ersättare i styrelsen	1957	66
LUNDBORG, GUSTAV, Studerande, Vänersborg	1987	01
LUNDBORG, HÅKAN, Ekerö	1956	73
* LUNDBORG, JAN, Vänersborg	1952	73
LUNDBORG, NIKLAS, Studerande, Vänersborg	1989	00
** LUNDBORG, STEN; Köpman Vänersborg	1925	42
* LUNDBÄCK, BENGT, Dialystekniker, Vänersborg	1941	67
LUNDBÄCK, JONAS, Växjö	1975	80
LUNDGREN, CHRISTIAN, Vänersborg	1982	07
LUNDGREN, STEN ÅKE, Bilhandlare, Frändefors	1954	01
LUNDGREN, ÅKE, Kriminalinspektör, Södertälje	1946	88
LUNDH, GUNNAR, Polismästare, Vänersborg	1935	94
** LUNDIN, IVAR, Avsynare, Vänersborg Innehavare av Gillets medalj (1995)	1919	52
* LUNDIN, JAN, Vänersborg	1936	69
LUNDIN, PER, Affärsbiträde, Vänersborg	1953	55
LUNDQVIST, ULF, Banktjänsteman, Vänersborg	1946	93
LUNDSTRÖM, HERBERT, Länsveterinär, Vänersborg	1936	89
LUNDSTRÖM, MATTIAS, Vänersborg	1968	07
* LUNDSVIK, MAGNUSSON, ULF, Tandläkare, Källby	1926	64
LUNNERYD, BJÖRN, fd. godsägare, Vargön	1924	06
* LÅNG, BÖRJE, Kurator, Trollhättan	1933	76
* LÅNG, KENT, Bankdirektör, Vargön	1940	80
LÅNG, KURT, Regionchef, Vänersborg	1951	06
LÅNG, OWE, VD, Vargön	1963	97
LÅNG, STIG-ARNE, Konsult, Norrköping	1953	85
LÖFGREN, BENGT, Bagerikonditor, Vänersborg	1938	97
LÖFGREN, JERKER, Läkare, Vänersborg	1943	02
LÖFQUIST, GÖRAN, fd. Ekonimichef, Vänersborg	1938	03
LÖNN, PER, Malmö	1977	08
LÖVBERG, THORE, fd. chefsåklagare, Vänersborg	1925	91
MAC DONALD, HANS, Trollhättan	1941	04
MAGNUSSON, ANDERS, Vänersborg	1944	06

MAGNUSSON, BJÖRN, Trafikingenjör, Vänersborg	1964	04
* MAGNUSSON, DICK, Vänersborg	1943	72
* MAGNUSSON, NILS, Folkskollärare, Ljungskile	1940	65
MAGNUSSON, PER, Bromma	1965	07
* MALCOLM, KARL-ERIC, Redaktör, Vänersborg, Innehavare av Gillets medalj (2006)	1928	80
MALM, GÖTE, Vänersborg	1921	96
MALM, RUNE, Vänersborg	1956	07
MALMBERG, NILS, Studerande, Vänersborg	1990	00
MALMBERG, RUNE, Vänersborg	1943	99
* MARKLUND, BERTIL, Docent, Vänersborg	1945	80
* MELIN, GEORG, Försäljningschef, Vänersborg	1922	70
MELIN, KENT-OVE, Begravningsentr., Vargön	1959	06
MELLQVIST, STIG, Lysekil	1934	07
** MOLLBERG, RUNE, Annonchef, Vänersborg	1925	54
MOLLBERG, THOMAS, Tullinge	1949	06
MOLNIT, PER, Arkitekt, Vänersborg	1919	75
MOSSBERG, BERTIL, Uddevalla	1937	85
MOSSBERG, LEIF, Arbetsledare, Vänersborg	1931	90
MUNKBO, LEIF, Dalsrostock	1959	07
MÅRTENSSON, ARNE, Bankdirektör, Djursholm	1951	87
MÅRTENSSON, BERNT, Skövde	1958	95
NEJDMO, TOMMY, Vänersborg, ständig medlem	1947	05
NIDSJÖ, JAN-ERIC, Vänersborg	1935	99
NIDSJÖ, KENNET, Konstruktör, Vänersborg	1963	04
† NIKLASSON, JAN, Vänersborg	1964	83
NIKLASSON, LENNART, Vänersborg	1959	05
NILSSON, BERNT, Vänersborg	1948	99
NILSSON, BO, Bankkamrer, Hisings-Kärra	1944	83
NILSSON, BÖRJE, Kungsbacka	1946	00
NILSSON, GÖRAN, Vänersborg	1931	02
NILSSON, HANS, Kinna	1923	88
NILSSON, JAN-ERIK, Fordonsmek. Vänersborg	1954	94
NILSSON, LARS, Vänersborg	1946	99
NILSSON, LENNART, Lidingö	1943	92
NILSSON, MATS, Rektor, Vänersborg	1949	04
NILSSON, NILS, Brålanda	1935	96
* NILSSON, PER-AXEL, Överskötare, Vänersborg	1923	78
* NILSSON, PER GÖSTA, Bokbindarmästare, Värnamo	1925	80
NILSSON, PER OLOF, Vänersborg	1961	03
NILSSON, PETER, Kontorist, Vänersborg	1971	97
NILSSON, RAGNAR, Ingenjör, Vargön	1926	89
NILSSON, SÖREN, Vänersborg	1938	98
NILSÉN, PER, Malmö	1967	07
* NISSEN, PETER, I:e antikvarie, Vänersborg	1947	81
NOAKSSON, LENNART, Vänersborg	1929	02
* NORDGREN, KENT ALLER, Ingenjör, Vänersborg	1937	81
NORDQUIST, HANS, Vänersborg	1925	95

* NORDQVIST, YNGVE, Direktör, V. Frölunda.....	1930	77
NORLIN, BERNDT-OLOF, Vänersborg.....	1942	97
NORLIN, STAFFAN, Pilot, Vargön.....	1973	05
NORRMAN, TOMMY, Posttjänsteman, Vänersborg	1944	90
NYLÉN, TORE, Civilingenjör, Lidköping	1935	89
NYSTRÖM, GUNNAR, Brandinspektör, Vänersborg	1946	04
* NYSTRÖM, KARL FREDRIK, Ingenjör, Vänersborg	1928	58
NYSTRÖM, ULF, Smältv. arbetare, Vänersborg.....	1967	95
O DELIUS, CHRISTOFER, Vänersborg.....	1993	05
* O DELIUS, ERIK, Snickare, Vänersborg, ständig medlem	1934	79
* O DELIUS, SVEN ERIK, Vänersborg, ständig medlem.....	1957	79
ODHAMMAR, IVAN, Vänersborg.....	1932	06
OLAUSSEN, GÖRAN, Trollhättan	1938	99
OLSEN, POUL, Frisörmästare, Vänersborg.....	1938	91
OLSSON, Anders, Västerås	1978	07
* OLSSON, BERTIL, Vaktmästare, Vänersborg	1921	60
OLSSON, BJÖRN, Vänersborg	1939	04
OLSSON, BOSSE, Institutionschef, Vänersborg	1948	07
OLSSON, CHRISTER, V. Montör, Vänersborg.....	1956	83
** OLSSON, FOLKE, Tekniker, Vänersborg	1929	48
OLSSON, GERT, Arkitekt, Vänersborg.....	1933	89
* OLSSON, GUSTAF, Teckn.lärare, Vänersborg ständig medlem	1918	72
OLSSON, LARS, Vänersborg.....	1935	75
OLSSON, LARS-OLOV, Vänersborg	1949	05
* OLSSON, LENNART, Ingenjör, Vänersborg	1928	78
* OLSSON, ROLF, Företagsekonom, Vänersborg.....	1949	72
OLSSON, ÅKE, Köpman, Vänersborg.....	1945	83
OLSSON, ÅKE, Bilmekaniker, Vänersborg.....	1933	04
* OLZON, AXEL, Överläkare, Vänersborg.....	1919	74
PAJUSI, ARWO, Antikvarie, Söderåkra.....	1945	99
* PALM, STIG-LENNART, Ingenjör, Linköping.....	1930	82
* PALMSTRÖM, ALLAN, Lärare, V:a Frölunda ständig medlem	1933	76
PATRIKSSON, ANDERS, Arkitekt, Vargön.....	1960	85
PATRIKSSON, HENRIK, Driftingenjör, Vänersborg.....	1965	85
PATRIKSSON, HÅKAN, Företagskonsult, Vänersborg.....	1946	94
PATRIKSSON, MAGNUS, Rådman, Timmersdala.....	1965	85
* PATRIKSSON, RUNE, Köpman, Vänersborg	1937	65
PAULSSON, ÅKE, Skara	1946	97
PERMVALL, OSKAR, Civilingenjör, Älvsjö	1957	88
PERSSON, HANS OLOF, Vänersborg	1974	90
PERSSON, JONNY, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1948	95
PERSSON, MAGNUS, VD, Vänersborg	1967	05
PERSSON, RICHARD, Direktör, Vänersborg.....	1937	02
PERSSON, STIG, Direktör, Vänersborg	1940	04
* PERSSON, SVEN-OLOF, Vänersborg	1925	77
PERSSON, ÅKE, Vänersborg.....	1933	08
* PETERSON, CHRISTER, Kommunalarbetare, Vänersborg.....	1943	71
* PETERSSON, EDGAR, Vänersborg	1919	80

PETERSON, ERNST, F.d. Finanschef, Vänersborg.....	1931	98
PETERSSON, KARL-ERIK, Bälänge	1935	04
PETERSSON, BJÖRN, Elektriker, Vänersborg	1962	92
* PETERSSON, OLOF, Montör, Vänersborg	1923	77
* PETERSON, SVEN GUNNAR, Polisman, Vänersborg		
Innehavare av gilletts medalj (1992)	1925	81
PETERSSON, INGEMAR, Vänersborg.....	1950	99
PETERSON, KARL-AXEL, Västra Frölunda.....	1940	95
PETERSSON, NILS ÅKE, Vänersborg	1941	94
PETERSSON, TOMMY, Gråstorp	1957	96
PRINS, EDDIE, Frisör, Vänersborg.....	1971	94
PRINS, SETH, Frisör, Vänersborg.....	1947	94
** PÅRUD, NILS, Universitetslektor, ständig medlem		
Innehavare av gilletts medalj (1980), Umeå.....	1923	52
QUENTZER, BERTIL, Lektor, Vänersborg.....	1935	98
* RAHM, GUNNAR, Apotekare, Göteborg	1929	66
* RAMNEMYR, BJÖRN, Mätningstekniker, Vänersborg	1943	72
** RANER, LENNART, Köpman, Uddevalla	1919	53
RAPP, ALFRED, Sjukhemsdir., Vänersborg.....	1943	03
RAPP, CARL, Vargön	1992	05
RAPP, MARCUS, Vargön	1994	05
RAPP, PATRIK, Vargön	1962	00
RAPP, URBAN, Vänersborg	1968	05
REIMERS, GÖSTA, Göteborg	1943	02
ROSENBERG, TORSTEN, Folkskollärare, Trollhättan	1934	04
ROSENGREN, BENGT, Avd. Chef, Vänersborg.....	1946	05
* ROSENGREN, KARL-ERIK, Ingenjör, Vänersborg.....	1938	71
* ROSLIN, LENNART, Ingenjör, Ryssby	1945	79
* ROSLIND, LARS-GÖRAN, Opt, Vänersborg ständig medlem	1946	58
* ROSLIND, SVEN-GUNNAR, Opt, Mellerud, ständig medlem	1940	58
* RUDBERG, STIG, Professor, Lund	1920	76
RUDSTRÖM, LARS, Samhällsplanerare, Vänersborg	1957	02
RUSSBERG, BERNDT, Konstnär, Vänersborg.....	1931	99
RUSSBERG, MIKAEL, Civ. ingenjör, Vallentuna	1969	04
RYBERG, EVERT, Lagerchef, Helsingborg.....	1940	90
RYBERG, LENNART, Styckmästare, Vänersborg	1932	90
RYDING, SVEN, Vänersborg	1940	04
RÅDBERG, JAN ERIK, f. Vattenrättsingenjör, Uppsala	1910	84
RÅDMARK, THURE, Överläkare, Vänersborg.....	1952	99
SAEDÉN, ERIK, Hovsångare, Professor, Enebyberg.....	1924	94
* SAHLIN, PER-ANDERS, Fil.kand. Enskededalen	1945	50
SAHLIN, BO, Kapten, Vänersborg.....	1938	05
SAHLSTEN, BO, Trollhättan	1950	05
SALANDER, HÅKAN, Doktor, Vänersborg	1939	85
SALLANDER, CURT, Vänersborg	1926	98
SALONEN, ARVID, Studerande, Malmö.....	1980	87
SALONEN, BÖRJE, Örebro	1951	95
SALONEN, EMIL, Stockholm.....	1977	87

* SALONEN, LARS, Tandläkare, Vänersborg, Bisittare i styrelsen	1948	81
SALONEN, OSKAR, Vänersborg	1987	89
* SAND, NILS OLOF, Köpman, Vargön	1933	76
SANDAHL, FOLKE, P, Överstelöjtnant, Vänersborg	1929	99
* SANDSTRÖM, GERHARD, Officer, Tun.....	1970	80
SCHAGERSTRÖM, ROLAND, F.d. Brandmästare, Vänersborg.....	1936	05
SCHÄRBERG, HENRY, Vänersborg	1936	92
* SCHÖNDELL, BENGT, Produktionschef, Göteborg.....	1923	77
SELIN, LEIF, Direktör, Vänersborg.....	1947	02
* SILJEVALL, VALDO, Ingenjör, Västerlanda	1924	74
SJÖBERG, KJELL, Fastighetsingenjör, Vänersborg	1942	01
* SJÖBERG, LEIF, Vänersborg	1922	79
SJÖDAHL, PER, Vargön	1955	06
SJÖGREN, BENGT O.T, Göteborg	1932	07
SJÖSTAD, EMIL, Vänersborg	1990	00
* SJÖSTAD, LEIF, Elektriker, Vänersborg	1958	81
* SJÖSTRAND, CHRISTER, Civilingenjör, Göteborg.....	1943	79
SJÖSTRAND, GÖRAN, Ingenjör, Vänersborg	1944	94
SJÖSTRAND, OSKAR, Vänersborg	1973	94
* SJÖSTRÖM, JAN, Köpman, Vänersborg	1930	77
SJÖSTRÖM, ROLF GEORG, Golvläggare, Vänersborg	1926	87
SJÖÖ, INGVAR, Säkerhetschef, Trollhättan	1930	84
* SJÖÖ, LEIF, Direktör, Göteborg.....	1932	76
SKARSJÖ, LENNART, Företagsförmedl., Vänersborg	1945	99
SKOGLUND, ANDERS, Trollhättan.....	1953	83
SKOOGH, ANDREAS, Karlstad.....	1979	95
SKOOGH, EIVIND, Vänersborg	1947	08
* SKOOGH, GUNNAR, Fastighetsmäklare, Vänersborg Bisittare i styrelsen.....	1937	69
SKOOGH, JAN-OLOF, Marknadsutvecklare, Karlstad.....	1952	95
* SKOOGH, LARS-OLOF, Trafikmästare, Vänersborg	1925	58
SKOOGH, LENNART, Sollentuna	1949	92
SKOOGH, MARCUS, Karlstad.....	1983	95
SKÖLDEBERG, KARL-AXEL, Billackerare, Vänersborg.....	1927	62
SPJUTH, LENNART, Civilingenjör, Oxelösund	1949	02
STAKE, BENGT OLOF, Vänersborg	1946	03
STALFORS, LEIF, Vänersborg.....	1939	98
STALFORS, TOMAS, Vänersborg.....	1948	83
STARK, DAN, Vänersborg	1946	02
STENBERG, BERTIL, Kapten, Malmö	1921	97
STENSON, MORGAN, Uddevalla.....	1960	07
STENSTRÖM, GÖRAN, Pol.mag. Göteborg.....	1939	74
* STENSTRÖM, ROLF, TV-tekniker, Vänersborg	1937	76
STERNER, ANDERS, Instrumentkontrollant, Vänersborg.....	1955	94
* STJERNDAHL, HARALD, Agronom, Vänersborg	1915	81
STORM, GÖRAN, Nol.....	1946	02
STRAND, JAN-OLOF, Banktjänsteman, Vänersborg	1969	99
STRAND, JOHAN, Vänersborg	1967	97

STRAND, LENNART, Behandlingsassistent, Vänersborg	1946	01
STRAND OLLE, Vänersborg	1931	93
STRANDBERG, BERTIL, Köpman, Uddevalla	1921	75
STRID, BROR, Vänersborg	1944	04
STRIVE, STAFFAN, Sjökapten, Ljungskile.....	1960	85
STRÖM, DAG, Vänersborg	1951	04
* STRÖM, PER, Byggnadsingenjör, Motala	1920	76
* STRÖM, RAGNAR, Civilingenjör, Stockholm.....	1939	82
* STRÖM, SÖREN, Redaktör, Vänersborg	1934	67
STRÖMBERG, REINE, Fastighetschef, Vänersborg	1938	88
STÅHLBERG, PER OLOF, Plåtslagare, Vänersborg.....	1944	95
SULTAN, JAN, Verkmästare, Vänersborg	1934	84
SUNDBERG, GILBERT, Konditor, Vänersborg	1931	91
SUNDBERG, NIKLAS, Konsult, Vänersborg	1966	04
SUNDEFORS, BILL, Konsult, Vänersborg	1956	98
SUNDEFORS, HARTVIG, Fd Järnvägsexp. Vänersborg	1927	94
SUNDELIUS, CLAS, Ingenjör, Vänersborg	1936	75
SUNDELIUS, JONAS, Vänersborg.....	1963	04
* SUNNERDAHL, SVEN-OLOF, Reparatör, Vänersborg.....	1938	79
SVANBERG, BERTIL, Vänersborg	1925	04
SVANBERG, GÖSTA, Civilekonom, Vänersborg	1924	84
SVANBERG, HENRIK, Vänersborg	1966	84
SVANBERG, MARTIN, Ingenjör, Trollhättan	1962	84
SVANBERG, ÅKE, Informationschef, Strömstad.....	1943	96
SVANLING, THOMAS, Byggnadstekniker, Vänersborg.....	1958	05
SVENSSON, ALF, Droskägare, Vänersborg	1957	94
* SVENSSON, BENGT, Representant, Vänersborg.....	1932	64
SVENSSON, BERTIL, Brandförman, Vänersborg	1924	93
SVENSSON, CHRISTER, Verkstadsmontör, Vänersborg.....	1943	90
SVENSSON, GÖRAN, Brandman, Vänersborg.....	1956	01
SVENSSON, HANS, Vaktmästare, Vänersborg	1957	05
SVENSSON, JOHAN, Civilekonom, Stockholm, ständig medlem	1975	76
SVENSSON, KENT, Vänersborg	1937	04
* SVENSSON, LARS, Civilingenjör, Barsebäck	1950	76
* SVENSSON, LARS-GUNNAR, Vänersborg	1952	80
SVENSSON, LARS-GÖRAN, Vänersborg.....	1950	05
* SVENSSON, LENNART, Vänersborg.....	1952	80
* SVENSSON, OLLE, Vänersborg	1920	80
SVENSSON, PETER, Stockholm, ständig medlem	1972	72
SVENSSON, STEFAN, Driftstekniker, Vänersborg.....	1966	04
SVENSSON, SVEN EVERT, Driftsverkm. Eskilstuna	1942	92
SWAHN, JANERIC, Vänersborg	1950	05
SÄVBLOM, DAG, Vänersborg	1963	07
SÖDERBLOM, ALVIN, Vänersborg	2003	03
SÖDERBLOM, EMIL, Vänersborg.....	2003	03
* SÖDERBOM, LARS-ÅKE, Målare, Vänersborg	1954	81
SÖDERKVIST, GUNNAR, Snickare, Vänersborg.....	1955	92
SÖDERQVIST, NILS-ERIK, Riksdagsman, Brålanda.....	1948	95

SÖDERROS, STEN, Uddevalla.....	1951	04
SÖDERSTRAND, ROGER, Torslanda.....	1964	05
SÖDERSTRÖM, GÖRAN, Fd skogsdirektör, Vänersborg, Innehavare av Gillets medalj (2005)	1916	91
SÖDERSTRÖM, LEIF, Vänersborg	1960	84
* SÖDERSTRÖM, PER ARNE, Kamrer, Vänersborg	1933	66
SÖDERSTRÖM, STIG, Vänersborg	1940	83
SÖDERSTRÖM, SVEN, Postmästare, Vänersborg.....	1933	83
TALLBO, BO, Klubbchef, Nyköping	1952	95
* TENGBERG, GUNNAR, Vänersborg	1944	69
TENGBLAD, SVANTE, Ekonomichef, Vänersborg	1953	87
* THERNQUIST, KJELL, Redovisn.konsult, Vänersborg, 2:e Älderman. Innehavare av Gillets medalj (1990)	1939	50
THORELL, SUNE, Logistiker, Båstad.....	1955	88
* THORNELL, NILS, Bankdirektör, Vänersborg	1924	80
THORNELL, ERLAND, Vänersborg.....	1943	08
THORSÉN, ROBERT, Vänersborg.....	1939	08
THORSSON, BRUNO, Rådman, Vänersborg	1941	01
THORVALDSSON, CARLSSON, PER, IT-Tekniker, Brålanda.....	1962	04
THUNBERG, BO, Biolog, Kil.....	1952	01
* THUNBERG, SVEN, Kommunalarbetare, Brålanda	1935	79
THUNSTRÖM, SVEN, Marknadschef, Göteborg	1938	01
** TIBBLIN, ARNE, Posttjänsteman, Vänersborg.....	1925	51
* TIBBLIN, LENNART, Arbetsledare, Lerum	1935	61
* TIDSTRAND, LENNART, Kamrer, Alingsås	1936	76
TIMMERFORS, STIG, Frändefors	1938	03
TOMELIUS, HALVARD, Vänersborg.....	1921	98
TORNBERG, LARS, Vänersborg.....	1934	02
TROPP, INGVAR, Skattkärr	1940	01
TUFVESSON, ALLAN, Vänersborg.....	1922	83
* TURTELL, LARS, Byggnadsingenjör, Vänersborg	1942	80
TVIKSTA, EVALD, Kungälv	1935	04
TVIKSTA, INGEMAR, Vänersborg.....	1933	85
TÖRNER, SVEN-OLOF, Vänersborg.....	1950	98
ULLDAHL, CONNY, Distributör, Vänersborg	1956	88
ULLGREN, SIXTEN, Konstruktionschef, Göteborg	1919	75
* ULVEGÄRDE, DAG, Pol.mag. Onsala	1941	69
UTTER, KARL ANDERS, Frändefors.....	1947	95
WADELL, LEIF, Köpman, Göteborg	1940	01
* WADMAN, DAG, Bankdirektör, Vänersborg.....	1949	80
WAERN, FREDRIK, Lantmästare, Vargön	1943	89
WAHLIN, BJÖRN, Distr.överläk, Thun Schweiz	1942	85
** WAHLIN, CARL-VIKING, Köpman, Vänersborg, ständigt medlem, Hedersledamot, Innehavare av Gillets medalj (1989)	1932	51
* WAHLIN, JACOB, Vargön	1960	71
WAHLIN, TORKEL, Docent, Upphäråd	1943	85
WALLENBERG, REINHOLD, Posttjänsteman, Vänersborg	1947	98
WALLIN, BJÖRN, Civilingenjör, Vänersborg	1939	94

WALLIN, KENNETH, Målare, Vänersborg.....	1964	92
WALLIN, ROLAND, Målare, Vänersborg	1930	82
WALLTIN, HÅKAN, Sportchef, Vänersborg	1968	01
WALLTIN, STENÅKE, O, Redaktör, Vargön.....	1937	90
WANNERUD, LARS, Vänersborg.....	1924	05
WASSÉN, HANS, Vänersborg	1952	04
WASSÉN, LARS, Vänersborg	1966	04
* WASSENIUS, SVEN, Tandläkare, Vänersborg	1927	77
WEGRAEUS, BJÖRN, Lund	1969	82
WEGRAEUS, ERIK, Riksansikvarie, Lund	1940	83
WEGRAEUS, FREDRIK, Göteborg	1965	82
** WEINSTOCK, ERLING, Direktör, Sköndal	1916	42
* WEISS, ANDERS, Byrådirektör, Munkedal	1940	66
WELÉN, LARS, Vänersborg	1965	73
* WELÉN, PER, Civ. Ingenjör, Vänersborg	1960	73
WENNBERG, LENNART, Kontrollant, Vänersborg	1951	75
WENNBERG, MATS, Platschef, Vargön	1942	02
* WENNBERG, YNGVE, Telearbetare, Vänersborg.....	1934	79
WENNERBERG, FREDRIK, Vänersborg	1990	04
WENNERBERG, HENRIK, Vänersborg	1948	85
WENNHAGE, PER, Tekn. dr. Älvsjö	1966	80
WERNER, RAYMOND, Vänersborg	1937	05
* WERNER, SVEN, Tekn. Dr, Haverdal	1952	77
WENNLIND, BÖRJE, Vänersborg.....	1937	05
VESSBY, ENAR, Gamleby	1939	05
VESSBY, SVEN-OVE, Reparatör, Frändefors	1944	84
* WESTERBERG, BERTIL, Malmö.....	1917	76
* WESTERBERG, BO, Ingenjör, Vänersborg.....	1940	76
* WESTERBERG, LARS, Vänersborg	1928	81
* WESTERBERG, PER-OLOF, Chaufför, Vänersborg.....	1923	77
WESTERLUND, JAN, Vänersborg	1944	01
WESTERLUND, ÅKE, Regionschef, Uddevalla	1950	80
* WESTHALL, HÅKAN, Kronofogde, Vänersborg.....	1938	74
WESTHALL, SVEN, Ingenjör, Vänersborg.....	1945	75
VILGEUS, LARS-GUNNAR, Komminister, Vänersborg.....	1943	01
WIK, INGEMAR, Vänersborg.....	1940	96
* WULF, ERIK, Civilekonom, Lerum.....	1950	63
VÄNERLÖV, INGEMAR, Riksdagsledamot, Vänersborg	1944	94
** WÄRNE, ORVAR, Kontorist, Trollhättan.....	1928	53
ZETTERBERG, CHRISTER, Näringslivssekr., Vänersborg, Gilleskrivare	1945	88
ZETTERBERG, CURT, Hamburgsund	1943	01
ZICKERMAN, MAGNUS, Helsingborg.....	1955	05
** ÅBERG, FOLKE, Vänersborg.....	1920	55
* ÅBERG, GERT-OLOF, Byggnadssnickare, Vänersborg	1958	74
ÅBERG, GUNNAR, Fritidschef, Vänersborg	1930	75
ÅBERG, LENNART, Vänersborg.....	1935	07
* ÅBERG, SVEN OLOF, Tjänsteman, Vänersborg.....	1923	61
ÅHLUND, BO, Ingenjör, Vänersborg.....	1944	95

ÄNGERMARK, WILHELM, Antikvarie, Uddevalla, ständig medlem.....	1924	85
ÖBORN, LENNART, Verkstadsarbetare, Vänersborg	1934	95
ÖGREN, EGON, Vänersborg.....	1944	05
ÖHGREN, ANDREAS, Frändefors	1972	01
ÖRTENBLAD, ROLF, Distriktschef, Vargön	1934	93
ÖSTH, BENNY, Verkstadsschef, Vänersborg.....	1941	05
ÖSTERBERG, JAN, Inköpschef, Ljungskile	1937	90
* ÖSTLING, HARRY, Verkstadsarbetare, Vänersborg	1920	74

Antal medlemmar 1013

* tilldelade 25-årsstecknet

** tilldelade 50-årsstecknet

Gillet's Postgironummer är 32 93 19-8

För att underlätta arbetet med medlemsförteckningen ombedes gillebröderna att till Gillet anmäla ev. ändring av adress, titel m.m. till

Vänersborgs Söners Gille
Göran Hagborg, Öxneredsvägen 117 B
462 61 Vänersborg

Styrelseberättelse

Styrelsen för Vänersborgs Söners Gille får härmed avge följande berättelse verksamhetsåret 2006, Gillets 101:a.

Gillet har under året samlats till Årsstämma den 4 april och Högtidsstämma den 3 november 2006 med åtföljande gemensamma måltider. Stämmorna har genomförts i närvaro av 95 respektive 89 gillebröder i de trivsamma lokalerna i Lagergrenska Huset.

Vid Årsstämman utdelades denna gång inget Ungdomsstipendium utan styrelsen har beslutat att under fem år dela ut musikstipendier om högst 10 000 kronor. Stipendierna delas ut vid ett annat tillfälle än vid Årsstämman och har under 2006 utgått med 10 000 kronor till ungdomar som genomgår Musikskolans specialutbildning. 9 nya medlemmar valdes in i gillet. Efter förhandlingarna glädde gillebrodern Håkan Lind oss alla med berättelser och bilder från förra seklets Vänersborg.

Vid Högtidsstämman utdelades tecken för 25- eller 50- åriga medlemskap till de närvarande Harald Stjerndal, Kent Andersson, Kent Hordgren och Lars-Erik Henriksson. Gillets medalj tilldelades Karl Erik Malcolm.

Den 4 november, Alla Helgons Dag, anordnade Gillet för sjunde gången stipendieutdelning ur Elis Ullmans Minnesfond samt konsert i Vänersborgs kyrka. Stipendium utdelades denna gång endast till den närvarande Liudmila Komisinskaya för studier inom orgel. Stipendiaten inom trumpet kommer att erhålla sitt stipendium vid ett senare tillfälle. Även lärare och elever vid Vänersborgs Musikskolan medverkade vid denna bejublade konsert.

Gillet har under året fortsatt med att sätta upp informationsskyltar i staden och dess omgivningar. Idag finns ett 20-tal skyltar på plats och arbetet fortsätter.

www.vanersborgssonersgille.se

Under Kulturnatta i maj hade Gillet öppet hus i sina lokaler och visade gilletts samlingar samt bjöd på kaffe och kaka. Ett 60-tal personer kom på besök och trivdes i våra hus.

Katalogiseringen av gilletts årsskrifter har färdigställts under året. Samtliga årgångar finns nu på gilletts hemsida www.vanersborgssonersgille.se för läsning tillsammans med annan information.

Den 17 oktober anordnade gillet en välbesökt och uppskattad trivselkväll med föredrag av Ann Palmnäs. Hon redovisade tankar och visioner om Vänersborgs centrum vilka bygger på en enkätundersökning

Gilletts bro fann ingen lämplig hemvist i sin gamla födelsestad och har nu blivit skrotad. Ekonomiskt blev det en plus-minus-noll affär för gillet, men bron har tvivelsutan engagerat många människor.

Styrelsen har tidigare väckt frågan om att Elisabeth Anrep-Nordin bör ihågkommas för namngivning av någon gata. Hon var verksam under många år vid nuvarande Vänerskolan och blev 1910 Vänersborgs första kvinnliga stadsfullmäktige ledamot. Beslut finns nu att gångvägen mellan Vänerparken och Strandkyrkogården kommer att namnges till "Fru Elisabeths promenad".

Styrelsen har under året haft 10 protokollförda sammanträden. Styrelsen, beredningsnämnd och tillsatta arbetsgrupper har dessutom samlats för att bereda olika frågor samt sköta hus och trädgård vid gilletts lokaler.

Gilletts årsskrift har utkommit med sin 75:a årgång.

Styrelsen har under året bestått av Göran Ahlin, Förste ålderman, Kjell Thernquist, Andre ålderman, Göran Hagborg, Kassafogde, John- Olov Ericsson, Gillevärd, Christer Zetterberg, Gilleskrivare, Gunnar Skoogh och Lars Salonen, Bisittare.

Vänersborg i mars 2007

Göran Ahlin	Kjell Thernquist	John- Olov Ericsson
Göran Hagborg	Gunnar Skoogh	Lars Salone
Christer Zetterberg		

www.vanersborgssonersgille.se

Årsbokslut 2007

Resultaträkning

Intäkter

Medlemsavgifter	138 850:-
Ränteintäkter Gillet.....	6 475:-
Ränteintäkter Fonder.....	15 821:-
Övriga intäkter	7 300:-

Kostnader

Kostn årsskrift	94 509:-
Annonsintäkter.....	/- 33 000:-
Nettokostnad årsskrift	61 509:-
Lokalkostnader.....	26 041:-
Telefon porto.....	23 088:-
Sammanträdeskostn	5 470:-
Uppvaktningar.....	8 542:-
Annonsering.....	7 451:-
Övriga kostnader.....	27 560:-

Årets vinst..... 8 785:-

Summa 168 446:-

Summa..... 168 446:-

Balansräkning 2006 12 31

Tillgångar

Kassa bank postgiro	216 446:-
Fonder.....	761 924:-
Övriga fordringar	2 000:-
Inventarier	45 000:-

1 025 370:-

Skulder, Eget kapital

Diverse skulder	6 727:-
Eget kapital Fonder	640 154:-
Eget kapital Gillet	369 704:-
Årets vinst	8 785:-

1 025 370:-

GRANSKNINGSBERÄTTELSE

Undertecknade, som utsetts att granska Vänersborgs Söners Gilles räkenskaper och förvaltning för år 2007, får efter fullgjort uppdrag avgiva följande berättelse.

För uppdragets fullgörande har vi tagit del av Gillets samt dess fonders räkenskaper och styrelsens berättelse samt i övrigt företagit de granskningsåtgärder vi ansett nödvändiga. Någon anledning till anmärkning föreligger inte beträffande de till oss överlämnade handlingarna, bokföringen, inventeringen av dess tillgångar eller eljest beträffande Gillets förvaltning.

Med anledning härav tillstyrker vi full ansvarsfrihet för den tid granskningen avser.

Vänersborg den 15 mars 2008

Kent Lång
Granskningsman

Lars Berg
Granskningsman

www.vanersborgssonersgille.se

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLE 2008

Styrelse

AHLIN, GÖRAN, Ingenjör, Förste Älderman 2006 (1990)
JOHANSSON, PETER, 1:e Antikvarie, Andre Älderman 2008
ZETTERBERG, CHRISTER, Näringslivssekretere, Gilleskrivare 2003 (2002)
HAGBORG, GÖRAN, Redov.konsult, Kassafogde 1993 (1980)
LUNDBORG, ERIC, Köpman, Gillevärd, 2008 (2006)
SALONEN, LARS, Tandläkare, Bisittare, 2006
LIND, HÅKAN, Jur.kand, Bisittare, 2008 (2003)
BOMAN, GÖRAN, Regionchef, Ersättare 2008
BERNLING, JOAKIM, Advokat. Ersättare 2008

Beredningsnämnd

GILLESKRIVAREN
LUNDBORG, ERIC, Köpman
ERICSSON, JOHN-OLOV, Tandläkare
SKOOGH, GUNNAR, Fastighetsmäklare
ALFREDSSON, LARS, Administrativ chef
THERNQUIST, KJELL, Konsult

Årskriftnämnd

LARSSON, STIG, Direktör
THERNQUIST, KJELL, Konsult
MALCOLM, KARL-ERIK, Redaktör
JOHANSSON, PETER, 1:e Antikvarie
CARLÉN, BENGT, Journalist
ANDERSEN, HASSE, Speciallärare

Granskningsmän

LÅNG, KENT, Bankdirektör
BERG, LARS, Affärsutvecklingschef
SVENSSON, LENNART, Intendent , ersättare

GILLETTS ÄLDERMÄN

Stadskassören Ferdinand Hallberg	1905-1920
Direktören Edwin Andersson	1921-1935
f.d Fältläkaren Karl Gustaf Cedergren	1936-1941
Borgmästaren Bertel Hallberg	1942-1953
Landskamreraren Gunnar Hjorth	1954-1964
Länspolismästaren Erik Sahlin	1965-1973
Kamreraren Olov Jansson	1974-1979
Fd. Disponenten Sven Lind	1980-1990
Direktören Stig Larsson	1991-2005
Ingenjören Göran Ahlin	2006-

Gilletts styrelse leddes till 1933 av en ordförande. Detta år infördes beteckningen Förste Älderman samtidigt som styrelsens övriga ledamöter fingo sina nuvarande titlar

MEDLEMSINFORMATION

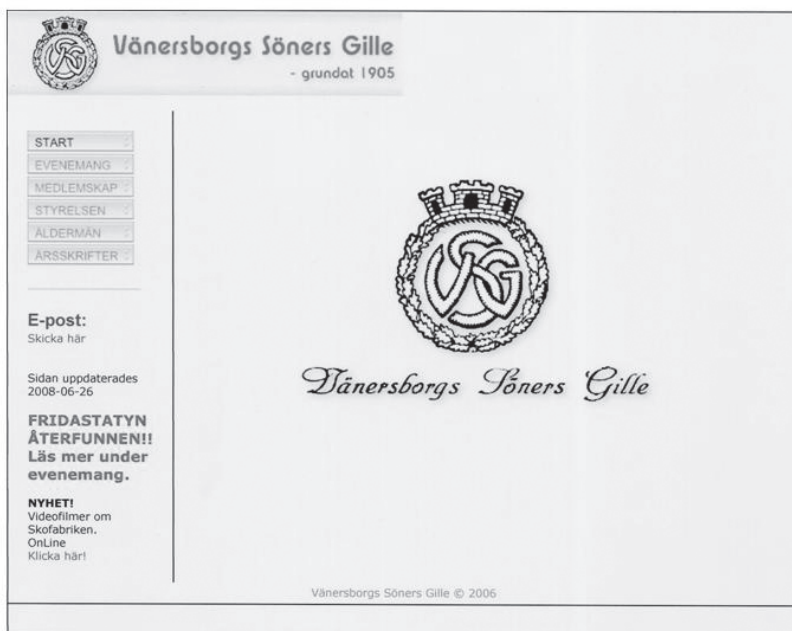
Gilletts hemsida

Gillet har numera en egen hemsida på Internet, som vi i princip sköter själva och som vi försöker hålla uppdaterad och aktuell. Vad finner Du på hemsidan? Du finner på startsidan senaste nyheterna och hänvisningar till främst evenemangssidan, där Du kan läsa mer. Där finner Du också information angående års- och högtidsstämorna samt i förekommande fall korta referat från desamma.

Du kan också enkelt anmäla ny medlem genom att gå in under fliken ”medlemskap” och fylla i formuläret och sända via e-post direkt till Gillet. Internetadressen är: www.vanersborgssonersgille.se

Medlemsförteckningen

Vi vet att den medlemsförteckning, som Du finner i årsskriften inte till alla stycken är helt aktuell vad avser ex. titlar, bostadsort mm. Vi uppskattar om Du meddelar oss eventuella felaktigheter. Antingen skickar Du ändringen via e-post: hagborg@tele2.se eller via några rader på ett vykort e.d. till Göran Hagborg, Öxneredsvägen 117 B, 462 61 Vänersborg.

The screenshot shows the homepage of the Vänersborgs Söners Gille website. At the top left is the organization's logo, a circular emblem with a crown on top and the letters 'VSG' intertwined. To the right of the logo, the text reads 'Vänersborgs Söners Gille' and '- grundat 1905'. Below the logo is a vertical menu with buttons for 'START', 'EVENEMANG', 'MEDLEMSKAP', 'STYRELSEN', 'ÄLDERMÄN', and 'ÅRSSKRIFTER'. To the right of the menu is a large version of the organization's logo. Below the logo is the text 'Vänersborgs Söners Gille' in a cursive font. At the bottom of the page, there is a copyright notice: 'Vänersborgs Söners Gille © 2006'. On the left side, there is a section for 'E-post:' with a 'Skicka här' button. Below that, it says 'Sidan uppdaterades 2008-06-26'. There is also a section for 'FRIDASTATYN ÅTERFUNNEN!!' with a link to 'Läs mer under evenemang.' and a 'NYHET!' section with a link to 'Klicka här!'.

www.vanersborgssonersgille.se

*Bakre raden fr. vänster Christer Zetterberg, Håkan Lind, Eric Lundborg, Lars Salonen.
Främre raden fr. vänster Peter Johansson, Göran Ahlin, Göran Hagborg*

Nordea

Köpmansgatan 6, Vänersborg • 0771-22 44 88
vanersborg.3049@nordea.se • www.nordea.se

SP Contract AB

Stig Persson

Nygatan 90, 462 32 Vänersborg
Tel. 0521-610 90, Fax 0521-622 77
Mobil 070-586 10 90
E-mail: stig.persson@spcontract.se
www.spcontract.se

**Ståhlbergs
Plåtslageri**

Tenggrenstorpsvägen 17
462 56 Vänersborg
Tel. 0521-194 16
Fax 0521-642 45

PRINS
frisersalong

*Kungsgatan 17, Vänersborg
Tel. 0521-668 95*

mid
MARKETING

Reklam och marknadskommunikation

Vänersborg | Uddevalla | Göteborg
www.midmarketing.se

Skiffer

- Skiffer för utom- och inomhusbruk
- Köksbänkar i granit
- Marmor

SKIFFERFORUM

VÄNERSBORG

Industrigatan 2, Vänersborg • 0521-71 12 13
www.skifferforum.se

 SCHENKER
Stinnes Logistics

DISTRIKT VÄNERSBORG
0521-26 05 00

**VÄNERSBORGS
MÅLERI**

Verkstaden Sundsgatan 37
Tel. 71 12 25, Fax 71 12 36

www.vanersborgssonersgille.se

ALAB
FASTIGHETER
0521-25 56 00

**AB TENGGRENSTORPS
TEGEL**

Vänersborg
Tel. 71 10 11, 165 50

Swedbank

www.swedbank.se

BRANDT

Stampgatan 12
Trestad Center
462 73 Vänersborg
Tel: 0521-26 53 00
www.brandtbil.se

 VBG GROUP

www.vbggroup.com

Kalas **boden**

Nyttigare Godare Roligare

Kungsgatan 21, 462 33 VÄNERSBORG
Telefon 0521-154 45, fax 0521-101 68

 Rör-Anders
VVS &
ENERGI AB
VÄNERSBORG • TROLLHÄTTAN

Skyttegatan 12, Vänersborg
0521-657 00
Butik 0521-657 00

LOKALDELEN.se

 <p>blixt BEGRAVNINGSBYRÅ</p> <p>Vänersborg 0521-71 11 63 Trollhättan 0520-160 02</p>	 <p>VÄNERSBORG EN MÖTESPLATS I VÄSTRA GÖTALAND</p>
 <p>VÄNERSBORGS BOSTÄDER</p> <p>0521 - 260 260</p>	<p>www.intersport.se</p> <p>INTERSPORT® <i>100% SPORT I 2 PLAN</i></p> <p>Kungsgatan 7 • Tel 0521-190 06 Vänersborg</p>
<p>SVENSK HANDEL VÄNERSBORG</p>	<p>ALMHAGES</p> <p>Lövvägen 4 Telefon Vargön 0521-22 07 00</p>
<p>Lundborgs HERREKIPERING</p> <p>EDSGATAN 14 VÄNERSBORG TEL 104 14</p>	 <p>LARS HANSSON BIL AB — Vänersborg — PEUGEOT - center</p> <p>Ostra vägen 12, Vänersborg - 0521-68 887 www.larshanssonbil.se</p>

www.vanersborgssonersgille.se

<p><i>Vi finns, om du behöver oss</i></p> <p>Vi kan hjälpa dig med bland annat begravning, gravsten, juridik och försäkringar. Du är varmt välkommen in på vårt kontor. Vi gör även hembesök och har jour dygnet runt.</p> <p>Edsgatan 22, Vänersborg, tel: 0521-611 60 www.fonus.se</p> 	<p>VASSBOTTENS BIL</p> <p>KIA MOTORS</p> <p>Östra vägen 28, VÄNERSBORG tel. 0521-192 22</p>
 <p>0521-57 57 20</p>	 <p>MÄKLARHUSET – <i>Jobansson & Kling AB</i> –</p> <p>Hamngatan 9 i VÄNERSBORG telefon 0521-680 85 www.maklarhuset.se</p>
<p><i>Knutssons</i> <i>Antik- och Konsthandel AB</i> Bo Knutsson</p> <p>Kungsgatan 3, Vänersborg 0521-660 77</p>	<p>MALMSTRÖMS ur • guld • vänersborg</p> <p><i>Din Guldbutik i Trestad</i> <i>Edsgatan 21 Vänersborg</i> <i>Tel. 0521 - 106 95</i></p>
 <p>interflora® </p> <p><i>Therquist</i> <i>Blomsterhandel</i></p> <p>Edsgatan 16, 462 21 Vänersborg Telefon 0521-100 63, 622 20</p>	<p>Handelsbanken –En riktig bank</p> <p>Edsgatan 27, Box 116, 462 22 Vänersborg Tel 0521-28 28 00, fax 0521-646 76 www.handelsbanken.se/vanersborg</p>

VÄNERSBORGS MUSEUM

– Det museihistoriska museet –

Telefon: 0521-600 62, 26 41 00

www.vanersborgsmuseum.se

VÄNERSBORGS SVETS & MEK. VERKSTAD AB

Verkstad och Kontor
Regementsgatan 36
Postadress Box 256
462 23 VÄNERSBORG

Telefon 0521-620 20
MBS nr 0047-406 25
MOBIL 010-237 27 73, 237 39 17

mediatryck

Magnetvägen 10
TROLLHÄTTAN

0520-47 99 50

ttela

Det finns alltid något att längta till

ICA

KVANTUM

Vänersborg

ircon EFFICIENT INFRARED
PAPER DRYING

Box 59, 462 21 VÄNERSBORG
Tel. 0521-27 69 70

TOOLS > Sjögrens

0521-621 50

STRAND HOTELL

VÄNERSBORG
Tel. 0521-138 50
Fax 0521-159 00
Hamngatan 7
462 33 VÄNERSBORG

www.vanersborgssonersgille.se

 <p>TEL 101 10 EDSGATAN 12 B VÄNERSBORG</p> 	 <p>Nordiska Skorstensprodukter AB 0521-65 999</p>
 <p>SVARVAREGATAN 4, VÄNERSBORG TEL 0521-120 00</p> 	
 <p>Länsförsäkringar Älvsborg – nu också bank</p> <p>Vallgatan 21, VÄNERSBORG Tel. 0521-27 30 00</p>	 <p>NYA SKOR</p> <p>Sundsgatan 9 Tel. 170 30</p>
<p>Dialect</p> <p>Yngves</p> <p>Onsjö Företagsby, Vänersborg Tel. 0521-665 00</p>	 <p>VÄNERSBORGS LINJETRAFIK</p> <p>Svetsargatan 5, Torpa ind.område</p> <p>Tel. 0521-666 66 Telefax 651 30</p>

 <p>Digital Butikerna</p> <p>Lundins Sundsgatan 21, Vänersborg Tel. 105 43</p>	<p>Bokia</p> <p>Vänersborg, Uddevalla, Överby</p> <p>Kungsgatan 5, Box 88, 462 21 Vänersborg Telefon 0521-28 28 40. Telefax 0521-28 28 41</p>
 <p>Lotta SPARKÖP</p> <p>Skyttegatan 3 – Vänersborg Tel. 0521-613 50, 172 16</p>	<p>NYMANS BIL</p> <p>Tenggrenstorpsvägen 10 Vänersborg 0521 - 670 04 www.nymansbil.se</p>
<p>RESTAURANG KOPPAR <i>Spillen</i> Källarm. Gerhard Hagemann</p> <p>Sundsgatan 11 B Box 140 462 22 Vänersborg</p>	<p><i>Love me tänder...</i></p> <p>Team SALONEN</p> <p>Modern munvård inom PRAKTIKERTJÄNST</p> <p>Edsgatan 23 • tel 0521-71 18 88</p>
 <p>BRANDT</p> <p>www.brandtbil.se</p>	 <p>OCTAGON</p> <p>HUSVAGNSHUSET</p> <p>Trestad Center – Vänersborg 0521-25 53 30</p>

www.vanersborgssonersgille.se

<p style="text-align: center;">AFFÄRSJURIDIK • FAMILJERÄTT SKADESTÄND • BROTTMÅL • KONKURSER FÖRSÄKRINGSÄRENDE • FASTIGHETSÄTT HYRES- O ARRENDERÄTT • BOUTREDNINGAR TRAFIKRÄTT ALLMÄN RÄTTSHÄLP • RÄTTSSKYDD</p> <p style="text-align: center;">ADVOKATERNA</p> <hr/> <p style="text-align: center;">BERNLING • BOBERG • CEDER</p> <p style="text-align: center;">BOX 12 • KUNGSGATAN 9 • 462 21 VÄNERSBORG TEL 0521-66200 • TELEFAX 0521-66229</p>	 <p style="text-align: center;">Edsgatan 20 462 33 Vänersborg 0521-668 30</p>
 <p style="text-align: center;">Forsane Brunnservice</p> <p style="text-align: center;">FRÄNDEFORS Tel. 0521-405 11 Mobiltn 070-590 36 87, 010-287 36 87</p>	<p style="text-align: center;">- Säljande samarbete på 190 orter -</p> <p style="text-align: center;">Svensk Fastighetsförmedling Edsgatan 6 VÄNERSBORG Tel. 0521-655 50</p> <p style="text-align: center;">ENDA FRISTÅENDE RIKSOMFATTANDE MÄKLARFÖRETAG</p>
 <p style="text-align: center;">Box 2056, 462 02 VÄNERSBORG SVERIGE, Tel. 0521-123 90</p>	 <p style="text-align: center;">Sundsgatan 25 – Vänersborg 0521 - 128 00</p>
 <p style="text-align: center;">GODISBANKEN</p> <p style="text-align: center;">Edsgatan 27 VÄNERSBORG Tel. 0521-17300</p>	 <p style="text-align: center;">Vänerhamn 0521-678 95</p>

GILLEMÄSTERSKAP I GOLF 2008

Tisdagen den 2 september samlades en tapper skara Gillebröder på Onsjö Golfklubb för att kämpa om titeln GILLEMÄSTARE 2008. 27 bröder hade hörsammat inbjudan, varav tyvärr en fick lämna återbud på tävlingsdagens morgon pga ryggbesvär. De övriga 26 gav sig förväntansfulla ut på golfbanan med början klockan 13.00. Vi hade faktiskt riktig tur med vädret. Solen tittade fram emellanåt, dock kanske ljuset inte nådde alla. Banan var i mycket gott skick med greener som ställde till en hel del problem för vissa. Detta visade sig inte minst på det 12:e hålet, där flaggplaceringen var riktigt utmanande. Det var endast en i hela startfältet, som lyckades att göra par på hålet – min blygsamhet förbjuder mig att nämna vem. Alla tycktes trivas ute på banan även om resultaten på sina håll inte var så lysande. Det skall dock påpekas, att startfältet skötte sig föredömligt och den långsammaste bollen gick på strax över 4 timmar, vilket får anses vara helt OK.

Dagens segrare blev, inte helt oväntat men väl så glädjande, "juniorerna" i sammanhanget Anders Lundberg som fick ihop 35 poäng – vi gratulerar. Han lovade att till kommande år övertala några av sina kompisar att delta i tävlingen.

